

Mängupall

Ühe tširkusinimese romaan

Erwin Weill

1.

Pikk külatänaw, mida piirasid mõlemilt poolt wahtrapuude read, läikis wihmast. Siin-jeal olid tekinud suured weeloigud, kus waimustusega pladistasid koolist tulnud poisid ja tüdrukud. Mõned olid heitnud seljast omad ranitsad ja tormasid jaurates ühele poisikele järgi, kes kohmetuna püüdis põgeneda nende eest. Kuid nüüd oli ta neil käes. Kuus, tahetja wäikest kääwari haarasid teda, tõmbasid teda maha sopajele tänawale, ning juba tagus hull rüüstaid nagu trummisid ta seljale, lullasje, pähe, eht kuhu juhtus.

„Mängupall, nüüd oled sa meie käes!“
Nikumatuna lebas poisike. Igapäew, kui koolitöö lõppenud, lordus seejama. Teda haarati, tiriti maha ning löödi. See sündis muidugi sellepärast, et ta eraldus filmtorkawalt teistest. Punapõseliste, terwete talulaste seas oli keegi, kes näis neile wõõrana, ja kes ta pidi jääma neile wõõraks. Teadusjeta toorusega, mida peaaegu alati leida laste juures, sõõstis nad just tema loomuwastase lapsukele, waeje sandi peale.

Thomas Strux oli täiesti ebanormaalne inimolemus. Wäikestel kehadel üsna peenikeste jalgadega ja lätega asus määratu suur pea lamedana ninaga. Kaugele etteulatama otsa alt hiilitsid paar wäikest rohelist läikivat silma. Seda armetut kogu nähes tekkis tunne, nagu oleks loodus siin endale lubanud inetumat südameta nalja. Tol päewal, mil oli sündinud Thomas, oli wana Strux end tõrjits täis joonud, et unustada waenu ebanormaalse sündinu üle, ja ema, kes wahatollasena lebas haigewoodis, oli palunud, et Jumal teda päästaks sellest lapsest. Kõrtsis olid teised külasta-

jad end kõik wana Struxi juurest eemale nihutanud, omawahel jostistanud ja ojutusjõrmega tema peale näidanud. Seal ei wõinud kõik korras olla, see oli jumala otsekohene nuhtlus. Veel kunagi warem polnud sündinud selles koguduses jarnane laps. Dõfel oli Strux wäikestle duduštäratawalt kehast ära tõmbanud waiba, oli kawa aega seisnud ning jõllitanud, käed rufitaisje surutud, suunurtades wahtu. Läbi hammaste oli ta kähistanud nagu meeletu: „Seda sina...!“

Järgmisel päewal olid nad kõik tulnud. Pürgermeister, kirikuõpetaja ja külawanemad. Ka nemad kohusid ja lahtusid pea sõnalausemata majast.

Thomas Struxi warajane lapsepõli nõõdus üksilbaselt. Teised lapsed põlgasid teda, ütlesid et rahnud mängida temaga. Ta lebas enamasti üksinda aakadel, wäikestle täekesed rohuše surutud, ning waatles liblikaid, kes lendasid hääletult õhus. Ta kuulatas põrnikate mitmekesist suminat, kiilide metalliseid tiivaldõõte ning erilaste tume-dat paswiit, kui nad lendesid ühest õiest teisele. Dhtuti tuli ta koju, hõlits margsi nagu külasaanud koer, omale kohale laua nurka, kus ta pidi söõma, ning tõmberdas sealt kõwale ajemele. Kellegile polnud Thomas rõõmuks, keegi ei armastanud teda. Ta wanemad waatasid waewalt tema poole, sest nad ei tahtnud alati meelde tuletada, et jumala wiha just jarnajel kujul langenud nende peale. Kuid Thomase waimline arenemine ei käinud käsitäes tema kehališe kaswuga. Selles liig juurelt wormituid peas liikus palju mõtteid. Thomas taalus ning mõtiskes nii mõndagi, ja leidis mitmeidki tõsiasju, mida talle oli awaldanud üksilbus.

Tol päewal, mil ta esmakordselt läks

Mängupall

2

Ühe tsirkusinimese romaani.

ERWIN WEILL.

See wäike tüdruk oli kõndinud tema kõrval, kuid polnud ike mitte lastatanud. Nüüd seisis ta tema ees. Ta tõmbas oma käe tagasi, punastas ja ütles tajaksti:

„Mida teed sina siin ühinda? Kuidas on sinu nimi?“ Thomas ei vastanud kohe. Veel tunagi polnud inimese hääl kõlanud nii mahedana, veel ilalgi polnud temaga keegi kõnelelunud nii südamlikult, kui nüüd.

See tegi teda segaseks. Tema päris nimi, mis oli kantud ristimisraamatusse, ei tulnud talle meele. Suurte tähetedega, nagu tema aabitfas, ilmus filme ette sõna: „Mängupall.“ Selle nimepidi hüüti teda igalpool.

„Mängupall on minu nimi,“ ütles Thomas, ja jälle tundus, nagu haarats miski käpi tema kõrvi ning kägistaks.

Nüüd annab ta mulle jalahoobi või rusikaga pihta, pahmatab heledasti naerma ja pistab jooksu, mõtles ta. Kuid midagi jellast ei sündinud. Wäike tüdruk istus tema kõrwale ja pani oma käe temale ümber laela.

Kui hea see on, mõtles Thomas, nüüd tahaks ma jurrat. Wäike tüdruk pööras paaji pea oma poole.

„Minu nimi on Diane,“ ütles ta, „kuid mu wanemad nimetawad mind alati Liits. Jnimesed, kes mind armastawad, ütlewad mulle ikka Lii. Sina wõid mind ka nõnda hüüda.“

Thomas awas omad paksud huuled. Nende tagant tulid nähtawale juured, inetud, kollased hambad. „Lii,“ ütles ta nagu unenäos. Wäike tüdruk waatas temale kaastundes otja. Ta teadis, et Thomast siin wangiis peeti, sest keegi ei tahtnud teda näha.

Thomas nättas sõrmedega sipelgaid: „Kened loomad, eks ole? Wäga ilusad loomad. Kuidas nad hiilgawad.“ Jälle waihtis ta. Nüüd tumardus ta tüdruk kätega muruplatstile toetudes üle sipelgapessa. Mõned sipelgad, teda wähest nende walgete kätte lõhn lähemale oli meelitunud, jooksid ruttu tema sõrmede mööda üles. Lii kohus, löi käe äkitselt wastu rohku ja wäikete loomafeste lehad jäid elutult ning lõmaks pigistatuna rohuförtele ripnema. Chinunult kargas Thomas püsti. „Mida sa tegid? Sa tapsid neid wäesid loomafestil!“ Nüüd waatles ta Lii kohkununa jurnuid

sipelgaid: „Sul on digus, see oli inetu minust. Kuid mulle olid nad nii wäga wäsitifud.“ „Siis waatas ta Thomasele ihejugeuse pilguga otja ja ütles: „Dieta ei tohi ükstei elaw olewus olla wäsitif.“

„Ei,“ wästas Thomas üzna wäitfelft.

Ta mõtles, et ta tema kõiidele inimesetele, kellega ta kofku puutus, wästif on, et kõiit teda nähes, tagasi kõrwamad. Lii oli sipelgapessat eemale läinud, istus puhtale halsjale rohule ja filitas oma walget kleiti.

„Meie ei jää enam kauaks siia,“ algas ta lühifese wäitfimise peale. „Ema ütleb, et siin kõiit wäga lihtne olewat. Warsti sõidame jälle juurde linna. Ma rõõmustan juba. Mul on seal palju mängufestifilifit. Minult kooli ei tahaks ma minna. Seal on igaw. Peab alati wagusti istuma ja tähele panema, mida kõneleb koolipreili. Ja see ei humita mind mitte põrmugi.“

„Ma pole siit veel tunagi kaugemale läinud,“ ütles Thomas. „Suur linn peab küll tore olema.“

„Suurepärane!“ tõendas Lii, „ja ei mõistagi omale jeda ette kujutada. Seal on tuhandeid automobili ja kõiit daamid on nii uhted, nagu minu ema. Minult pole nad nii ilusad. Minu ema on nimelt wäga ilus. Sa peafid teda kord nägema, kui ta teatri lähes. Siis kannab ta kallihinnalifit nahktraad ja kuld kaelaehet.“

„? ? ?“

„Ah, ja oled hirmus rumal. Sa ei teaigi, mis on teater? „Teater on. . .“ Lii logeles ja ei teadnud tõestit, kuidas jeda seletada Thomasjale. Ta wõitits julgust: „Noh, teater on. . . teater on üks kofht, kus daamid kofku tulewad ja üksteisele oma riideid näitawad. Peale jelle on seal ka näitelama, kus wõib näha kleitte. Mõistad ja mind?“

Thomas noogutas pead. Ta ei saanud midagi aru, mida seletas Lii, kuid ta ei tahtnud jellele wäikesele ilusale tüdrukule näidata oma ääretut rumalust. „Tahaksin ka kord juurde linna,“ ütles ta.

„Küll ja tuled kord sinna! Siis pead aga ka meid külastama. Meie elame wäga juures majas. Jsegi treppidel on punased wäibad. Kuid meie majahoidja härra Brukner on harilikult wäga wali ega lasse kedagi tundmatut jisse, aga kui sa ütled. . . et ja tahad kõneleda preili Liiga, siis lubab ta sind kindlasti tulla meie juure.“

„Arwan, et ma tunagi ei saa juurde linna. Jja on minule wäga kurt. Sa näed ju, et ma ihegi ei tohi minna maanteele.“ Reid sõnu ütles Thomas kibedufeta, nagu midagi täiesti arufaadawat. Nüüd, kus ta teadis, milline suurjugune daam on Lii

ema, leidis ta üsna loomulikuna, et tema ilge wälimus teda enam ei tohi ehmatada. Ta pill pöördus jälle sipelgapesale.

"Tahaks jult midagi küsida, Vii."

"Ja."

"Died sa juba kord omas suures linnas näinud ühte poisfi..." Ta waitis.

"Noh?"

"... ühte poisfi, kes niisama inetu on, nagu mina?"

Tekkis wahaeag. Rohmetuna tõmbas Vii maast pita rohufoorre ja pistis selle suhu. Siis rebis ta selle ruttu tükkideks, weeretas neid käte wahel ja mistas nad sipelgapesasse.

Samal hetkel kostis maanteelt läbilõikawaid muusikahelilid. Seal piitsus ja paukus midagi, mürtjes ning tuututas ja näis tulewat ifka lähemale. Nüüd oli kuulda ja raskelt weetewate wanrite kolinat. Vii oli üles laranud ja waatas uubishmulijena tänawa poole.

"Õdurid?"

Ka Thomas oli end pikkamisi upitanud püsti; temagi waatas pärani silmil maanteele. Sarnast lärmi polnud ta kuulnud warem. Vii haaras tema käe:

"Tule, läheme waatama, mis on seal!"

Ta katjus Thomast kaasa tõmmata, kuid see puikles wastu.

"Ma ei julge. Isa..." Kartlikult waatas ta ringi.

"Ah, mis! Juba oli Vii tõmmanud kõhelewa poiji kaasa, jooksis üle karjamaa, ja Thomas liikus temale hingelbades järele. Need kats last, kes läheneid maanteele, jarnanesid fantastilisele maalile, kus ilus metsahaldjas endaga kaasa tassib inetu wangiostatud lääbusi.

Nad jõudsid tee weerele. Neile hoomas wastu tolmupilweid, millest nähtawale tulid ratsutajad. Auklistel rõõbastel logises mitu rasket rahelst wantrit, neile järgnesid lohmatad patsunahalistele elewandid. Keegi mees kirjuis riibets, kelle nägu oli wäruwtud tulipunaseks ja kelle pital torukübaral lehwijid mitmewärwiliised julede, talutas juurkõrwal hobust, kes Thomasele ja Viiile nättas oma walget, pimedat, klaaswuuli taolist silma. Nüüd tuli muusika. Punnis-põskil pufujid wiis meesi patsunaid ja imelikult wormitud sarwi. Üks nendest tagus terve jõuga trummi.

"Dead sa, mis see on?" sõjistas Vii Thomasele ärritatuna kõrwa.

See seisis maa külge needituna. Veel kunagi polnud sellejt külast läbi läinud rändsiirkus, kunagi polnud poijite näinud elewante. Nüüd jõostis üks ratsanik lähemale, kes palju juurjugujemana näis, peatusid.

Tal oli peas kõrge tsilinder, pitab blond wurrud seigid nõeltiema püsti, ja jurus läikimad saapad jädelwate kannustega wastu hobust, kes ta oli palju lihawam kui teised. Mees heitis kord pealiskaudie pilgu mõlemile lapsele, kes seijid teisel pool kraawi ja peatas äkki hobust; waatas pilufulmil poijitelt, pistis siis wajema käe osutus- ning sejsõrme suhu ja miltstas. Silmapilt seijatast terve woor. Wankriatendele ilmus uubishmulijaj sugemata naisepeäd. Mees liikas tsilindri kullasje ja nättas loiult ratsapiitajaga Thomase poole.

"Tule dige korrats lähemale."

Thomas oli nagu kasteiud werre. Vii oli lahti lastnud ta käe ja waatles ratsutajat. Mida tahtis see poijilt? Thomas kõheles. Kraaw, mis lahutas teda maanteest polnud küll sügam, kuid ta ei julgenud sellejt üle minna oma ühiketele jalgadega. Ratsanik naeris. Ja see naer oli wõõras-tam, inetu.

"Ratju aga. Küllap läheb!" Ka teised jalkkonna liitmed waatajid Thomase poole. See kõheles ifka weel.

"Noh, kas tuled fordi!"

Seal lastus Thomas maha ja roomas loomana käpufile üle tolmufe kuiwa kraawi.

"Kuidas on sinu nimi?"

Ratsutaja häälcs oli niisugune kaskim kõla, mis ei lubanud mingisugust wastupanu. Oli kuulda, et see mees oli harjunud kaskima ja igalpool leidnud sõnakuulmisi.

"Thomas Struj."

"Kes on sinu isa?"

Sõna "isa" juures muutus poijitese nägu äkki. Ta läts lumivalgeks, sejt nüüd tuli talle meele, et ta ei tohtinud lahuda karjamaalt. Oma piiketele käetsejega kaelast sinni haarates, hingas ta sügawalt:

"Minu isa..." Logeles ta, "minu isa on... jeal."

Ta nättas maha poole, mille katus paistis puude wahelt.

"Sa elad jeal?"

"Thomas noogutas pead.

"On sinu isa õhiul lodus?"

Thomas waatas ratsanikule nõutulst otsa. Et saanud aru, mida tähendajid need küsimused. Kõik oli nii imelik, wõõras. Thomasele näis, nagu näeks ta und ning wõits ärgata igal lähemal silmapilgul.

See tsilindriga mees, roheliised wantrid, hobused ja muusika olid nagu wiirastustitud nägemused õises pimeduses.

"Kra lase endalt ometi wälja presjida iga sõna! Wasta mu küsimustele!"

(Järgnes.)

Mängupall

8

Ühe tsirkusnimese romaan.

ERWIN WEILL.

„Minu isa on sagedasti... kõrtsis.“
Üksia tšafalesti oli Thomas öelnud neid sõnu.

„Seda parem,“ naeris mees, „siis saab temast tšergemini jägu. Ja see väitle seal, on see sinu õde?“

Ohmununa pöördus Li äkki ümber ja pistis sedamaid jooksu. Puude vahelt oli näha maid meel tema lipendawat valget kleiti. Tema kadudes tundus Thomasele äkki, nagu oleks ta jäänud ihuühtlinda; nagu oleks ühes Liiga kadunud tema viimane taitse.

Ratjanit hüüdis:

„Arabellal Tule wankrist wälja ja waata korra! Seda imelooma. Arwan, see vleks...“

Pikkamisi awanes sõiduki uks. Poisult aslus wälja keegi daam, kes kandis rohelisi kuldkiwandustega ilustatud kleiti. Ta paljastel käsiwärtel säras hulk kääwõrujaid. Sahtlilena rippus tema must juuks seljal ja läikis, nagu oleks ta wõietud õliga. Naime asius ratsanitu kõrwale, pattutas käega hobuse kaela ja waatas siis Thomasele otja: „Sul on õigus, poleks halb. Arwan, et du on?“

„Loodan!“ ütles ratsanik lühidalt, mõõdis Thomast meel fõrd pilguga ja wiilistas siis jälle läbi sõrmede. Kaskena hakkas woor liikuma. Üks hobune hirnastis ja ajas end tagajalgale püsti.

Thomas märkas, kuis igalpool läheneb mustad täpid maanteele. Teadis, ei need olid inimesed, keda meelitanud muusika. „Ruttu, tagasi, enne kui isa tuleb,“ mõtles ta ja tundis äkki äretut kurbust. Karjamaale jõudnud ning wiimaste muusikahelide waitides, wistkus ta nägupidi sipelgapesa läheduses rohule ja jäi sinna lebama liikumatu.

2.

Thomas ärkas põgusasti poolunest, milles oli wiibinud ta. Talle näis, nagu oleks läheduses huluma hakkanud midagi nii tumedalt ja metsikult, ja nagu poleks selles hulumisest peitunud mitte üffinda ahastaw igatjus, maid ka talitutamata wiha. Thomas targas püsti ja pörkas peadpidi wastu puud. Nüüd selgus mõistus, ja ta teadis, et asub ühes tsirkuswankris, mis logisedes weereb oma teed. Ta teadis ka, et mõirganud oli üks neist haruldastejt loomadest, kes asus wankril, millel seisis raudpuur.

„Domtini“ ja „Cäfar“ oli nende mõlemate lahhjade lõwide nimed, ja keegi poleks wõinud arvata, et need fifflejad fõrd on olnud fõrbe tuningad. Nagu mõne toletite mõirgamine dšhunglites signaalina kuulub, millele järgnewad tuhanded wäikemate loomade hüüded, nõnda näis ka signor Baldini tsirkuses. Waewalt olid tõjtnud lõwid oma häält, seal karjatsid ahmid, pa-fundafid elewandid ja hirnastafid argliffult hobused. See oli nõnda fõrdunud juba päewade wiiji igal ööl, kuid, itka weel polnud harjunud Thomas sellaste lärmiga, kuna fõit teised tsirkuseliikmed magafid rahuliffudena edasi. Ka Thomas oli juba neljandad päewa Baldini tsirkuse liige, ja see oli tulnud nõnda:

Tol õhtul, mil tsirkuse direktor nägi Thomast eifimest fõrda, oli ta kannuste kõlinal astunud kõrtsi ja küsinud, kes neist meestest, kes istufid tuimadena õllekuufide taga, on wana Struz. Signor Baldini ilmumine oli äratanud fuurt tähhelpanu. See mees oli oma terawate üleskeeratud wurrudega, fraki, fiffiandri ja läikwate fäärfaabastega tuntawalt erinew kõrtsi ümbrusejt, ja fõit taluniffud olid end au-kartes nihutanud eemale, kui ta istus nende juure. Nad waatlefid signor Baldinit, kuidas see oma waiteste hästi hoitud sõrmedega fõstis õlleklaafi, tšafalesti ja lurristamata jõi ning õfawalt mõistis tarwitada nuga ja kahwit. Fõit kuulatafifid ammuli-juuli, kui ta jutustama hakkas. Raugetest reifudest, mida ta oli wõtnud ette, kuulsusejt, mille õfakiffeks jaanud igalpool ja rik-kaliffult fiffetuletuffjt, mis olnud tal. Duhal ja tuline, jah! Toreda hobuse seljas edasi fiffutada on juba midagi muud, kui want-fida saha ja ätte taga. Wana Struzi meelitas wäga, kui signor Baldini peaaegu ainult teda kõnetas, teiji nagu ei pannud tähelegi. Lõpuks nimetas ta — nii muu-seas, et wafab tsirkusele waitest poisfi, kes ostaks juba oma ilmumifega äratada üldist naeru. Tal olewat juba fõrd olnud farnane floun — nagu nimetataffe jeba liiki tsirkusfuffstnikke — kuid see olewat teeni-nud nii palju, et ta mõne aasta pärast oli lahfunud tsirkusejt ning elama hakkanud omaft rahast. Need sõnad ei kaotanud oma mõju, eriti wanas Struzis. Fõit teadffid, et tsirkusdirektor asjata ei kõnele farnafest naljategijajst. Fõit aimafifid, et ta tahab kaaja wõtta wigast Thomast. Kuid wana Struz tegi, nagu ei paneks ta jeba tähele. Pead noogutades ja näilffe külmamereffu-jege kuulatas ta, aga kaalus endamiffi, kui wõrd kalulif see wõifis olla temale. Ta

meeltises ehtada Mouni tohja suuri nõu-
deid. Thomasele mõiks see õnneks olla ja
temale endale samuti. Oli ta ju oma poega
pidanud alati ülelligetis armuleivaõõjats,
kellel nüüd ometi ta ford awanes mõima-
lus täita mingit ülesannet.

Direktor lasi wiina tuua. Põik olid
tema külalised, joid ja lärmitsejad, kuni
ilmus peremees ja ütles, et ta peab sulguma
ufjed. Piltawalt waatles Baldini lälluta-
maid talupoegi. Ta oli ise joonud wähe,
jelle eest aga teistele kallanud tublisti ette,
ja kodulete olid laubad tema ja wana
Strugi wafel loos. Talunil oli maha
müünud oma lapse, nagu mõne jahutoti,
korwitäie pirne wõi pihutäie mune.

Poitis hommil. Bankri aknaruudud
olid udused, nõnda et midagi ei paistnud
läbi. Login ja raportamine muutus piffa-
misi aeglamaks, kostis signor Baldini wali
wile, ja siis seiwatäid ratiad. Atki löi ufsele
tugew rufitas: „Wälja! Edasi, ruttu!“
Thomase tõnal ajemil liilus midagi. Kuul-
dawale tulid hoiged. Siis haigutas keegi.
Ja lõputas ajas end püsti mingi saspäe,
mis waatas uniste silmadega totrana ringi.

„Kus me olem, wäite kaabus?“

Thomas kehitas õlgu. Ta ei mõinud
anda Mouni Francoisi'le mingit seletust.
Juba neli päewa järgimõõda oli ta küsinud
poifitsest igal hommikul sedasama.

Ei mõiks omale kujutada juuremaid
wastandeid, kui tsirkus Baldini naljategi-
jat ja Thomast. Francois oli lastuult hirs-
mus pill ning peenite. Suur kongus nina
punetas nagu sirp ta lahjunud näol. See
mees, kes eriti ajas naerma lapjed ja leidis
igajuguseid waewalt mõeldawaid wigureid,
oli eraelus tujane, kinnine, ligipääsematu.

Kui signor Baldini Thomasega oli ilmu-
nud tsirkusliimete sekka, oli Francois teda
waadelnud puurwalt pealaest jalatallani
ning siis sõnalaujumata pöördunud ümber.
„Ta tuleb sinu juure õppusele, Francois,
loodan, et temast midagi teed!“ oli direktor
hüändnud Mounile järgi. Selle teate wõttis
Francois wastu terge peanootutugega. Siis
oli ta wiitanud Thomast. Rohelises wankri-
ris, tus elas Francois, oli korda seatud weel
teine ase. Moun walas kausi wetti ja kää-
tis Thomast peka end hoolega puhtaks.
Wana, määrdunud üllikond lendas nurta, ja
Francois wõttis ühest korwist punase kleidi,
mis õieti kuulus tüdrukule. Silmapilguks
waatas Francois seda riidetükki kurwalt,
kaalus teda läes ja ulatas siis õhates Tho-
masjale. „Katsu korrats!“ Thomas pani
kleidi selga. „See peaks mõjuma, arwan
ma.“ ütles Francois. Inimesed saawad

naerda, ja see on meie elulisse peaksi. Nad
peawad alati naerma meie üle, toorelt ning
ülbest. Naljategija, selle üle nutetakse, pole
wäärt püssituuligi. Pane jeda tähele!“

Thomas tundis põhjatut häbi mõeldes
jelle peale, et ta peab astuma nüüd jelles
kleidis inimeste ette, kes weel jädametunud
ning tooremad on kui need, kes teda pilga-
nud seni, sest need maharwad jelle lõbu eest.
Lõbu eest, et nad mõiwad tema üle südamest
naerda. Päsi rufitaisse tõmmates seisis
Thomas Francois ees: „Pea... pean ma
tõesti kandma jeda kleiti?“ Üksna tafakesti
tulid kuuldawale need sõnad.

„Muidugi, mu poisj, ja peale jelle saad
weel midagi.“ Jälle pistis Francois käe
lorwi ning tõmbas sealt wälja peakatte,
mille worm jarnases suhtrupeale. Metaa-
nilijelt pani Thomas jelle müski endale pähe
ning waatas maha. Ta teadis selgesti, et
see punane kleidite ja torumüts tema ine-
stust ning loomuwastast taswu esile toowad
weel rohkem ja inimestele näitawad jeda
rohkem, kui wigane ning armetu ta on.

„Küllap harjud sellega, wäite. Mõne
nädala pärast on sulle ütskõtt, mis sul sel-
jas wõi mida teed. Ja see on peaksi. Ei
tohi kunagi midagi mõelda, peab waid lii-
kuma automaatselt. Eeda, mida teijed
inimesed nimetawad jüdameks ja hingeks,
et tohi olla meiesugusel. Meis on waid
rattad, mis keeratakse kell tahkja ülesse ja
mis peawad jooksuma kella kümneni. Ta-
han sulle aga anda esimejel päewal hea
nõu: ära näita kunagi teistele, et sul oles-
mas jüda ja hing. Naera igatõhele näkku,
hiritwita iga sõna üle, siis jätawad nad ju
rahule. Oia, et ja kordagi wälja ei laje
paista oma tundeid. Siis oled kadunud
igamesteks. Ja nüüd, mu poisj, mine wäl-
ja ja näita end proua direktor Arabellale
ja teistele lur... ei, teistele daamidele ning
häradele, tahtsin ma ütelda.“

Wastutahmist tõusis Francois omalt
asemelt, pesti end sõlistades ning ähtides,
wistas siis musta wee aknast wälja.

„Nüüd on sinu ford! Ruttu!“

Ja Thomas pesti end hoolega.

„Mängupall, oled juba walmis?“ To-
tis õuest signor Baldini hääl. Igakord,
kui Thomas kuulis jeda tõna jüdametu
häält, näis talle, nagu olets piitaga löö-
dud läbi õhu. Ruttu tõmbas ta punase
kleidi selga, pani torumüski päse ja ronis
täpukili wankri astmetest alla. Wihma ja-
das pladinal, ja Thomas nägi, et joidutud
olid peatunud keft suurt muruplatssi. Ge-
malt paistis kiritutorne ja hull maju.

(Järgneb.)

Mängupall

Ühe tsirkusinimese romaan.

ERWIN WEILL.

Signor Baldini seisis wantri ees ja lõi täiega Thomasele nii tugevasti õlale, et see peaaegu langes koftu.

„Siin anname ehmese etenduse, milles sina kaastegew. Lase endale anda Cocot patatas lehti ja lanna need ringi. Et ja mul aga ühlegi maja wahetele ei jäta! Kui meist ei aita, too uus!“

„Mina... mina pean...“

„Ära tee end nii totrats, molfus, kargatas signor Baldini. Pead kaima majast maija ja lutsjed wälja jagama. Kui sulle midagi kingitakse, tood minu kätte. Äru saadub?!“

Thomas noogutas pead. Nüüd oli ta aru saanud.

Ta teadis, et satub warsti sama bilde ja naeru alla, nagu kodukülas. Kuid pigistas hambad koftu ja läts wiimase wantri juure.

Seal seisis Coco ühe ees. Ta kandis eest kinninööritud wormi, mis ileni oli kaetud aurahadega. Paremas käes hoidis ta heinahangu, wäsemas tugewat nahkpiitsa. Coco oli loomadetakjutaja, sekretär ja trapeetsikunstnik ühes isikus. Ohtalt lõuani punetas tal põiki üle pale sügaw arm, mida ta poole aasta eest jaanud „Dominiki“ täpalöögist. Ta imes parajasti lühikest piipu ja puhus suitu otse Thomasele näkku.

„Mida sina siit tahad, wäite fant? Pean ma sind korrats panema „Dominiki“ ja „Cäsari“ juure puuri, et tunneks, mida tähendab hirm?“

„Tulin kutsulehti tooma, härra Coco.“

„Wõi nii, woi aga siis sisse!“

Wankris, mis oli suurem kui teised, kindus terawat ning lämmatawat lehta. Tagakeinas seisis puur, milles asusid mõlemad lõwid. Thomase sisseastudes tõstis üks pead, paljastas hambaid, lõi sabaga tugevasti wastu maad ning pistis ühe täpa puuri wõrede wahelt wälja.

„Kas ja kurasus...“ Kallutuda hoobiga tabas nahkpiits lõwikäppa, nõnda et loom huludes tagasi tõmbus.

„Seda wõid sina ka tunda saada, kui sõna ei kuule, wäite mees.“

Coco naeris wastikult ja wiskas Thomasele patata trükitud lehti:

„Säh, siin nad on, minel Kälakoerte eest ei pruugi sa hirmu tunda. need

pistawad sind nähes nii kui nii punema. Ja ära unusta ka kirikusse mine-mast ning taewaisa tänamast, et ta sulle annud nii ilusa kaju. Aga nüüd — ruttul!“

Wihmast leotatud tänatwal tammus poiskite tüla poole. Rajuwõhik rippus alla raskeid uduloore, loikudes tõusid ja just juured weenullid. Piritutorni kellalööb kostis nagu lähijew kraaksumine. Selle peale tõusid paar warest õhku ning eemaldusid raskel lennul. Thomas lödises. Tema läbimärk kleidile litus ümber jalgade ja takistas teda kaimast.

Nüüd oli ta ehmese maja juures. See oli kena taluhoone, tuletas meele tema isamaja. Ringi ümber õue seisid õunapuud. Seal tuli parajasti keegi naine ga poole, küpsit käes. Thomas wiibutas ligunenud pabertükki. Setteks seisatas naine, wähtis tardunult wõõrale otse, karjatas jäs, lasi küpsitu kogu piimaga kuktuda ning jooksis maja poole. Riikumatuna waatas Thomas temale järgi. Just samuti oli karjatanud teda nähes Iii ema. Thomas ei teadnud, kas edasi minna wõi ootama jääda. Seal tuli aga keegi habemil mees ja wiipas teda lähemale. Tükk aega waatles ta waikides poisfi, siis küsis ta:

„Milleks siis sind on wälja aetud? Kas teisi inimesi ehmatama wõi?“

Sõnalaukumata ulatas Thomas mehele trükitud sedeli. See weeris suure waewaga:

„Andrea Baldini tsirkuse ainus suur etendus... Wõrratu loomadefogu, mis warju jätab kuulsa Hagenbecki... Suurimate ilmatunstrikkude esinemine: härra direktor Baldini ennenägematud trüfid... igasugused wäljaõpitud käimiswiisid... Proua direktor Arabella Baldini, ehk madude kuninganna, hiiglasuurt pythoni „Brahmat“ kalljutamas... Monsieur Coco fohutawad Aafrika lõwid... Alounide Francois ja Mängupalli põhjatu toomilised naljad... Mängupall, kõige suurem imeloom maa peal. Näha ainult Baldini üleilma kuulsas tsirkuses... Palutakse austada oma tulefuga kõiki daame ning härrasid...“

Talunik oli lugenud lõpuni. Ta pawi sedeli koftu ja pistis tasku.

„Ja kes sina siis oled?“ küsis ta.

„Mina... mina olen see kõige suurem imeloom maa peal ja mu nimi on Mängupall.“ ütles Thomas taja.

Kui Thomas läbimärjana ning kül-
maft löbitjedes murule tagasi oli jõunud,
kus seisid wantri, märkas ta, et kõik
kirjuse liikmed olid ametis telgi üles-
seadmiseega. Mõned tõmbasid traate pin-
gule, teised seadisid purjeriideid, mida
nuul wägijä käest tahkis rebida, teiwas-
tele ja signor Baldini riputas liitwa telgi
keskele. Francois kandis mingit musta
kiftast wõimlemisülikonda, mis tema lah-
ja loju weel enam nähtawaks tegi, ja
jalutas kätel üle liitwa. Signora Ara-
bella istus osatöömatuna ühel wantri
astmel. Ta käiwarre ümber pööras In-
dia püthon „Drahma“, selle helepruun
maonahj suurepärafselt josis direktriksi
walge ihuwärwiga. Püthon seadis oma
lameda pea käärijanna lõuale, liputas
oma musta kiftast keelt tema kaela üm-
ber. Thomasel oli älati hirm, kui ta
nägi oma isanda abitaasat hiihlamaoga,
ja kui Arabella lord naljatades talle
püthoni oli wastu ulatanud, jooksis ta
hirmununa eemale, kus jäi lamama mee-
lemärkuseta.

Thomast nähes latsestas signor Bal-
dini oma töö, ajas end püsti ja küsis:
„Jagasiid ja lehed ta igale poole
latali?“

Thomas noogutas pead.

„Kas sulle kingiti ka midagi?“

Wäikeses tõmbas Thomas taskust kaks
häälset rahatükki, paar õuna ja tüki
leiba.

„Siin on kõik, mida sain, härra di-
rektor.“

Silmapiilguks waatas Baldini Tho-
masese karmilt otja, kistus talt siis käest
raha, puuwilja ja leiwatükki ning wis-
kas õunad kolmele määrdunud, poolalasti
lapsele. Need olid wäikesed atrobaadid
„Three Stormybohs“, kes saanud palju
heksa, enne kui nad suutsid täita mõnd
wiletjat ülesannet. Näägiti, et need
olewat direktori enda lapsed, kuid Ara-
bella ei tunnistanud end nende emaks.
Natutajanna mademoiselle Zifi, kätant-
sija misj Nora ja trapeetikunstnik preili
Negerde, keda nimetati „lendawaks imeks“,
olid nende laste emad.

Küsimatuna seisis Thomas. Kell oli
juba üksteist, kuid ta polnud weel midagi
süüa saanud. Ohinal surusid lapsed omad
hambad õuntesse ning söid nad matsuta-
des ära. Seal tõusis äkki nagu wari
Francois signor Baldini ette. Ta ulatas
oma alumise huule ette, pigistas hambad

lofku ning furus käd rufikasfe.

„Miks ei jätnud teie õunad Mängi-
pallile, Baldini? Tal waejel on kõht tühi
ja läbimärg on ta ka. Häbenege ometil!“

Tahinatult taandus direktor paar
sammu ja waatas krounile kõhulununa
näsku. Mõned arstistid, kes parajasti
seadisid telki, lasid traadid lödumale ja
waatasid uudishimulistena mõlemate
meeste poole.

„Mida lubad sa omale, Francois?
Oled ja hulluks läinud?“

Kroun aga löi jalaga wastu maad.

„Mängupall on ujaldatud minu hool-
de, mina pean muretsema tema eest.
Koolimata omast... on ta heafüdamlik ja
mõislik pois...“

Direktor pööras selja.

Thomas waatas Francoisle niisuguse
ilmega otja, nagu loer, kes alati peija
saanud ja keda nüüd äkki õrnalt filitati
ning kallistati. Peale sii polnud ta weel
kellelgi kuulnud head ega lahest sõna.
Keegi polnud hoolitlenud tema eest.
Teadmata, mida ta õieti tegi, hiihis ta
Francois juure, haaras tema kae nirk
suubles keda oma kuitwanud weretuti
hunkitega. Francois tõmbas ruttu kae
tagasi ja ütles:

„Hea küll, aitab. Jookse nüüd käh-
ku wantrisse, pane wana ülikond selga
ja tule kohe tagasi. Näitan sulle mõned
wigurid, et sul õhtul ka edu oleks ja
sinu üle naerda mõiks. Selle punase hil-
bu paneme kuitwana.“

Mõne tunni pärast oli Thomas Fran-
cois'lt juba nii mõndagi õppinud. Ta wõis
ratast liüa, toerana hantuda, läbi manee-
shi jooksta ning rõhklida seana. Ka „Do-
miniit“ ja „Eäsar“ olid oma puuridega
telki toodud. Coco seisis nende keskel, lat-
jutas piitja ja lasti kiftaid hüpata läbi rön-
gaste. Siis pani ta ühe kae „Eäfari“ awa-
tud lõugade wahlele. Kui sama koletis aga
korrats paljastas hambad ning lööniseks
tõstis oma käpa, lasti taltsutaja pistolist
ühe pangu ning andis hanguga loomale
tugewa hoobi. Misj Nora jalutas kirjus
õõlukes ning Jaapani pätkemarjuga pin-
gule tõnnumaid traatel. Ta huultel lebas
tehtud lahke naeratus. Korrats kaotas ta
tatakaalu, pidi peagaegu kulkuma, kuid sai
weel winafel minutil endast wõitu ja jõu-
dis nõnda õnnelikuna eesmärgile „Three
Stormybohs“ olid ehitanud püramiidi,
mis nüüd oma üktsuis õjades lahki haru-
nes. Wälgutiirusel targasid wäikesed püsti
ja heitsid olematule publikule lahkeid kae-
juudlust. (Järgneb.)

Seal tuli Francois, ajas „Three Strombois“ kättsedes maneeshist wälja, tõi kätte „Alphonso“ sisse, tästis Thomast istuda selle selga ja ratsutada. Waewaga suutis Thomas end looma habemest finni hoida. See oli tõesti naeruwäärne pill.

„Pone tähele, poisj,“ ütles Francois rahuldatusena, kui ratsutamine lõppenud, ja ta Thomast looma seljast maha aitas, „sellega teeme täna õhtul veel menu.“ Kõl-lap näed, kuidas need idioodid — ta raputas tühhjade wõpselt ühesseatud pintide poole ruskaid — „seal ühistawad ja mõirgawad, kui sa hullulgena kisse seljas tormad läbi maneeshi. Kui sa ta peastid tulumä, ära tee sellest wälja. Etus peab palju kannatama, paar kuniist plekki ei tee veel midagi, mu poisj.“

Pillamisi walguis inimesi tsirkusesse. Kasjas, mille üle waltits Arabella, ei tahtnud rahawirnad sugugi tõusta. Negi kirjus kleidis Francois näljad et meelitanud sedagi telki aasumiseks. Nim oli ta äärmiselt halb. Wihma jadas nagu oawarrest ja tuul kustutas wahetpidamata laternaid, mis walgustasid tsirkuse sisenust.

Baldini täis ärritatuna maneeshi taga edasi-tagasi ning lastutas piitsa. Tsirkuse liikmed püüdsid temast kõik eemale hoiduda, sest muidu oleks mõni piitsahoop ehl tabanud neidki. Et mitte signor Baldini silme alla jääda, oldi „Three Strombois“ pugunud lõwipuuride taha ja sinna arglihtudena liikitanud maha. Thomas, kes ei mõistnud end eemale hoida, saigi niisuguse tõrke, et ta kerana tiigl maad eemale weeres. Mijs Nora oli kibedasti ametus oma lähilise kleidiga. Seal ei tahtnud ega tahtnud wälja tulla inetu poriplekl.

Wahpeal oli juba hilineunud algus. Mõningad külalised, kes istusid tsirkuses, kaotasid kannatust ja hakkasid trampima jalgadega.

„Peale hatata! Peale hatata!“ karjus signor Baldini. Kõhe selle peale jooksis sisse mijs Nora ja hüppas naeratades traa-dile.

Francois'i oli õigus. Thomase ratsutamine liise seljas sünnitas kuulmari naerulagina; hulumine ja tarjumine oli niitõrd wäli, et Thomas veel teist lorda sõitma pidi läbi maneeshi. Keegi kohalik walla-nõudogu liige sai naeru tõttu nii tugewa

tõhahoo, et ta peaaegu pidi heitma hinge. Ühe sõnaga: see oli jandi estmene fuurpäew. Negi direktor Baldini noogutas lahlelt pead, kui ta higisena ja tolmujena lahku maneeshist ja Francois kiltas oma pillade kondiliste sõrmedega tema wormitut pead.

„Oled oma asja teinud hästi“ ütles ta. „Pead nägema, kuis homme inimesed tarjana totku woolamad, kui mõni siinoliijast kõneleb korteris õllekannu taga, kuidas ta saanud naerda. Wastti saab meil palju raha olema, wälle, kuid ära sa, jumala pära-st, seda nii tergesti lase libijeda läbi sõrmede, et sul hiljem enam pennigi pole. Inimesed on sinu wastu head, meelitawad ja kiitawad sind warsti. Nad mõwad ütelda sulle isegi, et sa ilusam oled kui Welbedere Apollo. Kuid ma ütlen sulle, need kes kõnelewad nii, wiista traetbidi uksest wälja, sest nad ei taha muud, kui sinu raha. Ja naised, need jata hoopis kõrwale. Ar-mastust pole olemast. Sellest unistawad ainult luuletajad ja seejuguised, kel midagi teha pole. Kui sul lord juba raha kustrus, ja sulle mõni naine naeratah lahlelt wastu, wõid olla julge, et see sünnib waid sinu raha pära-st. Kui sa juba wanem oled ja meie veel oleme koos, jutustan sulle nii mõndagi, mida wõid panna kõrwale. Näüd tule aga lähku wantrisse. Oled muidugi wäsinud ja õigusega ära teeninud uinaku. . .“

Mount ennustus, et tsirkus järgmisel õhtul puupüsti täis on, oli läinud täide. Teade Thomase ratsutamiseft kisse seljas, mille sarnast warem tiialgi nähtud pole, lewines külas kullutulena laiali, ja juba kell seitse seisis kassa kõrwale jedel „wäjamüü-dud“, kirjutatud wiletate tähtedega. Teisjed trupi liikmed waatasid ladedulega poisilise poole, kuid leegi ei julgenud tõugata ega pilgata teda enam, nagu seni. Negi signor Baldini pistis peale etendust iäe taatu, wõttis sealt ilusa punase õuna ja ulatas Thomasele:

„Õõ, poisj, ja lase hea maitstal kuid hoida, et sa oma nina püsti ei aja ega upsa-taks ei lähe. Pead alati meeles pidama, et aimul wõlgued minule tänu. Mino olin see, kes wiis sind sarnasele teele.“

Thomas wõttis õuna, kuid ei hammus-tanud seda. Kõheledes lasti ta selle libijeda taatu, kuna walgesse rõdus tume puna. See puna ei tekinud mitte rõdumust õnne-tuse üle. Juba etenduse ajal oli teda sa-geli lähistunud hirmus külmaqjudin, peale selle hakkas tal jälle palaw. Ta pidi totku wõtma terve jõu, et püüda kisse seljas, sest tihti löi kerlema kõik ta silme ees terve

tiiruse ruum. Sädamaemalt vedas Ego
mas end wankrisje, kus Francois parajasti
magama tahtis heita. Waemalt oli ta
awanud usle, kui tal jalle filme ees löif
kirjuts läts, ning ta kullus maha. Fran-
cois largas püsti, mõttis tebo tätele ja lan-
dis woobi. Murelikult waatas ta Mängu-
pallile nätku:

„Noh, poisz, mis siis kunga on lahti?
Jääd meil lõpust veel haigetis?“

Thomas awas filmad ja waatas aralt
Francoisile otja:

„Mina. . . mina ei tea. . . mis minuga
on. . . mul on wäga halb.“

Francois ruttas pesulaua juure, kostis
rättlu märjaks ja pani jelle Thomase otjale.
Poiisite hingas tergemini. Jähe rättl oli
mõjum.

„Mõllesu seda lohe,“ kähistas Fran-
cois hammaste wahelt, „ellane wiim. . .
waene poisz oli ju läbi märg. Lõpust veel
see erutus õhtul. . . Nääd on weil ällatus
läes!“

Thomas hoigas woikkelt. Maneeshtis
määrbumud wäikesed läed turkatusid rahu-
tult jämebal waibal, ja ähmanae walgu-
s, mis tui wäikesel petrooleumilambis wan-
ri otjas, näis lord lorralt juurenawat ning
lähenawat. Doolimata jellest, et wanter
paigal seisks, näis Thomasele nagu lõignis
see lainetamal merel, nagu wanguis sel-
näd ming langelsid wastamisi, ähwardades
tebo matia enda alla. Siis orwas ta jalle
nägemal enda ees kja wihasi nägu, kuid see
muutus pilapeale „Dominitu“ peaks, mille
tuum hingedist näis puudutawat tema põs-
ki. Weidi aja pärast polnud see aga enam
„Dominiti“, waid pühol „Brahma“, les
end oli põimlnud tema teha ämber, suru-
des ning litjades tebo nõnda, et läekesed ja
jalalejed ähwardasid murduda. Nääd ju-
mises ja lohtses lõrmus, äkki hallasid räu-
kama ahwid, jelle wahele lohtsid signor Bal-
dini piitsalöögid. Lõpust tundus Thoma-
sele, nagu langets ta kuhagilt kõrgelt tor-
nilt alla musta, haigutawasse sügawikku.

Kui Thomas raste peaga ärlas, nägi
ta enda üle kummarduwat signor Baldini
ja Francoisit. Alendest paisis tuhmi wal-
guis. Thomas ei saanud millegi eest aru, ei
teadnud kui kaua ta lebanud oit eht mis
oli juhtunud temaga.

„Noh, kuidas ja tunned end? On juba
pawem?“

See oli signor Baldini wali hääl.

„Teie näete ju, et ta rasteiti haige on!“

Seda ütles Francois.

„Ta peab wälja tulemal! Kui tema ei
efine, läheb terwe sisjetule! kus kurat!“

Direktor hallas hingeldama lord-lorralt
rohkem.

„Peab leidma muud pääseteed, Baldini.
Dleis ju sädameta, tebo praegu ajada ma-
neeshti.“

Direktor tehtas õlgu.

„Südametn wõi mitte, Francois. In-
mesed tahawad tebo näha. Pean ma tema
haiguse pärast kolkni lödäma terwe omo logu?
Kõil küsivad, kas ratsutab Mängupall täna
litje seljas?“

Thomas ajas end waemalt püsti:

„Mina. . . ma tulen juba, härra direktor.“

„Waata, Francois, ta tahab ju ise. Ka
on tal näüd juba märksa parem. Noh,
iduse siis äles, poisz, tõmba kleidite selga
ja tule.“

Francois näis äkki weel pilemana, kui
ta tõesti oli. Ta kirjutas logu ajas end sirgu.
Käha rufilasse surudes waatas ta Baldinile
ähwardamalt otja:

„Tema ei lähe wälja! Mina ei luba
jeda! Terwe õõ jampsis ta. Waadate
ometi, kuis hõõgab ta nägu. Wõtan lõil
oma peale. Ratjutat tema eest litje seljas,
Njan naerina inimesed.“

Teon tääl, et publik kõige sädametum
ning alatum mass on terwel maapinnal,
Tean, et maneesht weel itta on endine areen,
puudus waid see rufilas, mis õjusiab elu
ja surma äle. Muud pole midagi muutu-
nud. Teie teate, Baldini, et olen warem
mänginud teistel uidetelawadel. Tunnete
minu eluläitu ja teate, les ma warem olin,
enne kui mattusin jelleste porri, kus hingel-
dan praegu. Wõtan wastutuse enda peale,
et teie sisjetulel terwena alale jääb. Riit
toored pole inimesed ometi, kama nad näha
tahawad palawitus ronijat.“

Baldini hammustas huult.

„Ma ei usu, et rahwas annab järele.
Ruidugi, on see jalle minu äpardus. Wae-
walt on mul mingisugune uus tõmbejõud,
jeal juhtub itta midagi.“

Francois waatas Baldinile tõkkelt otja:

„Wõib olla on see aga teie enda süü.
Teil on, minu teada, uil mõnigi parti sü-
damel.“

Nakkudes murdus pitsis, millega Baldini
lõi hirmsas wihahoos wastu põrandat:

„Tahad ja mulle pidada moraalki-
lusi?“ mõirgas ta Francoisile nätku. „Mina
tean, mis minul teha.“

Selle peale astus ta Thomase woopi
ette:

„Alkestiusta! Riitetuda! Siimapiit!“

(Järgneb.)

End raskena kätele toetades tahtis Thomas läsku tähta, kuid Francois hoidis teda tagasi. Tema nägu oli muutunud täiesti. Kuna Baldini vihasi punetas, olid naljategija näojooned külmad, ligipääsmatud, suursugused:

„Teie teate. Baldini, kes ma olen olnud. Olen teile ütelnud juba juba warem. Hoolimata kõigest viletsusest, millestse langenud olen, on minus fiiski veel säbet endiselt rüütlimeelest. Ka minu esivanemad pidasid enda suurimats lohusufets, kaitsta abituid ning jõuetuid. Ja nüüd ei ütle teile mitte Baldini tsirkuse koun Francois, vaid teise jalaväe kaardirügemendi endine ülemleitnant, wabahärra Kurt von Büche, et see poisj täna õhul wõib lahtuda ainult minu loaga siit wantrist.“

Baldini ei suutnud kannatada kouni pillu. Ta awas suu, nagu tahaks midagi ütelda, wehkles paari torba kätega ringi ning läks siis uksest wälja.

Nüüd langes Francois lokku. Ta hakkas kõhima, põskedele ilmusid umarad laigud. Siis tõmbas ta sügawalt hinge. Pani oma kae poisilese kuumale otsale. Katus mäeratada ning ütles:

„Si, poisu, sina ei lähe täna wälja siit wantrist. Saame sinutagi läbi, ei pruugi tarta. Sul ei juhtu midagi. Mäga aga nüüd rahulikkult, warsti oled jälle terve. Etz, poisu?“

Ta määsis Thomast hoolhamini waipe ja tõmbas omale kirju kleidi selga, mis rippus wantri nurgas. Määris oma näo jahuga walgeks, tõmbas wõwiga paar pikka tumepunast joont, lahkus wantrist ning keeras ukse tawakessi luku.

4.

Õul, mis järgnes tolele tsirkusetendusele, ei saanud Francois filmagi kinni. Thomase wästeid hingetõmbeid kuulates, libises kogu ta endine elu filmade eest mööda; too elu, millest ta Baldwiniga sõneledes oli tõmbanud äkilises meeles maha eesriide. Ta nägi end metsaga paljastatud loasi pargis. Wäitelese parun Kurtille ei keelatud ainuistli soowi. Juba tuueaastajena ratsutas ta teenri saatel wäljel ponil. Ja waatas naeratades pealt ja ütles, et temast wõib saada lorda tubli ratsanik, nagu juba seni olnud kõik Büched... Siis nägi ta end kadetkorpuses Suur-Vidterfeldis. Need muretud nooruspäewad

näsid talle parimatena terwe elu. Üksituid juhtumised tulid meelde, rumalad poistembud, mille poolset ta oli wõitnud üldise kuulsuse. Sageli oli ta Potsdamis margi noorte tütarlastega läinud lohtamas. Tihhi kange kõhuwala kannatanud, kui ta oli joonud liig palju wiina ning sõnnud jääst. Kord oli ta istunud terve nädala toas selle eest, et ta wihase Achillefena oma sellisile, kes kujutas Hektorit, kadetkorpuse hoomis löi joonlauaga pähe... Siis järgnes päew, mil ta esmatõrdselt teise jalaväe kaardirügemendi ohwitserina marsis läbi Friedrichänawa ja poleks wabetanud kellegiga maa peal oma saatust. ... Tema esimene wõit ratsutajate üle rohelistel aafal kus terwe jalkfond kaardimawaleriste teda sugugi tõhise wõistlejana polnud wõtnud ja nüüd alles nägib, millise wastajega neil tergemist. Misjugune ülew tunne oli waldanud teda, kui ta läte sai ühe ratsaniku teise järgil. Ja kui uhtelt kargles tema hobune, astudes wiimaseid samme eesmärgi poole! Üstumata selgusega nägi Francois juba filmapiltu, mil ta higijena, kuid röömuft järavana kommandeeriwalt kindralilt sai hõbedase karika. Hõbedane karikas — selle läes wõits see küll olla? Wast mõne üleöö rikkats saanu jämedates lätes. Wõi on see juba ammu ülesulatatud ning rändab wälise hõbepangana laustast laustase? Temale pole jellest armetusest jäänud muud, kui kerge mälestus suurtest wõidutundidest.

Bildid, mis seni pikkamisi ta filmist rändasid mööda, hakkasid nüüd segastena järgnema üksteisele. Näis, nagu oleks ta esimest mälestust wadeldnud selgema pilguga, teisi aga, mis muutusid kord-korralt tumedamaks, üdjemaks, silmitsend nagu tawagilt prao wahelt. Ta nägi end istuwat suure saalis hulga inimeste keskel mängulaua ümber. Arwas kuulwat pankiiri ühe-toonilisi sõnu ning kaaritde alalist sahinat. Ta nägi enda ees wälja laotatud pangatähki, mis temalt kõik ütshaawal ära tõmmati, kuni järgi oli jäänud waid ütšainus. Ütšainus nārune paberilipakas, mida ta näilise külmanerelusega pistis tasku, ning selle peale lahkus saalist. Rahast jattus parajasti reisirupileiti otmijeks... Nüüd arwas ta nägewat täatidega sõdureid, kes olid tulnud arreteerima teda, sest ta oli warastanud raha riigikassast. Ta nägi pimedat, süngert wõlwalust, mis wiis sõjawäe wangimajja, arwas kuulwat wõtmeme raginat, mis awasid temale niiske hawajarnase longi... Siis tulid pikad päewad, mil temale tundus, nagu oleks ta elawana maetud maha... Lohutamatud, arad tunnid, mis temast mööda hiilidid,

wäsinuo *ramaverina*, tuunis täis meelestut ahastust, mil ta wõresid raputas, nagu praegu „Domini!“ ja „Cäsa!“ Tema, kes ise lord wanglas olnud, mõistis neid listelajaid paremini, kui keegi muu. Tol päeval, mil ta lahtus wanglast, oli ta nimi Kurt von Büde, nagu ühe hoobiga kustunud elawate nimekirjast. Ta peitis end kusaigile külla, kus ta abits oli lõhutäie eest talunikfudele ühes kui teises töös, kuni Baldini tsirkus tuli sinna ja wõitis teda kaasa, nagu äsja wällest Rängupalli.

Tema osaw ratsutamine läks siin tarbeis. Kuni teda „Karlos“ ihel õhtul wiskas seljast maha ja teda merisena lants maneeshist wälja. Ratsutamisele oli nüüd lõpp. Ta hakkas tolaks. Ja keegi poleks mõinud jelles jahuga määrduw näoga Kounis ära tunda endist kaardiwäe õh-witseri, wabahärra Kurt von Büdet.

Warsiit hakkas ta lõhima, igaford rin-nus walufaid, piinawaid pisteid tundes, mis tal jageli matsid hinge kinni. Peale õõpsit higistamist näis tal hommiwui tühti, nagu ei suudaks ta enam lahutada ajemelt, kuid oli end siiski ajanud jalule, ja nagu hobuseidki esimesel tsirkusmuusika helidel tormawad maneeshi, seal põlewaid lampe ja linnululge ninal balanseeris, üle toolide kargas ning löi luterpalle. Selle peale oli ta surmani wäsinud lõmberdanud wantrise tagasi ning laibana jäänud ajemele magama. Thomas oli talle armas. Francois, kes oli hingekilt wigane, tundis end teha-liselt wigale lähemana, kui teistele loo-mulikult arenenuile. Kuid siiski oli ta la-destamiswäärtem, kui Rängupall. Wigast hinge wõis peita, tuma wigast teha ühegi uudishimulise pilgu eest ei suudetud war-jata.

Francois mõtles tolle päewa peale, mil ta luuges lehest isa surma üle. Tema ise oli surnud wanale uhtele mehele juba anmu. Kunagi polnud ta sest peale, kus ta astus wangimajja, saanud temalt ainuülestki tead-et. Ta teadis, et wana parun talle ta wiimajel tunnil poleks annud andeks. Oma püüandusosa polnud ta nõudma hakkas-nudki. Keegi ei pidanud teadma, et ta elab, et ta kusaigile oli pugunud loomana warju, et seal hukkuda enda haamadesse.

Siikumatusena lebas ta ja waatas ülesse wankri lakke. Wäite õlilamp, mis põles loqu õõ, löi lorruga leegitama ning kustus äkki. Difes waiwuses kostis lõwide mütra-gamine. Sel hetkel waldas Francoi'd tema jaatusse kurbus nmetundmatul määral. Si-gisene õõ... wangistatud loomade ahas-taw hulumine, lambikustumine... ning wigase meeletu sonimine mõjusid sedawõrd

ta peale, et ta hanomastega haaras padja-dest kinni, et mitte karjatada. Kirjeldama-tus meeleheitte hakkas ta lõpuls nutma. Hooti, lühidalt, jageli torisedes, nagu su-reja. Seal kostis äkki katmatu jalgade peha-me wadin ja ta näo üle tumardus tuum wormitu pea. „Mis... mis teil on, härra Francois? Wõin ma teile midagi tuua?“

Francois targas nii rutu istukile, et ta oleks tõuganud Thomase peanegu maha. „Kasju et ja woodisje tagasi soad, poi-ju. Mis tuleb sul meelde? Mul peaks mis-dagi wiga olema? Witte midagi, äratafid mind unest.“

Poisike astus paar sammu tagasi.

„Wabandage, härra Francois! Mulle näis, nagu oleks teie... nutnud.“

„Mis, lollus! Nägin ainult halba un-d, Juhtub wähest, et unes nutetakse.“

Juba kolm aastat oli Thomase rännanud kaasa Baldini tsirkusjega. Oli näinud nii mitmeidki kohti, nii mitmeidki filmad olid teda waabelanud kaastundmatult, külmalt. Tema oli naljategija, kelle üle naersid kõik ja samal ajal tundsid põlastust. Beel tu-nagi polnud juhtunud, et keegi poleks waa-danud talle järele, wõi pead raputades tei-nud ülbeid märkusi. Ta oli ja jäi märgi-tuts, wäljabeidetuks. Müüd olid lähedal jõulud. Wajade katustel lasus pakis lumi. Wäsinult sõrtsid tsirkuse hobused mööda lõpumatult pikki maenteid. Baldini tsirkus oli juba laenuat aega wõidelnud äärmiste raskustega. Roorem „Three Stormy-hobys,dest“ suri mõne päewa eest raskesse lapsehaigusesse. Miss Nora lahtus tsirkus-est ning asus ühte wäitjesse linna, kus oli otsinud ringfugusesse lahtlasje weinilotsaali naiskellnerit. „Ei, lapsed“, oli ta ütelnud oma seitse asja pampu sibudes, „enam ei tule ma teiega kaasa. Waadale, kuidas walms saate ilma minuta. See leksimine traadil on juba äärmiselt ära tüütanud minu. Müüd pean waatama, et saaksin lord ja mõistlikumaks. Maiti konutada ro-helises wantris, see pole määratud mu ema ilusajmale lapsele. Põtsjõmpfita, kelle signor Baldini määris mulle taela, jätan hea-melega jita. See wõiks mul weel rikkuda loqu tulewitu. Roh, lapsed, elage siis häs-ti ja ärge unustage minu peale mõteldes pijaraid pühkida filmist.“

„Domini!“ oli laenuat aega haige, kuid toibus jälle. Siikumatusena lebas pytho-n „Brahma“ omas kastis, ei puudutanud kõi-ge raswajemat jänestki ning ajas waewalt pea püsti, kui signora Arabella teda eten-dustel taela ümber mäsšis ja pealtwaata-jatele selgeis püüdis teha, kui elulardetam

on see hiiglamadu. Mõõdunud päeval jõudis tsirkus ühte väikesesse linnu ja direktor oli äsja läinud raefotta, et saada lühk etenduste andmiste jahimeeste klubi saalis. Francois ja Thomas istusid omas mankris ja waatasid sõnalaujumata wälja läbi tuhmide atraktsioonide. Mõlemil oli hirmus külm. Puud olid niisted ega tahtnud kuidagi põlema hakata wäikeses ahjus. Francois tuli atna juurest ära, istus toikule ning jäi küünarnukkidega põlwelele toetades wahtima enda ette. Wiimaste nädalatega oli ta jäänud weel lahjemaks ning kõhnemaks. Kui aeg tuli minna etendusetele, pidi Mängupall temale walama külma wett selga, sest muidu oleks ta maganud edasi. Esimesel korral oli Thomas küll kõheledeks täitnud kasku.

„Ära tee jest wäljagi, poisju,“ ütles Francois, „nii kaua kui läheb, peab minema; kui mitte, siis...“

Ta tegi käega põlastama liigutuse. Kui hirmus oli nüüd see käsi. Wahtisena rippus nahl kontidel, pikad rawitsemata küüned olid üzna sinised. Kitsas näos paistis waid aufulangenud silmad, mis päew-päewalt muutusid suuremaks ning omandasid ihejuga läike. Francois wiipas Thomast lähemale:

„Ma kardan, poisju, et ma täna küll wiimast lorda... noh, tead ihegi, mida arwan. Poleks uskunud, et see siin sees“ — ta näitas rinda — „nii kaua wastu peab. Kuid inimene on juba niisugune käimapanand masin, nagu lord ütles üks suur filosoof.“ Ta kõhatas kuiwalt ning lühidalt. Siis lähendas ta salalikult oma juu Thomase kõrwale:

„Kuula mind, poisju. Kõikidest, kes mind ümbritsenud siin, oldi sina ainus, kes mulle seisis lähedal. Ainult sinu maski all elas tundelik hing. Nüa selle wõtmega mu kasti laegas. Lükka jutad kõrwale, mis seal jeganini, ning ulata mulle wäike nahast karbile.“

Thomas tegi, mida tästis Francois. Nüas laeta, lükkas oma wäikeste kätega jute kõrwale, leidis karbise ning ulatas selle Francois'le. Aloun kaalus seda käte mahel, filitas, puhus tolmü ära, mis kogunud sellele, ning awas selle. Walgel sammepõhjall lebas raste kulbuur peenikeste fetiga. Kella tagumisel küljel paistis juu wabahärrakroon, jelle all monoqramm.

Francois wõttis kaskufella, pani lõrma juure ning lasti teda jälle langeda.

„Juba ammu jseima jäänud. Nüstate eest. Waata, poisju, kui mulle kolmeümne aasta eest see kell tingiti leeripäemaks, poleks ma kunagi wõinud aimata, et see mu ainus warandus on, mida kellegile, kes saanud mulle armsaks, pürandada wõin. Tol korral oli weel kõik teistti. Kii selge, hele ning laifudeta. Tol korral lebas elu rõõmsa maastikuna minu ees, mille üle wõlweis sinine, pilwitu taewas. Siis mõlesin ma, et elu alati jääb sarnaseks, ja et taewale kunagi ei terti pilweid. Kuid ometi läks ilm sumedaks. Haffas lõõma wälku ning müristama. Nahe purustas puubelt kõik lehed ning diad. Wõta, poisju, jee kell ja luba mulle, et ja jeda ei müü kunagi ära, ta siis mitte, kui jul läheb ei tea kui halvasti. Ma ei ufugi, et sul kunagi peaks olewa leiwapuudust. Sind tarwitseb lord nüha mõni osaw tsirkusjuht ja ja oled juur mees. Et jeda senti weel pole juhtunud, on sinu ihekkil äpardus. Kui sina lord ta rõõmus oled ja usud, et taewas on täis ilujaid tähti, siis wõta wälja jee uur ja mõtle, et ka hullemat wõib tulla. Kui sind meelitab mõni naine, wõta jee kell ning mõista, et ta pole aus. Ja kui ja lord tahad teha midagi ülepeataela, wõta jälle wälja jee uur, oota kuni mõõdunud wiis minutit ja otjasta siis, kuidas tegutjeda. Ja weel ühte luba mulle, Thomas! Kui jul lord peaks olema lahtist raha, sõida sita ning mine jurnuaiale, kuhu mind maetafje paari päewa pärast... Nüa waata asjatult mulle kõhunuwa otja. Lord peab jee sündima iffagi, ja mida warem, jeda parem minule. Mis kadunud, jee kadunud. Seal ei aita misti waidlemine ega arutamine. Ma poleks tarwitjenu end lasta minna nii jügawale. Kuid jee oli minu ihekkil wiga. Ei tohi enda saatuse äpardumist kunagi weeretada teiste süüts. Läheb jul hästi wõi halvasti, oled rikas wõi waene, armastafje wõi põlatafje sind, peetafje sinust lugu wõi mitte — ifka otji selle põhjust enda juures. Kes oskab inimesi wedada niitipidi, neid keerutada, wälja tõmmata, kui waja eht kõrwale wijata, kui tüdimus peale tulnud, jee oskab alles elada. ütlen sulle...“

Ükki jäi Francois waitjeks. Ta haatas käega kõrist kinni, hüppas püsti... joofis läbi wantri... korjeks korrats tumedalt ning langes pürandale. Paar lorda wehles ta weel kätega nagu uppüja, kes enne täielist hukkumist weel heffeks tabab püandjeda weepinnale. Siis purstas suust tumepunane lai werejuga. Weel lord kaskus Francois end ajada püsti, warus ning lan-

ges rästena jellit. Wahatollane oli ta nägu, nõelteras kottulangenud nina. Silme all mustendajid jägavad sinised warjud.

Setkels kivistus Thomas. Siis karjatas ta äkki. Nii waljusti ning südantlõhes-tawalt, nagu surma aetud loom. Raabri-wantrites muutus elawamaks. Kostsid lähenewad sammud. Signora Arabella ja preili Megede tiskusid äkki ukse pärani.

„Sumala päraft, mis on juhtunud siis siin?“

Uhe pilguga taipas signora Arabella, mis sündinud. Põrandal lebas Francois omas weres, tema ees seisis Mängupall, ifka weel kuldtastukella hoides tramplitult käes. Nuna preili Megede furnukawatuna ning hingelbades uste alla jäi seisima, söös-tis Arabella ahwardbades Thomasele tal-lale:

„Sina... mida tähendab see? Mida oled ja teinud?“

Thomas awas suu, waatas jegasena ringi ega teadnud, mida peale hatata. Arabella wõttis ta õlgadest kinni ning raputas.

„Sina naditael!“ karjus ta hüsteeriliselt. Kistus poisikestelt tella käest. Setkels walitjes wäitjes wantris surmawaitus. Siis tuli elu lamama klouni tehha. Näis, nagu wõtaks ta kofku wiimase jõu, et päästa poisikest, kes temale jaanud armsaks, alatu tahtluse eest. Warin läbisias lahtunud kogu. Käed, mis lebasid elutult kõrwal, hakkasid liikuma, wiipasid Arabellat lähemale. — üllloomultu pingutusjega wormis sureja wiimaseid jõnu:

„Mina... kintisin... temale... tella.“

Preili Megede söbstis wantrist. Arabella tõmbas hommikutuue tugewamini õlgade ümber, noogutas pead ning lastus põlwili. Orna liigutusjega sules ta klouni silmalaod. Siis wiipas ta Thomast lähemale. Wõttis Francois käed ning pani need ristid rinnale. Ka Thomas langes põlwili. Väbi raste lasuma waikuse kostsid paar tumedat kellalööki. Wäriseses liikusid signora Arabella huuled.

„Sjand fingi talle igawest rahu, ning igawene walgus paistfu ta peale.“

„Amen,“ jostistas Thomas.

5.

Peale sfirtusliikmete läpsid waid mõningad inimesed furnuajale, kus maeti Francois'd. Mäsjas hirmus lumetuif ja söitjad külmetafid armetult õhukeses riie-tes. Thomas seisis teiste kõrwal ning kuulatas õpetaja jõnu. Kuid need lendajid kui tühjad testad temast mööda. Alles kui tõwad mullapangad lobijesid firstule, ärkas

Mängupall ihelikkusse tagasi. Ta teadis, et tal enam ühtegi inimest pole, kes tema wastu hea, ütleb talle lahteid jõnu wõi hoolitse tema eest.

Wiimaste päewade jündmused mõjusid wigase peale wäga rästelt, kuid siiski poldud naerduw tema naljade ning raskutamise üle litse seljas tunagi nii, kui sel filmapilgul, mil ta oma ülesannet täitis tarretunud maskilise naeratufjega, mis talle juba jaanud harjumusiks ja millest tema siimal polnud ainugi. Ifka jälle ootas ta, et Francois tormab maneeshi, wiskub kuter-palli ning oma naljaga paneb mõrgama inimesi. Ta ei juutnud kuidagi harjuda mõitega, et ta ei näe seda kõhna fogu italgi enam, et see kondiline läsi tunagi enam ei silta tema pead, ning et ta italgi enam ei kuule jõna „poiju“, mis teba alati lohutas. Kui inimesed lahtusid furnuajalt, jurus Thomas wafema käe kulduurile, mida ta tandis tastus. See kulduur oli näruse to-lakue, mõnede aukiste kingade ning punte- ra kattise pesu kõrwal ainus warandus, mis kadutul pärandada oli teistele.

Nüüd istusid kõik sfirtusliikmed jahi-meeste klubi eineruumis, kus nad andsid etendust ning rüüpasid kuuma teed, et pi-sut joendada filmanud teha. Peale signor Baldini olid kõik armastanud Francois'd. Baldini mõttes ainult selle peale, et tal nüüd peale Thomast enam teist naljategijat pole, et klouni surm jättis ta ettewõttesse juure augu. Närwilijena teerutas ta oma terawaid murreuoft ning luriistas kuuma jooki. Ta pidi midagi uut wälja mõtlema. Pidi leidma midagi, millega tõmmata pub-likut. Siis waatas ta äkki Thomasele oisa, siis kistjate talsjutajale Cocole, ning näis, nagu oleks ta tulnud hea mõtte peale. Ta kufjus sedamaid Coco lähemale ja rääkis temaga jostistades tükk aega.

Selle peale noogutas Coco pead ning näitas oma walgeid hambaid:

„Wäga hea, härra direktor! Suurepä-rane! Et meie juba warem ei tulnud sel-lele hiilgawale mõttele. Olen alati ütelnud, et olete suur mees.“

Meelitatuna naeratas signor Baldini. Ta arwas ifegi leidnud olewat midagi suurt. „See wõib weel menu teha, lai-neid lüüa.“

„Pean ma temaga kõnelema, härra di-rettor?“ küfis Coco alandlikult.

„Ei. Jätta see minu hoolteks. Teen jeda ife.“

Rannuste kõlnal tõufis signor Baldini püsti. Ta kufjus Thomast endaga kaasa.

Mängupall

Ühe teirkuinimese romaan.

ERWIN WEILL.

Mõlemad sammusid jahimeeste maja täis-
tuisjannud hoonist üle roheliste wantrite
juurde, mis seisis mastasajumal legendifult.
Wiimase sõiduki juures peatas Baldini,
awas ukse, ning jaelt hoomas Thomasele
nähtu teraw lõunmastaw elajate leht

"Istu aga siise," ütles Baldini.

"Thomas täitis kästu.

"Waatas käsiwalt direktorile otja.

"Mine puurile lähemale!"

"Ka näind kuulas Thomas sõna. "Do-
minil" magas ühes puuri nurgas, kuna
"Cäsar" pead raudwõrede wastu toetades
juurte filmadega Baldinile ja Thomasele
otja waatas.

"Kardad ja neid elukatid?"

Thomas tõmbas suu wista. Miski
temp sattus äkki ta kurtu, mida ta asjata
püüdis neelata alla. Tal oli alati õudne
olnud lõwide läheduses. Ja kui Cero õh-
tuit piitja plaksutades kist-elajaid ajas puu-
ris ringi, oli ta igatord julgenud filmad,
et mitte waadata pealt, kuidas need kole-
tised oma talljutajale wõitfid kallale tun-
gida ja teda tüttidels rebida. Kuid ta ei
julgenud direktorile ülestunnistada oma
hirmu.

"Ma ei torda, signor Baldini," ütles
ta kõhelehes.

"Oleks la kurb, kui ähkel wiletetiikümne-
aastasel poisil weel hirm oleks."

"Dominil" urises unes. See kõlas tu-
medalt, ahwardawalt.

"Ruule, poisj," ütles direktor ja pani
oma läe raskest Mängupalli õlale. "Fran-
cois surma läbi oleme sattunud äärmiselt
raskesse seisukorda. Nora on la ära.
"Three Stormyboys'best" on ainult kaks
järel. Peame inimestele pakkuma midagi
nut. Ratsutamine kisse seljas on juba tun-
tud. Talwel ei lähe inimesed meeseldi
maale, ma ei leia asetäitjaid. Seepärast
mõlten ma, et ja tänasesi peale lõwide puu-
ris "Don Alphonso" seljas ratsutama hak-
tad. Juhutada ei wõi sul midagi. Cero
peab elajaid hoollega filmis, Frix ja Peter
seisawad hangudega wäljaspool puuri ja
pistawad lõhe, kui ahwardawats peaks
muutuma kistlejad. Iga ratsutamise eest
puuris saad kolm marka lisataju, mida
tõik, nagu muugi, kirjutat sinu arwesse.
Ratsutamine kisse seljas lõwi puuris mee-
litab kahlemata inimesi lähemale, ja, nagu
õeldud, juhtuda ei wõi sul midagi."

Sel hetkel hallas "Cäsar" meeskult
mõirgama.

Thomas wõpatas, ja ta sõrmed tõmb-
lesid rahutult.

Põlgitult naeratas signor Baldini:

"Noh, sul näib fiiski olewat hirm, arg-
püks! Kuid mulle on see ütstõil. Täna
ratsutat lõwide puuris, kas tahad wõi
mitte. Peaksin õige nägema lord, kas ma
oma inimestelt jaan seda, mida soowin.
Näind kirjutab Cero kuulutusel walmis, et
inimesed teatfid, mis neid ootab täna õh-
tul."

Kenne sõnade juures pööras signor Bal-
dini selja ja läts.

Jälle oli lorraks Baldini kirikus puu-
püksi täis inimesi. Esmesed eestawa
numbrid wõeti publiku poolt wõrdlemisi
loiuult wastu. Signor Baldini etteaste tõi
pifut esu, kuid lõik näisid karkitult ootawat
wiimast numbrit. Lõpuks toodi puur kist-
elajatega kisse ning awati kõrge wõre.
"Dominil" ei tahtnud lahkuda omast ma-
jast. Ta urises Cocolle wastu, näitas ham-
baid, lõi kappaga wastu wõret. Ees kis,
kui teda oli tabanud tugew piitjahoop,
fõõstis ta wõrega ümbritsetud ruumi.

"Cäsar" lontis talle järele, ja mõlemad
loomad asetufid madalate postamentidele,
mis olid ülesseatud fõõri keskele. Numär-
kidega ehituna ning pea uhtelt kulka wiija-
tuna seadis monsieur Cero end lõwide wa-
hele. Etis pidid loomad hüppama läbi põ-
letawate rõngaste, lastuma maña, mõlemad
kõlapad seadma talljutaja õlale ning lõpuks
jookäma kõrwuti. Warsti jelle peale muu-
tus kaalis üsna waikele. Tallipoisj Peter
tõi kisse kisse "Don Alphonso", jelle seljas
istus Thomas. Wiimane kandis oma hari-
kiltu punast kleiti ning kõrget torumõtsi,
hoidis trampitult kisse kaelsjt kinni. Mõ-
lemad tallipoisid seisid heinahangudega wõ-
re taga ja waatafid, kuis kits pikkamisi lii-
tuma hakkas ja lõpuks juure kiuusega
jookäma pistis. Inetõmbel ei naernud
leegi. Signor Baldini, kes oli lootnud, et
publik seda ratsutamist lõwide juures weel
suurema jauramifega wõtab wastu, kui ha-
riikiltu kisse seljas kõitu mancesshis, oli pet-
tunud. Seefõrd ei wõrnud källastajad asja
sugugi naeruwäärjena. Thomajest hoomas
wälja midagi, mis ei ajanud naerma. Sga-
üks tundis, millise surmahirmuga see wi-
gane istus kisse seljas, ja nii mõnigi pani
tähele, kuis wormitu pea kolkutõmbunud
kaelaga aeg-ajalt waatas kõrwale, kas mitte
lõwid postamentidki pole nihkunud ega tor-
ma temale kallale. Selle numbri õudlust

ning harrakust saurendast weel sekkeld, ei ei mängivad muusika. Baltises surmawal-
lus. Bahetpibamata hillis monfieur Coco
lord „Domniti“, lord „Cäsari“ poole, pi-
das mõlemad hooliga silmas ning lasi pa-
rema läe libijeda püsti tasku, milles leidus
rewolwer lahe tähja, lahe laetud padru-
niga.

„Don Alphonso“ hakkas Ma Kireentini
ning Kireentini jooksma, läi jagedasti ta-
gant äles, nõnda ei Thomastel suure wae-
waga torba läis end hoida seljas. Ma kiti
näis lartwat lõwsiid. Rühid pidi aga tu-
lema numbril tätestawana filmapiil. Kus-
tus walguis. Selle ajawal täitis saali pu-
stame hell. Hetkels nähüd mõlemad lõwid,
Coco, Thomas ja „Don Alphonso“ nagu
werde lastetutuz. Rõund inimised tärtu-
ses lartatuid. Selle peale ajas end „Don
Alphonso“ ästi lahe jala peale. Thomas
ei juutnud end enam hoida, waid weeres
maha. Samal hetkel largas „Cäsari“ õnalt
postamendilt. Kuib Coco oli juba wõimud
rewolwori ja lasi tähja paugu. Setumuna
hüppas lõwi endisele lohale tagasi. Sõis
walgeks. Thomas tõnäs päästi ning jook-
kise järgi maneeshi. Weel kestis mõni se-
kund waitus, siis pahwasas wall tärtu-
awaldus. Lõwid aeti punri tagasi. Mõre
testele aga linnus weel hirmuasi wõrjedes
Thomas ning kaatis publikule naeratades
lahleid läelauduks.

„Noh, nägid näh, ei palmad suugagi mii
hull“, ütles signor Baldini etenduse lõpul
põiksele.

„Sis astus wäljpoolis Peter käse.“

„Härra direktor, keegi kand joowisi nä-
hida teiega.“

„Keegi kand?“

„Ja, tal näib rohk olemas.“

„Juhata teba mis wawastise.“

Mõlemad wehed istuud wõstamisil Bal-
dini wantris. Põdras oli lastweli wõtle,
landis nahkafuulat, mid talle andis wõrdle-
misi pita mehe wõlmuse. Hästi wõrmitud
ümaras nõos läikisid lais pihutek wõrmitat
filma. Weed siwad nägid loll, panti jo-
lamaid tähele igat asja. Rahwtutina naga
wäikse hitrel, teerlesid nad lord sila, lord
sinna.

„Teie etendus oli wõga hirmuaw, wõga
hirmuaw“, ütles wõdras kesugute piusama
hädlega ning wõttis nahkafuulist lais pga-
rit. Uhe ulatas ta direktorile.

„Tore traam, signor Baldini, tuleb suit-
setada suurima hardusega. On la kunnis
soolane. Leidfin Friedriichi tänawal ühe
figarikuupluse, kust saab jeda sorti. Suitse-
taba ja laas head weini juua on weel ab-

mus abinõu, millega irdgendada oma ras-
ket elu. Ma ätlen teile, direktor, teesfin
meelsoe! lõpu, ballastfin elama eraelu
ning torjama marie, mis alati olud minu
suurim kirj. See igawene rändamine möb-
da maib aastast aastasie ning wate tärtu-
inimesie ofimise ou utrud läskanud juba
surmani. Wanabus ou talnud õffkamisi
turjale, jeevärast ei tee tee hulkumine enam
lõbu. Kui ma mõilen sellele ajale, mid
Kengil tärtuse irdgemas loolis raskuwas sig-
nor Baldini ja läna... noh, wd korral
olewefite weel teistest, nühid olete aga tse-
sejsem miini!“

Baldini pahas palja finkie suitsepluse
õhku.

„Babetalja hea meriege oma ofa teles
ga, Piefede. See hirmus wawastus, mis
ou ma! Alati wureteba mii mirme pea
est, tee lähes lõpud wõljalannatamutis.
Ei hea ju, kust jada läile. Ning siis tee
publik... Igas nurgas kesuguse! Elin
naerawad nad endid lähe numbril äie pool-
jurmeks, tarjwoad, tarjwoad jalg, siis
jälle kiruwad nad nagu puuwoib, ei mo-
nuta näga ega litguta läsi. Põdrane selts-
lond! Aga milleks teie kes postu jutata-
tada? Tanneie ja jeda massi jama läna,
kui mina. Teie olid ju, kes mille wuretes
esimeie laha. Kuid nühid, Piefede, laduge
aga julgesti wälja, teba minnil teelord ära
tahate näpeta. Tanneie teid juba, wane ro-
bane! Kuid kõie ätlen ma teile, odawasti
ei anna ma teidagi. Ei lahe end enam
läida äie törwade, naga lahe wasta est, kus
teie ära wistite minnil lahrtawinga Dew
lalek.“

„Agent wõttis wõstetades lä.“

„Arge ajage asjama tarja pöödi; too-
jama Derkules ou trer hull. Weel läna
wõlgnest ta wulle palga protentie, midba ta
sai Carralaniti. Ei teie esilama midba ou,
teame mõlemad wõga hästi. Kui ma weel
teidagi Derkuni tahaks, siis oleks tee weel
prelli Megebe, ehi tehe nimega „lebar
ime.“ Teba ei juuda ta lääl palja, jeda
pean tunnistama wõlksult, teid tal on läni
teha ja tee ou ju lõpud peast.“

„Pole midagi teha, Piefede, Megebet ei
anna ma.“

„Mina teie ajemel oleksin rõõmus, kui
temast kaalfin lahu“, ütles agent lälmalt
ning asjallust, „aga mis ei laha teie teba
anda, kui küsida tohin?“

Baldini naeratas pihut ja siltas habet.
„Erapõhjust. Korralit lawaleer ei
õnele sellest.“

Piefede noogutas peab,

Mängupall

9

Ohe tsirkusnimese romaani.

ERWIN WEILL.

„Saladusi peab austama. Mõistan, mõistan. Oleks teiega muidu teinud hea kauba, Baldini. Aga kuidas oleks jelle väike, suure pea poisi ja ning litsega?“ ütles ta nii muuseas.

Piesede oli ojav mees ja teadis, kuidas ajada äri. Tal polnud mõtteki laubelda preili Megeedet. Oli tulnud kindla kavatsetajega tabada Mängupalli. Nüüd hõiskas ta hõimast. Baldini oli liig rumal. Ta ei teadnud, mis jelle poisi teha mõis, ega aimanud, millised võimalused avanefid sellesle kaabujele.

„Siis ande mulle see väike kaasa“, ütles Piesede, „hea meelega ei võta ma teda küll, aga et ma olen lord siin, siis ei taha ma asjata ära sõita. Ma ei teagi öieti, kuhu teda panna, kuid kufagile kaadapalaganni mahub ta ikkagi. Mida nõuate teema eest?“

„2000 marka.“

Piesede pani käed rinna peale risti ning surus pöidlal vastamisi.

„Kui meil praegu aeg jõulusse ei rihtuks, armastin küll, et olete saanud päilesepiste. Tõmmate üks null maha ja asi valmis.“

Baldini tõusis püsti, võttis kübera ja kipi, mida agent pannud tema lauale, ulatas need võõrale ja ütles:

„Arvan, Piesede, et teil paras aeg minna oleks.“

„Ei.“ ütles agent, „patun teile veel 300 marka rohkem. 500, üle mitte üks penn.“

„2000“, ütles Baldini.

„Inimene, teie olete ju püsti hull! Palun teile jarnast summat, ja teie ei võta vastu. 500 marka, see on vähemalt 80 pudelit jõstrameini... 600 marka!“

„Kui teie laubelda tahate, Piesede, siis minge wanariiete kauplusesse.“

Doole tunni möödudes, leppisid mõlemad kawaleerid kokku, et Thomas Strux, warjuinega „Mängupall, kõige juurem imeloom ilmas“ 1000 marga eest Francesco Baldinilt üle läks Gustaw Piesede kätte, tsirkus- ja wariete-agendile Berliinis, Bähring tänawal nr. 28.

6.

Raudteemagun oli täis inimesi.

Thomas Lomberdas Piesede kõrwal jaama, kandes suure waeuga oma pikkest käftohwrit, milles peitusid tema wiletsad ri-

benormad. Kubishimulistena waatlesid inimesed teda ning tegid poolwajuid märkusi. Jumalagajätt Baldini ja tsirkustrupiga oli kuiv, pealiskaudne. Signora Urabella oli lord noogutanud peaga ning preili Megeede puudutas taust, milles selgesti näha oli taastufella kumeruit.

„Ara jeda aga kaota“, ütles ta naeratahes.

Õpüks oli Thomas läinud kiffetalli, milles seisis „Don Alphonso“. Ta pani oma kordid kaad loomale ümber kaela ja pistis talle tükkite suhkrut suhu. Kõiks seisja kuitumatu, nagu oleks ta mõjtnud, et Thomas enam iialgi ei hüppa tema selga ega rahuta temaga läbi maneesji. Gemal mõirgafid „Gajar“ ja „Domini“. Kergendatuna ohtas Thomas, rõõmus, et tal enam ei tarwiise ratutada nende koletiste juures. Kõit oli tulnud nii ruttu, nii äkki ning ootamata. Tal polnud aimugi, kuhu teda wiib härra Piesede, kuid talle ei tulnud ta mõtetesegi wastu seisja sellele, et teda jällegi oli jahterdatud kaubana teistesse kättesse.

Signor Baldinil polnud meesegi tulnud Thomasele maksta tema auwasti teentud wäikest palka. Ja Thomas ise ei julgenud sõnagagi nimetada sellest direktorile.

Täistuisanud oli tee jahimeeste majast jaamani. Iga minut oli Thomas hirmul, et ta komsitab ja kullub. Rohwite oli küll pooltühhi, kuid kaabujele siiski liig raske. Ta oli õnnelik, kui sädelema hakkafid jaamatu- led ning lähenewa weburi wile lõikas kõrnu. Thomas polnud weel kunagi warem sõitnud raudteel. Mafist lobukufast ei saanud ta ju jalagagi wälja, ja lõiti neid lõpmauid teid, kus ta rändas Baldini tsirkusfega, oli ta kolistanud rohelistes mantrites. Nüüd istus ta härra Piesede kõrwal ning sõõstis pimedasse talweõõsje. Telegraftraadid raudtee tammil jumifefid oma tsheetoonilist laulu ja rufaste müri- nas arwas Thomas kuulwat tsirkusje plekkmuusikat, mis mängis tawalifi marsje ning waltje.

Härra Piesede tõmbas kufuta seljast, võttis nahtkütsi peast ja asetaz pähe wäikeje halli siidimütsile. „Küll on aga pöörane kuumus, ees ole?“ ahtis ta.

Thomas noogutas pead. Tänaawal oli ta külmetanud oma närustes riites, seepärast tundus talle siin palam.

„Wõiks õige soojufe juurdewoolu kütetorudesje seisma panna, kui lugupeetud kaasõitjad sellega nõus, ütles Piesede ja naeratas lahfelt ringiistumate mainimete poole.

Teised reifitjad poleks olnud sellega wist

kül nõus, kui Piesede poleks kõnetanud nii wiisakalt ega nimetanud neid „lugupeetud taasõitjateks“.

„Waata, nõnda peab tegema“, sojistas agent Thomasele kõrna. „Ikka peab pistma inimestele mett suhu, siis läheb kõik iseen-
dast. Criti veel kiialt kõetud raudteema-
gunis.“

Rahuldatusena naeris Piesede oma nalja üle, wõttis reijutaskust, millele oli tikitud hull kirjuid lilli ning jalm: „Wiibid sa ta laugel ta'al, meeles pean sind igal a'al“, pudelil rosmeni, tõmbas korgi pealt, neelas ise lonksu, ulatas siis Thomasele ja ütles:

„Säh joo, see pole mürt!“

Thomas polnud veel omas elus joonud weini. See maitses talle, ning pea waldas teda ühegune mõnus tunne.

„Oled wist signor Baldini juures nii mõndagi pidanud läbi tegema“, ütles härra Piesede ja sirutas jalad wälja. „Pole just kõige parem jeltstõnd. Ükski nende seast pole suuremat wäärt... Ja, ja, pead harjuma nii mõnegi asjaga veel elus. Näid olewat hea ning mõislik pois.“

Thomas fogus terve oma julguse.

„Siiski, härra Piesede, oli nende seas üks, kes oli midagi wäärt. See oli kroun Francois. Niid on ta aga tahjuks jurnud.“

Agent waatas Thomasele üllatatuna otša.

„Ja, Francois, oli omal ajal suur mees. Kuid oli wäljas libijema hakkanud ning langemud lõpuks. Olets wõinud talle mu-
retseba jada uut kohta, kuid ta ei tahtnud ju, see uhte paruni härra. Ei tahtnud, et teegi tema jahuses naos ära tunnests endist kõrgeltjündinud härra von Videt.“

„Ta oli minu wastu alati lahle ning hea“, ütles Thomas üsna taja. „Minus nende seast... Tema... ta pätandas mulle ihegi midagi.“

Umbuslikuna waatas Piesede Thomasele otša.

„Pätandas? See waene terjus, kes juri tiisfikutsje ja kes liig uhte oli jelleks, et wastu wõtta oma teemitud palka? Ei tea, kuidas ta veel peremehelt antud tolakkeidi omale pani selga!“

Sõnatult tõmbas Thomas lusduuri tas-
kust, mille kintis Francois temale. Agent tegi juured silmad. Ta wõttis uurt, laa-
lus jeda kätel ning nihkus tuhmi walguse poole, et waadelda paremini.

„Pagan wõtaks! See on ju raske luld! Ning wabahärrakroun! Kui Francois mõislik oleks olnud, olets ta pidanud wastu wõtma koha Sarrajan juurde, mida talle joowitasin. Aga ei, see neetud aadlihuks oli temas tugew! Meie wahel öeldud, on

ta meeldinud mulle alati. Kuid tema ru-
mal tahtis pigemini jurra jõnnifuhunni-
kul, kui minna Berliini. Seal oleks teda
tunnud wabest mõni endine laardimäelane,
kes ju tänapäew ka enam jeda pole, mida
nad olid tunagi. Kaardiwäljaji pole enam
olemasi. Olen teda meeldanud nagu
wäikest last; „Francois, olge ometi mõist-
lik!“ Wõtte aru pähe, olete ju täis mees!
Sarrajani maksab hästi! Siis ei tarwitse
teil enam walebada nii ega nälgiada, wõite
midagi teha oma haigetele kopjudele, ega
pruugi talmed ning juured läbi logistada
rohelijes wantris. Aga temaga polnud
midagi peale hakata. Nägin juba ammu
ette, et see nõnda lõpeb. Sageli näis
mulle, nagu poleks tema tegutsemine muud,
kui pifaldane endajurmamine.“

Wängupalli filmi tungisid pisarad.

Rahustades pani Piesede oma wäikese
raswase kae tema pähe:

„Oled tubli pois, Thomas. Kui ma
sind warem oleks näinud, oleksid sa juba
ammu ära Baldini juurest. Inimesed ar-
wadad ikka, et meil agentidel polegi jü-
dant, meie ei mõistwat muud teha, kui
imebada werd teistelt. Kui ma jarnane oleks,
sinetaks mu margitorjanduses juba ammu
kuulus Mauritiusmari, mida ihaldan kõi-
gest hingest. Kuid meiejugustel on ikkagi
ka tundeid, meie pole tühjad arwemasi-
nad. Wõid ju tsirkuses küsida, kas wana Piesede
pole küllalt teinud head ning õhwerdanud,
tus puudus. Kuid jääme niid magama.
Semme hommitul oleme siis Berliinis.“

*

Kaugel põhjapoolhes linnaosas elas sün-
ges hallis majas, mille trepid lajastusid
lastekõhast ning naistewadinast, härra Gus-
taw Piesede oma perekonnaga.

Alles mitmekordse kõlistamise peale
awas proua Piesede ukse ning lütkas omad
hallid juuljesalgud, mis langesid korratult
otšale, ihejuguse kaeltigitutjega tagasi.

„Noh, oled ka jälle kord tobus, Gustaw.
Kes sul jeal siis laafas on?“

Pead raputades waatas ta umbuslikuna
Thomase poole.

„Minult rahu, Luise“, ütles Piesede ma-
hedalt ja andis oma abikaasale lastuwa
juudluse just mitte äsja pestud põsele.
„Sellest noormehest wõib lähemal ajal
Hauşhulze tsirkuses juur täht saada. Muus-
sijin wastitu Baldini juurest ülesse, ja,
wõid ihegi arwata, et ta just mitte hiigla-
juurt kotti riigimarjadega ühes ei lanna.
Wõdrastemaja toa eest ei saa ta maksta,
aga et ta mõislik pois on, wõime talle
jeni üksiku hoomipoolse toa anda, kuni ta

juba nii palju teenib, et meile toitmiskulud ära taluda võib."

Proua Luise ajas alumise huule ripakile ning pigistas filmad kinni.

Piesede, kes juba kolmkümmend aastat temaga abielus, teadis, mida see tähendas. Proua Piesede oli pärit väitlotodanlistest perekonnast, ja mehe elukutse polnud talle meeldinud kunagi eriti. Tema oli ikka so- liiduse ning väitlotodanlistuse poolt. Tsir- kusnimesed jäid tema meelest rändrahvats, weiberajajaks ning tulesööjajaks, selle eest peju tuleb panna kindlasse paika. Nii- aks sellele ei meeldinud talle Mängupalli vä- limus sugugi, mis ju ta täiesti arusaadav.

Kuid härra Piesede ei lastnud abikaasat sugugi mõjuda enda peale ega mõtel- nudki loobuda omaist kindlast armamisest. Maaripnevat huult ning juuletud silmi tä- helpanemata, lihtsaks ta Thomast avatud uffe kaudu pimedasse korridoril ja sealt väiksesse tuppa, mis oma sissepääde mait- setuses ei jätnud enam midagi soovida.

Ujjahambast tugevasti kaastatud plüüsh- mööbel oli muist punast, muist helerohelist värvi. Laelamp laua kohal oli laetud he- lestise varjuga. Seinad kirendasid üleni odavatekist postkaartidekist. Uffe kohal aga rippus mustal papptaanel hõbedate tähte- dega trükitud mingijugune salm, mida Thomas hämaruse tõttu ei saanud lugeda.

Määrduvad linaga laetud laual lebasid mitte just rikkalikult eine jätised. Selle kõr- val leibus fuurte rasvalaitudega üle kül- watud ajaleht, mida oli lugenud nähtavasti proua Piesede õhtul.

"Noh, kuidas sul siis meil meeldib?" küsis härra Piesede Thomastle täie uh- tusega.

"Suurepäraselt", vastas Mängupall ja ütles seda ta puhtast südamest.

Seft ta polnud veel kunagi näinud kor- ralikult sisseseatud tuba.

Piesede mõttis kirjutuslauda laekast kaks pakku raamatuid ning hakkas neid lehtisema tjesuguse mõnutundega. Kõik leheküljed olid täitskleebitud kirjutet markidega.

Proua Luise raputas jälle pead.

"See on hirmus, kuidas sina jändad nende markidega. Kõik on ainult margid, margid ja margid. See on sulle kõige tähtsam. Toon sulle parem lohwi.. Kan- natate wiist mõlemad filmad."

"See on wast hea mõte, Luiseke", ütles

Piesede margiraamatult pilku tõstmata.

"Wäitfel on wiist ta hirmus nälg, eks?"

Thomas ei julgenud wastata sellele kü- simusele. Kõik oli nii uus, nii imelik. Ta waatles Piesediga marke, ja igaford kui see tõi mõne wainustusawalduse kuuldawale, naeratas Thomas talle lahtelt wastu.

Siis istusid kõik kolm laua ümber. Pie- sede ja Thomas rüüpasid kuuma lohwi, kuna proua Piesede alla ei saanud juutäitti, waid kogu aeg ahastusega silmitsees wigast poisist.

"Selle poisiga teeme weel fuurt äri," ütles Piesede ja tõi punnispostkil wõi- leiba. "Sina oleksid pidanud kuulma, Luiseke, kuidas märatsejid inimesed, kui ta raputas kisse seljas läbi maneesji. Wana Piesede teab juba, mida teha. Sel alal peab olema fuuri kogemusi, ja neid mul on. Weiesugune peab olema nagu mõni wäejuht. Nuttu taipama asja tõhst seisuforda ning lohe tegutse- ma... Aga kuidas läheb siis Minnal?"

Proua Piesede lai nägu tõi äkki jä- rawale naerule.

"See, et sul nende markide ja selle... selle noormehe juures ta sinu libalit tü- tar meelde tuli. Minna läts nagu ha- rilikult ärisse ja rõõmustab muridugi, nähes sind jälle kodus. Tüdrukut läheb päew-päewalt ilusamaks. Mõtke ometi, Gustaw, eile olewat teda Nollendorfi jaamas kõnetanud teegi ülipeen härra."

"Noh ja?" küsis härra Piesede kau- nis külmawerelisenä.

"Noh, ta oli temaga läinud sinno. Ma ei mäleta, kes seal peaosja mängis, kas Genny Porten wõi? Kuid film pidi olema suurepärane, seft Minnal olid koju tulles, üisna jätawat filmad ning ku- mad põsed. Öhtusööki ei puudutanud ta ütles olewat end liig ärritatud."

"Ja, kui tüdrukud juba jõuawad neisje aastatesse, peawad neil ikka olema wäitfel lõbusused," ütles tart isa.

Wastki peale fõõnisti heitis Thomas woodi, kus ta end mõnusasti wõis wälja sirutada. Etimeft forda omas elus lebas ta korralikult asemel. Nja juures kodus oli tal nurgas olnud mingijugune wilets koitu, signor Baldini rohelistes wankris magas ta, nagu laudade peal. Siin aga, hea härra Piesede juures oli ifegi mad- rats, lina, waip ning padi. Thomasele näis, nagu poleks ta kunagi olnud nii fõõnibeta, nagu sel filmapilgul, lebedes poolärkisel, poolunes. Hooiwist kostis wa- nariietekupleja hää, kuid see ei feganud teda sugugi. Kui kaugel olid nüüd Wal-

dini, tema trupp, lõivid, roheline wanker ja... Francois. Walge padi, millel lamas tema wõrnutu pea, näis talle äkki klouni lumega kaetud hauana. Ja nüüd, kus ta weel wiimast korda enne uinumist awas omad silmad, tundus talle, nagu seisaks Francois tema wõobi ees, naeratades ning wiipas täega. Warsti peale selle juhtus ta aga magama, ja tema unenägudesse põimus waguinrataste ühe-tooniline müürin, sõit läbi hämara Berliini ning härra Piesede imeilus tuba.

Kuulatas, mis tagus uksele, äratas teda lõpuks unest.

"Noh, wäite, kui kaua meie ftis dieti lahame magada?"

See oli härra Piesede hääl.

Thomas wirgus, pani end ruttu riidesse ja astus plüüshööblitega sissestetud tuppa. Peale härra Piesede ja tema abikaaja olid seal weel tats inimest. Üks ilus blond tütarlaps, kes kandis siidiphuusi ning lühikest pügatud juukseid, ja kes Thomasele otja waatas oma halvide, weidi kinnisunud filmabega; ja teegi härra, kes kandis musta kaelafidet, tumedat pinjatut ning ruudulisi pükse.

"Kas teate, mu härra, kui kaua teie olete maganud?" küsis härra Piesede naljataval toonil.

Rohmetuna waatas Thomas ühe pealt teisele, ajas filmad weidi pilukile, sest need polnud pinedast taast tulles weel harjunud hereda lambitwalgusega.

"On juba kell seitse õhtu, monsieur Mängupall," jattas härra Piesede. "Kuid nüüd lubawad minu külalised tutkustada: härra Mängupall, juurim imeloom ilmas, eeskujulil ratsutaja litse seljas, minu tütar Minna ja härra Carle Schnurich, kirjutus Hauseshulze sekretär."

Minna noogutas kõrgina pead ja waatas emale paljutähendawa pilguga otja. Tal poleks midagi olnud selle wastu, kui isa olets wõtnud kedagi härra ratorterisse, kuid see olets pidanud teisiti wälja nägema, kui see wigane.

"Noh, härra Schnurich, liialdasin ma telefoni taudu?" küsis Piesede.

Schnurich noogutas heatskiites pead. "Teie wõite homme enne lõunat poijaga meie juure tulla," ütles ta asjalikult. "Ma ei teagi dieti, kas meil satnaseid kasujaid tarwis on."

Minna pahwatas heledalt naerma.

"Rastwjas! SURREPARANEL SEDA ütlesite hästi, härra Schnurich."

"Jstu aga minu tütre kõrwale," jul-

gustas Piesede Thomast, kes nagu wetera ülekallatuna lohmetult maha waatas.

"Noh, miks ftis juft minu kõrwale?" küsis Minna wähemagi auksartujeta.

"Stal on fagedasti nii weidrad tujud, etsy?"

Jälle waatas ta ema poole, kes elawalt pead noogutas.

"Eiis tule aga minu paremale käele," naljatas härra Piesede edasi, "kui daamid sinu naabrukest lugu ei osta pidada. Kuid, muu seas, mu kallid, näete ftin üht noormeest, kellel juur warandus. Näita korraks oma uuri, mille julle andis Francois!"

Roheldes wõttis Thomas tella ja ulatas selle härra Piesedele. Naskena ripus kuldsett agendi sõrmede wahel. See muutis Minna elawamaks. Ta hindas kõrgelt ilusaid asju ega poijelnud tunnagi wastu, kui talle wäikeste armuteenaste eest, millest wanematel ainugi polnud, kingitust jagati. Nägu, mis senini film ning eemaletõufaw olnud, läks äkki lahkenaks, ja ta naeratas itegi Thomasele otja. Kui kõik juuresolijad suure imestusega waadeldud tella, rändas see Mängupalli tätte tagasi, kes selle pistis ruttu tasku.

Nüüd tõi proua Luise parajasti arawata waagna lauale, ning kõiwide tähela panu pöördus sõõgi peale.

Oli juba kaunis hilja, kui härra Schnurich Piesede perefonda jumalaga jättis ja Thomasele armulikult pead noogutas. Poijste oli loogu aeg meeste juttu pealt kuulanud, kuid kõigest polnud ta aru saanud. Nüüd läks ta tagasi oma wäikese tuppa ning hakkas end pikkamisi wabastama riideist. Eiis kuulis ta kõrwaltwaas kergeid jamme, kuulis kuis wett kallati kausi ning maha heideti riideid. Talle näis, nagu kuuleks ta tasast naeru, mis teda haruldajelt ärritas. Too tuba, mis afus tema oma kõrwal, pidi kuuluma Minnale. Ja eimeft korda tundis Thomas naise lähedust teisiti, kui warem. Kirikuswantris oli ta elanud Francois'ga, raste tõi ei lubanud mõtelbaga teiste asjade peale. Anabella, mis Nora, preift Megede ja teised naised, kes olid ametis Baldini kirjufes, polnud talle muud, kui feltitised. Nüüd kuulis ta, kuis Minna kustutas tule ning kerge õhkega heitis woodi. Thomas katkus uinuda, kuid ei saanud. Ta polnud sugugi wäsinud, oli

ta — fogu päewa lamanud woodis. Was-
tu tahtmist näis talle, nagu kostaks südi-
riiete kašin ning edew naisenaer, nagu
näeks ta tumepunaseid niiskeid huuli ja
halle, weidi tühne filmi, mis tulid talle
ikka lähemale ning lähemale ja lõpuks
teda isegi puudutasid. Ta ei teadnud,
mida see tähendab. Wisatas waiba kõr-
wale. Oli üleni hiline. Süda peffis
meeletult. Ta kargas istukile, libises
woodist ning astus aha alla. Seal hai-
gutas talle wastu pime hooiw. Aha ta-
ga oli paks lumi. Ta jurus pea wastu
ruutu, nii et need kergelt klirisesid, ning
jõi sinna seisma seniks, kuni teda kül-
matvärinad ajasid woodi...

7.

Härra Hauschulze wõttis Thomast, kes
järgmijel hommikul härra Piesede saatel
tulnud, kohe wastu. Mängupall pidi aga
alles eijnema jaanuaris, seni pidi ta tsirkuse
elawa reklaamina rändama mööda Berliini
tänavaid. See mõte tärkas Piesede peas,
ja Hauschulze haaras sellest kohe kinni.

Nüüd jammus Thomas härra Piesede
kõrwal, kes kandis tsilindrit, läbi profetaar-
laste tänavate ja äratas üldiselt tähelepanu.
Teda oli riietatud toredesti. Peas kandis
ta tuliuut läikivat tsilindrit, palju peene-
mat, kui signor Baldini oma, seljas oli tal
nahkajakas. Mustade lakkaabaste peale
olid tõmmatud walged kalosšid. Paremas,
walge nahkkindaga taetud käes hoidis ta
tahwli, kus lugeba wõis:

„Minna, Mängupall, suurim imeloom
ilmast, ejinen esimeiselt jaanuarist peale
Hauschulze tsirkuses.“

Kuna täiskaswanud seijatama jäid ja
tsjeloomule wastawalt kas uudishimulistena,
pilkawalt naeratades wõi pead raputades
waatajaid tagasi, tormasid tänamapoišid
mõitades Thomasele järgi, ja temale näis,
nagu läheks ta weel kooli ning saats taga-
aetud oma seltsiliste poolt. Minult ei jõost-
nud need lapsed tema kallale ega peksnud
teda, nagu kodukülas oli wiijiks.

„Noh waata, lühikese aja tselstel saab si-
huist weel kuulus mees,“ ütles härra Piesede.
„Selle kõige eest wõigned ja tänu minule.
Räed ju oma uutest riietest wälja nagu wäike
prints. Nii kergesti ei saa igakuks sarnasele
järjele.“

Thomas mõtles, et inimesed ikka jälle
midagi leiawad, mille eest teised neile tänu

peatwad wõignema. Baldini oli talle jeda
jagelt ütelnud, nüüd tegi jeda ka Piesede.
Ta ise polnud aga omas jüdames kumma-
legi tänuks. Milgil tingimisel poleks ta
jelle tahwliga rändanud mööda Berliini
rāpaseid tänavaid, kuid ta ei julgenud wastu
hafata. Sõnatuulelikuna kandis ta kuulu-
tust, kuni parem käsi külmajä hiebelema haf-
tas, ta seisma jäi ning tahwli pahemasje
tätte wõitis.

Piesede oli otjustanud, et Thomas
nii kaua tema juures elab, kuni saab esi-
meise palga. Siis pidi ta tašuma oma
wõla ning kohe illekolima. Proua Luise
ega Minna, kumbki polnud rõõmus selle
kaasiürilise üle, ja Thomas ei tohtinud
enam wiimastel päewadel ilmuda ühi-
sesse lauda, talle wiidi sööt tema wäifsesje
tuppa. Naistele oli tema ebaloomulik
wälimus wastik. Aga hoolimata sellest,
et Minna Thomase wastu alati oli wae-
nullik, oli wiimane siiski õnnelik, nähes
tüdrukut. Neil tundidel, mil Minna
ärifit tuli, awas Thomas ettewaatlikult
ukse ja luuras oodates läbi prao. Kui
jammud eeskõjas kuuldawale tulid, pu-
nastas poisš äkki ja ta süda haftas wal-
jušti pešma, nagu esimejel wõi, mil ta
oli tunnud selle tütarlapse lähedust. Kui
siis see juur filmapilk mööduud ja Min-
na elutuppa astunud, näis kääbuselise,
nagu oleks kadunud päewa kõige falli-
mad minutid. Ta ei juytnud endale teha
selgetks, mis see oieti oli, mis teda tõe-
bas selle tüdrukut juure, ja mis teda ni
õnnelikuks tegi, kui ta teda nägi. Ta
kuulatas tähelepanelikult iga hingetõm-
bust, iga liigutust seina taga. Ja kui ta
närlas, et kõrwaltoas tuli kustunud ja
woodi naginale järgnes surmawaitus, le-
bas ta weel kaua lahtifilmil omal ase-
mel ning unistas, kui juureparane see
oleks, kui ta jalad ning käed wõi jookšul
sirgukšid, inetu nägu ilušaks läheks, ning
tema wigane teha äkki muutuks sišwa-
faks ning kõrgeks. Ta kujutas endae-
tte Minna kofunud nägu, kui ta jar-
nafenana astuks tema ette. Ta mõtles, et
Minna teda siis enam ei põlgaks, teda
ühifesse lauda sööma kutsuks, temaga
teatritesse läheks, kus daamid, nagu Lii
julustas, üksteisjele näitawad oma kleite.

Wäikene Lii... üle hulga aja tuli ta
äkki jälle Thomasele meelde. Ta oli ju
tol korral rääkinud, et elab juures lin-
nas, ühes majas, mille treppidel puna-
sed waibad. Ka oli ta teda ju külla
kutsunud. Wõib olla, oli see toošama

linn, võib olla, elab Si üsna tema lähedal. Väga võimalik, et nad tõid tänavalt ootamata koftu saanud. Kuid Minna kaudu oli selle tütarlapse pilt, kellega ta koos waadeldud sipelgate peja ning kohtunud Baldini kirjult, täiesti jäänud tähtsaks.

Oli wana-aasta õhtu. Järgmisel päeval pidi Thomas lahuma Piesedebe majast ning asuma Hauschulze kirjuse.

Minna oli juba lõunaajal tulnud ärist. Härra ja proua Piesedebe polnud kodus. Thomas istus omas wäikeses toas, ja kuulatas, kuidas hootis laulus teegi kerjaja. Ta ei saanud aru sõnadest, kuid wiis oli nii kurb, et tal tähtsata tulid pisarad filmi. Selgemini, kui kunagi warem, tundis ta oma ühfindust. Keeli ei hoolinud temast. Peale Francois surma polnud üski inimesi temale olnud hea ning aus.

Minna asteldas kõrwaltoas. Ühtsaks teole, awas laetaid ning pest ennast siis. Muudugi läheb ta wist wälja, mõtles Thomas, tolle peene härraga, kes teda tunaeila õhtul koju saatis ja teda ufse all juudles. Meeldetuletades, mida ta siis näinud, waldas Thomasi kirjeldamata ahastus. Ta oleks meeleldi tormanud wälja, Minnat samuti tormiliselt kaenla tõmmanud ja teda juudelnud, nagu too wõõras. Midagi enneolematut waldas teda: ta tundis rinnus äkki torkawat, põletawat walu, üht-aegu näis talle, nagu haarats kellegi suur tugew ruffas ta südame ning pigistaks selle koftu. Ta istus nagisewale toolile, mis seisis woodi ning laua wahel ja lõi käed silme ette.

Seal awati pikkamisi uks. Minna seisis läwel. Ta kandis maastikawärwiliist hommikutuube laiade käistega, millest ta oli peitnud omad käed. Rohmetuna kargas Thomas piisti ja oleks peaaegu kukkunud. Tulipunajena seisis ta ja waalies ammula juuli nähtust, mis tema meelest pidi kaduma järgmisel hetkel.

Minna tõmbas juu pilkawale naeratusele.

"Noh, miks jollitad ja mulle nii tottalt otja, nagu poleks ja mind kunagi näinud? Mida teed ja siin pimeduses? Kratafin siin wist üles?"

Thomas ei kiigutanud. Kivistuna seisjis ta seal ega mõistnud, mida see dieti tähendab.

Minna lasi õlgadelt dõkkuu pisut alla libiseda, nõnda et ta õrn walge nahk näh-

tawale tuli, ning astus Thomasele üsna lähedale.

"Õdi homme läheb ja siis meilt ära," ta nägi palju waewa, et anda oma häälele lahket tooni. "Kõõmustad ja Hauschulze kirjuse üle?"

Thomas noogutas pikkamisi pead. Ta kuulatas waid seda hääletõla, mis oli hoopis teistjuguine, kui warem. Mis jundis Minnat tulema tema tuppa, kuna ta ju alati nii awalikult oli näidanud oma põlastust?

"Kui wana ja siis dieti oled, Thomas?"
"Minna paljastas oma walgeid, terweid hambaid.

Tähtsata tuli Thomasele meelde "Domini", kel samasugused suured walged hambad olid, nagu sel tüdrukul.

"Ma... Mardipäeval saan ma kuuesteistkümneme aastajaks."

"Do, päris kohane wanadus!"

Ta astus Thomasele weel lähemale ja silitas oma walge, hästi rawitsetud käega tema kaela. Siis puudutas ta taskut, millest lebas tulduur. Thomas sulges filmad. Weel lunagi warem polnud ta tunnud nii head, imetegewat mõju, nagu oli Minna õrnal puudutusel. Pikkamisi, mehaaniliselt lastus ta toolile, hingas sügawalt ning wistas pea tagasi.

"Täna on ju wana-aasta õhtu, sojistas Minna talle kõrwu, "siis tehtakse harilikult üksteisele kink. Kas ei tahaks ja minule ta midagi kinkida?" Üks ta luurawalt juurde.

"Minul... minul pole ju midagi," ütles Thomas waewalt kuuldamalt.

"Siiski, sul on midagi... Tunnen seda läbi rinnatastu... Kuldur wahahärra krooniga, selle wõiksid mulle ju kinkida."

Äkki kärses Mängupalli filmilt nagu purpurpunane loor. Tüdruku kõrwale ilmus kahwatu ning tõsine Francois. Grilist juurte filmadega näis ta waatawat Thomasele otja, ja Mängupall arwas kuulwat tema häält:

"Kui sind meelitas mõni naine, wõta see uur ja mõtle selle peale, et ta pole aus!" Oma wäikeste käte äkilise kiigutusega tõukas ta Minnat eemale. Siis kargas ta jalule, wahtu purstas suust. Nagu mõnele dubele dämõnile jarnanes äkki see wäike kääbus:

"Kasi... minema... minema!"

Tumedanq oli kohtunud esimene sõna, waljumini teine, kolmas aga oli olnud läbitungiw, tõle karjatus.

Minna waarus tagasi ja waatas Thomasele kohtunult otja. Oli see hulluts läi-

nud? Mis... mis oli temaga äkki juhtunud? Koridoris kostsid sammud. Tulid wanemad.

Minna jõostis uksele, tõmbas selle äkki lahti ja karjus:

„Ja! Ema! Ta tahab mulle häda teha... ta tahab mulle häda teha.

Piesede astus tuppa.

„Ja, aga Jumala pärast, miks karjud sa nõnda, Minnake? Mis on siis lahti?..“

Tema pill langes Thomasele, kes hingelabades seisis sest tuba, läed rufitakse jurutud.

Minna näitas sõrmega tema peale ja hüüdis:

„See nurjatu seal tungis mulle kallale!“

Piesede astus Thomase ette:

„Oled ja hulluks läinud, poijijõmsitas?“

Ta tõstis käe, mis lahkudes langes Mängupalli põsele. Thomas kahwatas.

„Näi oli nõnda isa,“ ütles Minna ruttu. „Tahtsin end parajasti riietada, kui ta minu tuppa tormas, mind siia tiris ja hommikkuue seljast tahtis tõmmata. Kui teie poleks tulnud...“

Ta ruttas proua Luise juurde ja peitis oma pea ema ruumikale rinnale. Siis aimas ta järele jübandisõhestawat nuuksumist, mis aga tõendas, kui halb näitleja on tsirkuse agendi Piesede tütar.

Abielupaar ei tulnud sugugi mõte peale, et Thomas ju omas nõrkuses kunagi poleks wõinud vastu hakata tüsedale Minnale. Ja härra Piesedele meeldis nähtawasti kaitswa isa oja, kes walmis oma lapse eest wõitlema nagu lõwi. Ta pani läed puusa, ajas jalad harki ning kummaridus Thomase poole:

„See on siis sinu tünu, ja hulguas, et sind oma juurde korterisse wõtsin. Silmapilk palid ja omad asjad ka katnud, et minema saad. Härra Hauschulzele teatan juha sinu ülalpidamisest, küllap ta sind õpetab, kuidas tuleb elada. Ja selle eest annan mulle omast palgast kümme protsenti rohkem, mõistad.“

Näis, nagu oleks õnnelik mõte, et Thomas kümme protsenti rohkem maksma peab, äkki wähenданud haawatu isa wiha.

Thomasele põlglikke pilke heitnud, lahustid Luise ja Minna toast. Piesede, kes tõesti südamest polnud halb, kahjates juba, et ta lõbonud Thomast. Ta awas lasti, ning wõttis Mängupalli asjad wälja:

„Head itegi nägema, et sind selle peale, mis juhtunud, enam ei saa jätta oma katuse alla. Saadan sind wõrastemaija, mis asub Hauschulze tsirkuse kõrwal, ja sa üirrid omale sealt juba täna toa. Homme oleksid pidanud seda tegema nii kui nii. Härra Möbirs, wõrastemaija omanik, annan sulle selle kindlasti ühelt päewaks wõlgu, seda enam, et sul leping taskus. Pane end aga nüüd riidesse, wiin ju ise sinna.“

„Head uut aastat, härra Piesede,“ ütles kojamees, kui see Thomasega tema uksest mööda läts.

„Tänan väga, härra Peterjen, soowin teile heasama.“

Siis astus Thomas külma, selgesse talweõhku.

Temale polnud keegi soowinud head uut aastat.

8.

Preili Mteze Lesner, warjunimega „Violette de Parme“ oli Hauschulze tsirkuses esimene number. Kuna suuremates jellelaadilistes ajutustes esimene number üks nõrgemast on, et hiljatsijääjatel ja lohtade otijatel palju kaduma ei läheks, on just wäikemates tsirkustes, kus inimised juba pool tundi enne algust koos, esimene wäljaaste juursündmus. See pole mitte üksinda eelpalaks järgnewatele parematele asjadele, waid ta peab inimesi wiima tohe õigesse meeleolu. Esimene mulje on eeslinna mõõduandew, teine number wõib juba olla weidi nõrgem, kui esimene on küfestaunud waltlejaid.

Kunstlikelt ei annud mademoiselle Violette de Parme tõesti midagi ijeäralliku. Ta kandis violette kleiti sügawa wäljalõiega ja seisis wanaldase halli hobuse seljas, kes tallipoisi elawal piitaplakjutamisel loiuks ning wastumeelt traawis läbi maneeshi. Mademoiselle Violette hüppas üle paelte, läbi rõngaste, heitis publikule, kes ahnelt wälja sirutasid omad käed, wäljseid lõhnaõli pubelikesti ning largas siis paindumana hobuse seljast maha. Nagu õeldub, polnud tema etteaste midagi huwitawat. Kuid ta itse oli piitlik. Tal ei tarwitlenud katta oma teha puudrikorraga, sest see oli loomulikult walge ning läitw. Ümarast näost wataasid kats juurt sinist filma, ja tema juuksed, mida köitis violett pael, sädelesid selge kollana. Polnud ime, et mademoiselle Violette aguli noormeeste südameis tekitas rewolutsiooni, ja et ta igapäew sai maitsetuid lillekorwe ning kirje, kus ebaortograafiliselt, kuid selgelt awalitati armastust. Kuid preili Mteze ei teinud neist wäljagi, ega wõtnud vastu ühtegi

külsele õhtuöögila eeslinna restoraanidesse. Ta pidas kinni Hamletti sõnadest, mida see ütelnud Opheliale ja jäi kaineks kui lumi ning puhtaks kui jää. Gestawa lõpul riie- tus ta ruttu ning lahkus tširkusest. Kõnel- di, et ta peale etenduste läib läänepoolses linnaosas teatud kantajolaalides, kus ta teistsuguste härradega, kui Hauschulze tširkuse külastajad, španjaneri joob. Kuid kindlaks teha ei juutnud seda ometi leegi.

Mängupall, kes juba aasta otja Haus- chulze tširkuses teeninud, oli kohustatud paashina sisse tooma mademoiselle Violette de Parme hobust, ja kui daam wahetewahel rahulikult rahutades pisut hinge tõmbas, rahwast igasuguste naljabega naerma aja- ma. Nagu kõik rahutajannad, nõnda ei pööranud ta tõrt mademoiselle de Parme Thomase naljade peale mingit tähelepanu. Ta tegi, nagu ei asteldakski Mängupall näi- telamal tema hobuse ümber. Ühtena ning jääkülmana istus ta omal troonil ega wa- danud lordagi alla. Sageli juhtus aga, et rahutajannad tulisõide taga kingiwad kloo- nidele paar inimlikku sõna, kuid mademoi- selle Violette ei näinud ka seal Thomast. Ta ei rääkinud temaga ainult sõna ning wiisaka teretuse peale wistas ta igaford pea kulla ja andis amalikult mõista, kui was- tumeelne on temale selle isiku loomuwasta- ne kogu. Tal polnud seejuures aimu, et ta Mängupalli südames asunud Minna Piese- de kohale. Thomasel polnud kunagi tulinud mõttesse jutustada, kuidas lugu dieti oli wana-aasta õhtul Piesede majas, kuid agent polnud sellest waihtunud, ja et kuulu- juttud imelikurusega lewinewad, oli Thomas warsti tuntud terwes ümbuses juure Don Juanina. Kõik pillasid teda ja tširkuse naisliitmed, kelle julgus näis olewat kaa- sul, tegid teda nähes suuri ringe.

Sõlt kogemus, mida Thomas Minna juhtes teinud, ei talistanud aga sugugi loitmaks uut kuma armastust mademoiselle Violette wastu. Teda ei haamanud sugugi, et daam teda tähele ei pannud, sest ta oli sellega juba harjunud. Talle aitas, et ta wõõrastemajas õhtuti woodis lamades tema peale mõelda mõis ilusa sihwata me- hena. Ühes katkises raamatus, mille ta juhtumisi leidnud oma toa laualaekast, oli ta lugunud mingit muinasjuttu inetust wi- gajest kääbusest, kes noore neiu wabataht- liku juudluse läbi saanud tagasi oma endise ilusa kogu. Itka jälle mõttes ta koha peale muinasjuttus, mille ta pähe õppinud: „... seal kummarus printseis kaastund- liku inetu kääbuse poole, pani oma peh- med walged käed mehikese kottutõmbunud

õlgadele, waatas selge pilguga tema silmi ning juubles teda huultele. Seal hakkasid sirguma kääbuse liitmed. Kättes ning jalus natsatus, ning need said warsti teiste ini- meste jarnajeks. Lai wormiu pea muutus kenaks, tüür kadus aina nõiatepi lõõgiga, ning printseis ees seisis äkki noor, sihwatas printsi hõbedates soomusriietes. Lehwima julega kaunistatud kübara alt wallandusid kuldjed lokid. „Tänan sind, printseis, et oled mind päästnud oma juudlusega.“ Printsi mõttis tütarlapse oma ihade loosi, surmas kurja nõia, ja kui nad weel jurnud pole, elawad nad tänapäewgi.

Mõnikord, kui Thomas maneeshis ratast löi, talle kuw tolm huultele kleepus ja silme ees wirwendama hakkas, kordas ta sellest muinasjutust üsifikud kohad tajakesti oma ette. Miks ei mõits ta tema olla wõ- lutud, miks ei wõits ta tema, nagu too printsi, lord tagasi saada oma ilusa koha? On ta kunagi teinud midagi, mis oleks põh- jufeks jarnajele haletsemiswäärsele wäli- mufele? On ta lorda saatnud mõnd kuri- tegu? Miks pöörduwad temast kõik fõr- wale, miks naerawad ning pilkawad nad tumedas wihas? Publit oli rahul tema teenetega, seda teadis ta ise ka. Igaford, kui ta tõmberdas maneeshi, terwitas teda kõwa kateplagiti, ja iga üsifik number tema poolt kufjus esile waimustustormi. See number oli ta tõesti loomilik. Mängupall oli samuti riietatud nagu mademoiselle Violette. Sijats kandis ta aga weel kiltat daamikübarat suure lainetawa julega. Ta tegi igale poole lafseid tumarduusi ning heitis käesuudlusi. Siis kinnitati teda ühe kõie otja, mis rippus laest alla ruumi kes- kele. Maneeshi toodi teine hobune, mis näis samuti wanana kui Violette de Parme oma, ja tallipois tõstis Mängupalli looma selga. Kui hobune traawima hakkas, löi Thomas kuferpalli, hüppas üle pealte ning läbi rõngaste, samuti nagu rahutajanna. Teatud märguandel tõmbasid tallipoisid aga kõie ülesse, nõnda et Mängupall rippuma jäi maa ja taewa wahese. Käis pimedaks, ainult noor selgwisikaja walgustas seds kogu, kes seal maal tegi ujumiskitgutu. Siis maratjes wast publik, kuna Thomast pika- mist alla lasti, kuni ta lõpuks istuma jäi maneeshi pöranbale. Rahutamine litse sel- jas, mis külades tekitanud nii fuurt menu, ei kufestanud hellitatud fuurlinnalasi mitte nõnda, nagu see tükk.

Direktor Hauschulze oli Mängupalliga wäga rahul ja tõstis ijege teisel aastal pal- ka. Et Thomasel ainult Piesede projek- did olid maksia ja muidu wäga kofuhoid-

litult elas, jät tal pea nii palju raha üle, et ta võis minna François hauale. Sinna oli ta pannud suure pärga walgeste roopideft, tükk aega pakketanud ning iga wiimast kui klouni heategu mitmeti meelde tuletanud. Nagu raske loorem oli weerenud ta südamele, lahkusdes furnuaialt, seft nüüd oli ta täitnud furnu soovi.

Thomas oli juba ammu meelitsenud kõnetada kultsüfide taga mademoiselle Violette de Parme't ja ütelda, kui väga ta temale meeldib. Aga igaford, kui ta hakkas lähenema sellele tüdrukule, hoidis teda eemale misli arusaamata häbitunne. Ta tadesistas tallipoisfe, kellega tantšijanna wahest wahetas mõned lahted sõnad wõi neile sõbralitult pead noogutas. Nagu Mängupall ford ufje prao wahelt oli hüllinud Minna kojutulefut, nõnda tegi ta nüüd Violettega. Tema tuba, wäike kitsas ruum, mis lehtas fhmingi, puudri ning halwasti trulutatud riiete järgi, afus koridori ofjas, kust ratsutajanna igaford mööda pidi minema, kui ta läks maneehfi. Kuuldes tema tergeid, medrutawaid jamme, tormas Thomas ufje juurde, wotas, kuni Violette mööduanud ning waatas talle fiis tükk aega järele. Keegi ei märganud fhirkuse, ei mademoiselle de Parme Mängupalli filmis wõitnud nii suurt lugupidamist, ja see oli ta hea. Olets nad jeda teadnud, olets Thomas wallutanud uus pikketorm, ja kõik need, keda publik wähem armastas kui wigast klouni, olets fiis leidnud juhust awalitult näidata oma tadesidust.

Ühel õhtul oli igatfus kõneleba mademoiselle Violettega Thomase üle wõimust wõtnud. Ta ei suutnud enam walitseda enda üle, ta pidi lõpuks ford, ainult ütlford kõnetama ratsutajannat, kes talle nii väga meeldis. Mademoiselle Violette istus juba hobufe seljas, ja Mängupall seifis tema fõrwal. Ta ei ulatanud ifegi kondife hobufe kõhuni. Praegu oli „Schlesia Hertules“, tugew laiaõalaline mees wäifje pea ning madala ofjaga, kes sel õhtul eratordfelt efines estmejes numbris, lõpule wiinud oma suurima funktüki, mis seifis selles, et ta laua ofjal, mille teife ofja ta hüppanud, olewa franaadi kullaga finni püüdnud. Üleni higine ning hingeldades oli „Schlesia Hertules“ lahkunud maneehifit ning pealiskaudselt flitanud Violette de Parme ho-

bufe selga. Juba estmejest flmapilgust peale polnud Thomas sallinud jeda meest. See oli instinktioon antipaatia, millest Mängupall ifegi aru ei jaanud. Es malt oli teda eemale peletanud selle mehe suur wali kõnewits. Peale selle armastas „Hertules“ igalpool näidata oma jõudu, ta seali, kus ta ei töötanud, ja see oli Thomasele wastif. Juba oli ta laua ufje käega üles tõstnud, juba toolid õhlu wiisanud ja neid finni püüdnud. Säarafeid wigurdust näras ta igaford, kui lähedal oli Violette de Parme. Ford arwas Mängupall tähele panemat, kuif ratsutajanna kaabis atleedile pifa, paljutähendawa pilgu, mida „Hertules“ omalt poolt wastas. Ra nüüd, kus atleet neift mööda läks, pöördus ratsutajanna tagafl ja näis naeratades waatlewat jeda tugewat mehifit fõgu.

„Mina ... mina tahan teile midagi ütelda, preili ... preili Violette“, ütles Mängupall kõhelede, ja kui daam teda tähele ei tahtnud panna, tõusis Thomas liikwarbule ja flutas tajatesti õrna Violette flieiti.

Ratsutajanna pill flirdus pikkamisi atleedilt alla Mängupalli peale. Siis lihtas ta loitult tema läe flieidilt ära, nagu tõugatafje mõnd rõõwikut wõi putukat, ning ütles:

„Mida soowite õieti minult?“

Thomas läks punaseks. Meelšamini poleks ta enam edafl rääkinud, kuid ta ei tahtnud ta mööduda lasta juhust.

„Kas ma ei wõifis ford teiega kõneleba nelfa flma all, preili Violette?“

Ratsutajanna krimpjutas huult nagu Minnagi keinud oli, kui Mängupall oli lätnud Piefjede elutuppa.

Sel hetkel tuli aga tallmeister ja palus mademoiselle Violettei ratsutada maneehfi. Mängupall haaras finni hobufe sabast ning lafi end firida edafl.

Siljem, kui eestawa läbi ja Violette oma karderoobi ruttas, jooftis Thomas talle järgi:

„Teie ei wõistanud mulle warem, preili Violette. Millal wõifsin teid näha?“

„Ma ei tea tõesti, mis mõte olets sel?“

Jäätülmal flõstis need sõnad. Mängupall afas end liikwarbule, et paista suuremana. Nagu fliphonnal ulatas ta pea õlgade wahelt wälja.

„Ma pole tunagi olnud pealetükkin, ... tunagi ... aga ... aga ma olen nii üfifil ja teie olete nii ilus.“

Thomas teadis waewalt, mida rääkis.

„On selles midagi väga tähtsat, mida tahate mulle ütelda?“

„Ma palun südamest, andke mulle wõi-

malus õneleada telega pikemalt."

Hääles taunub wärsim palwe.

Ratsutajanna laulus mõni silmapilk, siis noogutas ta lühidalt pead, nagu teegi, tallele oli tulnud hea mõte, ning ütles:

"Õhite homme peale etendust tulla minu juurde. Elan Jürgeniitänawal 30, kolmandal korral. Süüa pole mul teile küll anda, teate ju isegi Hauschulze tsirkuse palgaolusid. Kui teie omale aga õhtusöögi laasa mõtate..."

Kohmetuna haaras Thomas ratsutajanna parema käe ning puudutas seda oma huultega:

"Tänan teid, preili Violette. Tänan teid tuhatkorda Ma tulen tingimata."

Kuidas Mängupall koju oli jõudnud, ei teadnud ta isegi. Ta ei hoolinud mõõdaminejate pilkudest, kui ta ruttas õhetel tänavatelt härra Mõbuise wõõrastemajja. Narmesti tõmbas ta lahti laelad, luges üle pangatäbed, mis seal lebasid, ning weendus, et sellest jummast jättuks kõikide paremate delikateside ostuks.

Järgmise hommikul peale rahutut, metsikut ülenägubesti täidetud õõd, sõstis ta majast, astus automobili ning läksis end wila kõige paremasse delikatesstapulusesse. Seal lasi ta omale pakki anda anemassi, wähki, kalamarja ja muid asju, mida ta isegi ei teadnud nimepidi. Müüja pidi wäljama kõige paremat. Ka weinipulid liisati ruumitasse pakki. Kui aga müüja küsis, kuhu seda kõiki saata, oli Mängupall omas ärewuses unustanud mademoiselle Violette aadressi. See pärast pidi ta ise taswima raske pakki aurose ja hiljem ülesse wiiendale korrale oma katustambri.

Hauschulze tsirkuse liiklatajad polnud veel kunagi nõnda naernud Mängupalli üle, kui sel õhtul. Näis, nagu oleks lääbus hullunud oma nalkjadest. Tühised asjad, mis tal kunagi meelde polnud tulnud, wäljasid nagu õli tulde. Naerumürin ahwardas langetada tsirkuse seinu. Aegajalt waatas Thomas preili Violette poole üles, kes ratsutas piklamiši läbi maneeshi ja talle näis, nagu märkaks ta täna eimeste torba terget naeratuust ja huultel. Teda walbas meeletu, määsaw rөөm. Ta ei suutnud ikka veel usuda, et ta täna mõib sihtida neid pehmeid walgeid lüsa, ning suudelda neid weripunaseid huuli. Kogu raskus, mis senini alati tema peal lajunud, oli äkki kadunud. Ta naeratas isegi maneeshi tallipoistega ning pani käe auandes müüsi korrale, kui temast mõõda jammus tallmeister. Kõik imestasid, et see tõsine, muudu nii linnine lääbus täna eratordselt lõbus oli.

"Teie tulete mulle pärast järgi", ütles preili Violette kardedroobi ukse all Thomasele. "Kas hoolitsete oma õhtusöögi eest?"

Wiimased sõnad kõlasid karmilt, peaaegu läskiwalt.

"Muidugi, preili Violette..."

Mängupall ei pannud aga sugugi tähele, et ratsutajanna "Slesia Hertuleile", kes tema selja tahta oli ilmunud, saatis isegi suguse paljutähendama pilgu.

9.

Preili Violette de Parme elukäik oli olnud launis maheldusriitas. Ta oli pärit Leipzigist. Ema oli end elatanud tubade wäljalüürimisest üldõpilastele. Violette de Parme, kelle nimi tol ajal weel oli Wizee Beszner, polnud üfsinda tuntud ilujana, waid ta igas juhtes wastutuleliku piigana. Proua Käthe Beszneri toad polnud taugeltki nii terad, kuid nad ei seisnud kunagi tühjad. Juhtus mõni urbanema, kiskusid üldõpilased omanahel. Ja nõnda tuli, et Wizee juba kuuetekümne aastafena selget wabet mõistis teha korporantide ning burshide wahel, osawalt mõistis tähele panna, kuidas sellegi rahaline seisuford. Ükski tantsumpidu terwes linnas ei jäänud talle saladuseks, ta teadis kõikide suuremate tantsumiste nimesid ja ühtaegu kaldus tema sumpaatia alati tugewatele sirgetele meesiele. Kord oli teda juhaskult pandud hobuse selga. Kõik imestasid, millise osawuega ta haldama sai ratsutamistatsega. Wasti peale selle juri tema ema. Ühe ratsutamiskoosi omanik, kellele ta meeldis, wõttis teda oma juurde. Sellele järgnes tubli õppimine, siis üks linn teisele, kuni ta lõpuks maandus direktor Hauschulze tsirkuses.

Ruumid, milles elas preili Violette de Parme Jürgeniitänawal, olid tõesti "eeskujulitub möbleeritud toad". Seintel rippusid läbiisegi õlimaolid "Nite kuningajärwel", "Dahing Teutoburgeri metsas", "Dhello surmas Desdemonat" ja "Keiser Rudolffi kroonimine Achenis". Ühes nurgas seisid pakku tolmutorraga kaetud pianiino, mida warjased laiad järelehtnud palmioksjad ümarat lauda, kus preili Violette de Parme ka ühtaegu einetas, kattis roosa sametlina, mis miimel pool nättas juuri raswalaite. Teises nurgas pianiino wastas seisid kikk-tool, mille ülewisatud kattel wõis lugeda: "Minut weerand tundi."

Preili Violette tuli praegu omast magamiskoost. Ta kandis laia pitsist hommikkleiti, mis launis määrdunud ja paiguti lõhki kistub. Ta wõttis tawist laudlina, sõõginud ning weiniklaase ja hakkas katma lauda. Kui ukse kell helises, istus ta ruttu pianiino tahta, wõttis selle tolmunud kaane

ja hallas mängima Hildachi "Kewadet". See oli ainus pala, mida ta üldse oskas mängida, ja millega ta juba Veipzigis emaforteris oli loonud hilastajatele lohake meeleolu. Et ta aga hulga aastate tselstel ilka ühes ja jama lohas wea tegi, ei maitud asja.

Mitmeaordse koputamise peale, mida mademoiselle meeliga tähele ei pannud, astus Mängupall kõheledele siise. Üleni higilena landis ta palli, milles leidusid osteatud delikatesid. Ühe awamisel largas ratsutajanna näilistelt lohtununa pianitno tagant, astus unistades wastu kääbussele ning ulatas oma sõrmeotsad, mida Thomas juudles aupallitult.

"Noh, näidate, härra kaasametnik, mida olete toonud!" ütles ratsutajanna käskival häälel.

Wiimast jõudu kofku wõttes, tõstis Mängupall palli lauale.

Asjatundlikuna ruttas jeda awama preili Biolette:

"Tuhat ja tulsine, Mängupall, noh olete aga teie waewa näinud. Nagu näen, olete tahtnud ifegi tergemeelena. Dauschulze pall pole ju jugugi nii üiduwäär.".

"Minul... minul oli pifut kõrwale pandud", logeles Thomas ja waatas lohmetuna delikatesidelt mademoiselle Biolette peale.

"Müüd peate aga atama lauda latta, Mängupall."

Thomas polnud weel kunagi omas elus launud lauda, seepärast awaldus sin tema suurim lohmetus. Kui ta omas puhtas soowis, andata preili Biolette, laasi maaha lastis luttuda, et see purunes üidubeks, pidi ratsutajanna peaaegu karkima ja talle andma tubli kõrwajoobi. Kuid ta sundis end rahule ja lastus ifegi naeratada.

"Arge wõtle omale jeda asja südamesse, Mängupall. Kõlud tähenbatad õrne."

Kõrwuni pumasena lastus Thomas laastitulle alles torjata, kuid lõitas sejuures omale sõrme, nõnda et werd hallas tihuma. Algul ei pannud preili Biolette jeda tähele, alles kui laudlinalle olid tekkunud latz helepunast laitu, hüüdis ta:

"Aga inimlaps, mida teete teie siis seal? Olete sõrme lõiganud!"

Püüdes näidata asja tähtsusetust, tegi Thomas läega hullamõistma litgutuse, mis

aga amatorda tauminate jumitas une laigu.

"Teie olete aga lobaläpad, teie..." Biolette mõõdis läabust pillawalt. "Olestin peaaegu ütelnud, teie meheb."

Ea latz kõrwaltuppa ja tõi südamisma-terjaki.

"Näen juba", ütles ta siis, "et mul teist abi pole. Pean katma laua ühfinda. Jutuge kiitooli ja waadate sõratulekult pealt, et siis oskate, kui teil lord on oma masapibamine."

Suure waewaga ronis kääbus kiitoolile.

Et weider näha, kuid allarpnefid need kõwerad wältesed jalalesed. Mängupall pidi end ünni hoidma trampitult, et mitte maaha luttuda toolilt, mille Biolette salaja juure hooga kirkuma oli pannud. Siis waatas kääbus wälkides, kuid Biolette askeldas laua ümber, jälgis tema walgete late mängu, ning talle näis, nagu oleks see tõiil waid ilus unenägu, mis laduda wõiks igal järgneval hetkel. Oli see tõiil ünni? Polnud tõesti misti witrastus? Oli ta tõesti preili Biolette de Parnu korteris tobtis wiibida tema läheduses, temaga ühifelt sülla ning juua, ning hingata jeda humarawat lõhna, mis woolas selle juumalduwud naise tehaft? Wabest lähel täna ka tõiide tema aruünnam unistus, kus printsefs humarawud imetu kääbusse poole ning juudles jeda osjale?

Kasawesti kähkifid laastid, mida Biolette peabits lauale, ja Thomasjele näis, nagu hursels ta wõlunawat aruünnat. Wõit tema soowid ning unistused olid muu- tumud elawaks. Kunagi polnud ta nii õnnelik, kunagi polnud ta erd turunud nii warjatuna, kui nende nelja seinu wahel.

"Kui teil pole aridagi selle wastu, härra kaasametnik, siis wõilijume haata sööma. Teil on hahtlemata jama nälg, nagu minulgi, olete ju täna tublisti töö- bannud. Süblil latz ja teie naltjade üle otse meeletus."

Thomas otels meelelbi ütelnud Biolettele, et ta selle juure edu saantutas waid tõiase õanne wõtta, mis talle selle naise läbi otals saanud.

Nahelbes ronis ta kiitoolilt ja astus laua juurde.

"Gafate aga peale, wälte unesi!"

Thomas wõttis tihlusele tülki aremaltja ning parni selle taldrilule. Ea waatas arama kuts Biolette tõi, püüdes jeda jä- rel atmata, kuid ei saanud. Ühtki ju- tait ei sunnud ta pista suhu.

"Aga mis teiega siis on, Mängupall," naeris Biolette, "teie ei hõõ ju aridagi, jee haatwad perenaiti."

Violette unustas sel filmapilgul, et m-
metus „perenaine“ ju sugugi temale ei so-
binud, oli ju Thomas tse löit laasa toonud.
Kuid lääbuse isutus ei tahtistanud teda pör-
mugi edasi södmast.

Thomasje pill libises üle laua. Seal lah-
watus ta äkki. Senini polnud ta tähele
pannud, et laud kolmele laetud. Oise tema
istme vastas seisis veel taldreel noa ning
kõhvliga. Ka Violette märkas lääbuse näo-
line muutust.

„Mis teil on, Mängupall? Mis waata-
te nii lohtununa?“

Sel hetkel lõi kes kell. Piltamisi, wal-
justi, tšastivalt Violette atvas suud, pani
läe löua alla ning sulges filmad.

„Ah, unustasin teile hoopis ütlemata,
et ootan tänna veel õhtu külalist. Teil pole
ju midagi selle vastu?“ Uhas ta ühteadwalt
juurde.

Uts kisti lahti, raskel sammel astus
sisse „Schlesia Hercules“. Salalawalalt
püüsilid tema wäiksed filmad. Violette oli
püsti tõusnud ning nõjatas lauadärele.
Mängupall ei liigastunud.

„Bravo! Bravisimo!“ hüüdis „Schle-
sia Hercules“ ja naeris lõmijewalt. „Aga
lapsed, teil on wast suurepärane õhrujööd!
Ja tui kena, et mulle ta midagi olete järgi
jätanud.“

Kõhmalana astus atleet Violette juurde,
pani oma tugewa läe tema puusade ümber
ning jurus ta huulte lahwama suubluse.
Siis mõttis ta istet, nõnda et tool nagijes
ta tühjeda togu all.

„Waga rõõmustaw, härra laasameinil,
et teid ta wahest lohtan wäljaspool tee-
nistust.“

Ta watas omale lohe laas weini ning
tõstis selle üles.

„Elagu, sahhad, elagul... Ischand ju-
mal, kus oleksin wõinud mina tänna aimata,
et weel õhtul saan sellase toreba eine. Teie
olete ju päris lamaleer, härra imeloom.
Ega's teie teela, et wõitan omale tubli juu-
piiste.“

Ja ta ahmis suure supilusika täie lala-
marja juhu.

Pärani filmil waatas Thomas Violette
pealt atleebile otja. Et... see oli ju wõ-
imata, see ei wõinud olla tõsi. Talle tun-
dus, nagu lõilaks teraw nuga ta rindu.
Elektrilambid, mis äsja sõrasid nii heleda-
tena, näisid äkki tumidena. Jäine kälmus
hoomas südamesse. Ritud nägi Thomas
selgesti, et temaga oli mängitud alatult.
Bidi ta aga siin nende inimeste ees näita-
ma oma pettumust, oma ääretut libedust?
Bidi ta neile kinkima seda wõidurõõmu, et

nab tena üle wõitfid naerda, teda pügata?
Et, jeda ei pidanud nad nägema.

Thomas lahus naeratada.
„Mind rõõmustas waga, härra laas-
ameinil, et õhrujööd teile maikseb.“

Ratjutajanna ndos oli selgesti näha pet-
tumust. Ta oli oodanud, et Mängupall end
hoopis teistil ülal peab. Oli lootnud, et
ta ühes oma kallimaga tänna õhtul torebat
waatemängu näeb, kus Thomas wihast
meeletuna igafugu siheene teeb.

Thomas sundis end södima, ehk küll toit
suus paisus ja ta waewalt midagi suutis
alla neelata. Kuid ta jõi, naeris, naljatas
Violettega ning atleediga ja süstas peale
söömist lõhnawa sigari. Enne jeda oli ta
aga la „Schlesia Hercules“ pallunud
omast juhtutariõhst. Siis isius ta jälle kiti-
tooli, juhtetas rahulikuna ning tegi, nagu
tunnels ta end täiesti lodujena. Violette
ja atleet ei pödranud Mängupalli peale
juurt tähelepamu. Kõhmalana silitas „Schle-
sia Hercules“ ratjutajanna walget paljast
täswart, pani lõpuks oma läe tema pihale
ning suudles jälle waljust ja üleskutuwalt.

Kui Mängupall täll aega jeda etendust
pealt oli waadanud, tõusis ta üles ja ar-
was, et niid aeg lahtuda. Violette ümijes
küll „pole weel hilja“, ja „wõiksite ilka weel
jääda“, kuid Mängupall jäi kindlaks. Ta
suudles wiisakalt Violette sõrmi, raputas
atleebi tugewalt kätt ning lahtus miime-
lordse tõendusega, et tänane õhtu üks kõige
kõnsumaisi olnud togu tema elus.

Mängupall jootis läbi eeslinna tänna
wate. Ta ei teadnud, kus asub tema wõõ-
rastemaja. Walgusreklamid süttisid, läi-
ksid niistel asfaldil ning kustusid jälle.
Ühes kōttis huugas läbilõikaw tramofon.
Wihma kadas Mängupallile wastu nägu.
Kõbar oli tal wõltu peas, mantlihõlmad
lehwisid tuule kões. Tihti pōrtas ta imi-
mestele wastu, kes täll aega midagi pōmi-
jedes talle järgi waatafid. Ta oles ikegi
tormanud laternaposti wastu. Omn aga,
et nägi jeda wiimisel filmapilgul. Joo-
nuna warus ta kõrwale. Mõlemil pool
tänawat seisid õudsed majad ning ahwar-
dastid talle langeda taela. Hingelbades püh-
dis ta põgeneda eest. Ta sarnanes koerale,
kes wõimust asjata otks oma todu. Täna-
wad muutusid kōnsumais ning wäiksemaks.
Nagu nime tarjatus kostis eemalt auto tuu-
rutamine. Plangud, täiskleebitud kirjute
plakatitega, tärtasid esle jääkülma laterna
walgusel. Selja taga, kõrwal, ees — igal-
pool hiilis wargseid kōgusid. Wõiwist pu-
retud nägudel punetasid werewad huuled.

Sügavatest loobastest jõllitasid kustunud silmad. Mängupall ei pöörnud tagasi. Ta jooksis edasi ning seisatas siis äkki. Olse tema ette oli tekkinud naisolevus. Ta kuulis ühetoonilisi sõnu:

"Noh, kuidas oleks..."

Siis paistatas lähim latern talle halastamatult valgust näkku.

"O jumal, kuis ma ehmunin!"

Mängupall kuulis, kuis tüdruk jooksis madalal minema.

Ta läks edasi. Mehaaniliselt seadis ta tšhe jala teise ette. Isegi sarnane naine, kelle kutsu oli minna igapähega, kes pakkus raha, ei tahtnud temast midagi teada.

Almanes väike lagendil. Thomas ei teadnud isegi, kuidas ta oli sattunud oma mõdrastemaja ette. Kärkituna tõmbas ta uniselt utsehooldjalt toavõtmee käest.

"No-noh?" pomises mees lohtununa.

Tuppa jõudnud, tõmbas Thomas kõige pealt rahatašku wälja, mis nüüd üsna tühi oli. Siis tobas ta kella. Mõne sekundi pärast lebas see tema ees laual, sama kell, mida ta Francois sõnade järgi oleks pidanud taaskuul mõtma mademoiselle Biolette de Parma juures.

Thomas ei kuulnud harilikku tiksumist. Siis waatles ta kella lähemalt.

Kõik rattad seisid.

Klaas oli latti...

10.

Thomas seisis kübar sügavasti peas sädewana lasteriistade waateatna ees. Seal jõllitasid talle ahwardawalt ning õudselts wastu läikivad taitseabinõud. Rohelistel jametpatjadel lebasid pikad püstolid. Meehitawalt järeksid rewolwrid. Mängupall lasti raha, mida ta taaskuul kandis, libijeda läte wabel. Ta mõtles, et niijuguse rewolwri kuul jamuti külmana ning armutuna tundub nagu raha, mida ta puudutas. Pühitehse kõhelemise peale astus ta ärisse.

Reegi wana mees, kes teda tükk aega hoolega waadelnud, küsis, mida ta soovib.

"Tahaksin osta omale rewolwri", ütles Mängupall ja püüdis sealjuures näida täiesti külmawereliselena.

Arimanik ladus talle ette igasuguseid lasteriistu.

Ta naeratas sealjuures bisut, ja Thomas maele näis, nagu muutuks ta nagu äkki jurnupeats. Ruttu haaras ta ühe brow-

ningi, mis tundus raskena ta wõitsetes tätes.

"Palustsin omale näidata, kuidas tuleb ümber käia rewolwriaga."

Wanapoolne härra seletas kõik täpselt, filitas siis lasteriista paar lorda käes ning ulatas selle Mängupallile. Näis nagu ripus ta iga üksiku müüdama asja küljes, ja nagu matjats talle suurt waewa lahutada sellest.

Mängupall luges raha letile ja lastus äriks. Browningi pistis ta püstitastu, kus ta läbi riiete tundis selle halastamatut jahedust. Ütki näis ta endale hoopis teistsugujena, kui mõni minut warem. Ta tundis endas teatud üllwõimude kõitide üle, kes talle wastu tulid ja talle nagu harilikult lohtunult otja waataksid.

Õksel oli teda haaranud mõte, mis hoidis teda nagu raudtangidega. Mõte, mis teda waldas. Tema põlatu, süütuult jälgitu ning piinatu, pidi ja tahtis kättetajuda loodusele, kes temaga mänginud nii armuutut mängu. Ühe olesuise läbi tahtis ta kättemaksta, kellele oli antud kõite määramata külluses. Ta tahtis järgmilisel õhtul peale etendust minna paremasse restoraaani. Sinna, kuhu lastid aiuult riklad ning ilusad, sinna, kus saledad mehed muusika saatel weetsid oma ilusaid elutunde weetselwate naiste seltsis. Jah, sinna tahtis ta minna ning rewolwrituuliga tabada kõige ilusamat meest saakis. Siis olid nad taja: loodus ning tema. See pärast ostiski ta rewolwri.

Temas oli õudne, tume rahu. Kuit ta sammus läbi garderobikõigu, tuli wastu Biolette de Parme.

"Ah, Mängupall, see polnud teist sugugi ilus, et lastustite meilt eila nii wata. Meil oli tõesti kahju."

Ta naeratas ning näitas oma walgeit hambaid.

"Kahjuks polnud mul wõimalik jääda eila kauemaks, seda enam, et täna tahan minna pummeldama ühte paremasse restoraaani."

"Kas tõesti, Mängupall, siis wõitrite ju mind mõtta ühes."

Wiisakalt kummardus kääbus.

"Teine lord hea meelega. Täna on see kahjuks wõimata."

Rahjatades ahwardas Biolette sõrmega: "Mängupallite, teie näete mulle oleswat hädaohulist lawaler. Kindlasti on teil seal mõni kohamine piltihaja daamiga."

Mängupall lütkas oma paitsu alumise huule eite:

"Selle kohta ei wõi ma teile kahjuks anda mingit seletust."

Siis kadus ta oma riietamistuppa. Ta inestas ifegi, kuis ta oli suutnud kõneleda Violettega nii kõrgil toonil, mis talle oli sootu võõras. Nuttu pani ta fraki selga, mis Gausshulze talle omal ajal rellaamits oli lastnud valmistada, tõmbas nahkklaspala peale, pani süstindri pähe, waatles end korraks peeglis ning ajus siis teele Friedrichanava poole.

Hiiplapill ühtehoidja kumerohelises sulbtrēsidesega kaunistatud mantlis tõmbas kääbuse ees mütsi peast. See aga sammus lühijese peanoogutamisega temast ühtelt mööda. Siis tõmbas tal keegi kätka seljast. Ta maksis riiehoiu eest ning astus ifeteadwalt, waatamata paremale ega walemale poole, helledalt walgestatud saali. Nased lõhnapillud hooawastil temale wastu. Nagu läbi udu nägi ta lilledega ehitud lauba, kuulis posaklarnettide turba häält. Seal lähenez üks tantsupaar ja lütkas teda hooletult kõrwale. Endalegi teadmata oli ta sattunud ühe tühja laua ette, mis oli ainus waba tervet ruumis. Üldises seaduses kuulis ta kellegi häält küsitawat, mida ta soowib. Pihku topiti weinitaart. Tükk aega ei seletanud ta midagi, sest täheb keerlesid silme ees. Siis kõneles ta midagi, tumedalt, ühetooniliselt. Marsti kirisesid klaasid, taldreid seati lauale. Seal rebenes pikkamisi loor. Juuba suutis ta wähet teha üfsikutte kogude wahel, nägi ringiistujate näojooni. Tumedada manitsujega surus end rewolwer wastu tema teha.

Wafemat tätt laual lebas kuldtaes kott, pilad walged kindad ning monofel. Rahtlemata tantfifid tema naabrid estraadil, kus ühtaega asteldasid muusikariistadega neegrid punastes frakkides.

Paremal pool laua ääres istus üfsit härra. Ta suitsetas figaretti ning waatles tantfijaid. Zoomast läbistas nagu hõõguw leel. Tolle mehe nägu oli haruldaseft ilus. Mina hästi wormitud. Peaaegu ebaloomulikut nende finiste filmade üle wõlwisid mustad kulmud. Tume juuks oli soetud taha ning tegi nähtawats wõrratult ilusa otja. Mehel, kes wõis olla neljakümmendates aastates, olid laiad õlad, suur tugew rinn. Käed olid saledad, sõrmed hästi hoitud. Müüd wähtis ta klaasi ning jõi. Keegi tugewasti puuderdatud daam, kes oma kaaslase seltsis hingeldades tantfust tuli, tõpseles hetkeks, filmates härrat Mängupalli kõrwal, ja ütles nii waljusti, et Thomas kuulis: „Kas pole see mees

ilus?“ Saatja noogutas pead. Kõhe selle peale riinas daami pill Mängupalli, ja ta tõmbus kohkununa tagasi: „Mida ütled ja selle kohta?“ Härra tema kõrwal kehitas õlgu, siis läksid nad edasi.

Thomas ei puudutanud ühfti sööki, mida telner oli toonud lauale. Ta polnud enam fõõnud mitmel päewal. Mängul seepärast mitte, et Violette de Parme teda oli kutsunud enda juure, ja täna ei lastnud ainustki suutäit allaneelata kohutawad mõtted, mis hõljusid rõõwlindu r ja ta pea kohal. Müüd kuulis ta seda jälle. Zoo seel kõrwal laual oli nii ilus, et möödaminejad seisatades märkusi tegid, tema aga nii rige, et neid filmapill eemale peletas. Müüd pidi see siindima. Ta ei mõtelnud tagajärgede peale, ei kaalunud, mis wõiks tulla, ainult tume loomalt furd, tõrd tättetasuda oma saatusele, wõttis ta ille wõimust. Ka seepeale ei mõtelnud ta et tema õhwer ju midagi teha ei saanud, et tema nii inetu oli; et see süütult tabatu fuul sugugi õiglane polnud. Tomas märatfes waid metsit häwitamisfurd, mis temas, wõib olla, juba ammu oli ununud, ja alles nüüd ahe-laist päästetuna walla puhkes.

Zeise laua juures istuw paar, kes fenini tantfunud, tuli tagasi: daam sihwaatlas, blond ning jaha, härra wäiklase lastwuga, tüse, palja pea ning pungis filmega. Daam atwas kuldkaefoti, waatles end tükk aega peeglis, puuderdas nägu, tõmbas wärwipulgafesega huuled punafemats, fuges pead, tegi tualetti.

Saatja pani käe tema õlale.

„Noh, hiireke, oleb ja rahul selle kätetotiga? Mafkis hull raha, pole seepärast ta papif.“

Blond daam ei wastanud. Ta waatlas kogu aeg mehe poole, kes istus Thomafele paremal käel.

„Ittlen sulle, Theo, sinu auto, fimit maja Ühlanditanawal ja see kuldne kaefott ei maffa midagi tolle mehlega wõrveldes ... waata ometi seda pead. Iga õhtu pean teda imetlema. See on kõige ilusam inimene, teda ma kunagi näinud.“

Tüse kogu tema kõrwal naeris ülbelt ning kohjurõõmsalt.

„Ja, nufutene, sellest ei aita fiifti weel küllalt Pean ennast selleft hoolimata jada londa kaunimats. Wõid teda ju nõnda waadelda, minu juure jäänud ja nii kui nii. Sulle teeb see lõbu, mulle ei maffa see aga midagi.“

Nüüd waatas daami Mängupalli poole. Alas, millest ta parajasti jõi, langes korraga lauale.

"Misjuguine efektniplaar see siis seal on? On aga ka parajasti istet võtnud härra Shmettovi kõrmale, et wäljolu seda selgemini tolmaks silma. See restorani muutub ju päris hõlmuseks. Seal punastes frakkides neegrid, siin wigajed."

"Tule, istume kusagile mujale. Sa tead, mul on halb söögiju."

"Ja, armisel jumalal on suur loomaaed, Friidale. Kui ringi waatab, peab tõesti rõõmustama, et taewane isajulle annud nii nägusa wälimuse."

Daam waatas oma kaaslasele otse pita, iroonilise pilguga.

"Noh, Kurlike, ära endast nüüd pea nii juurt lugu. Apollo Bellevue'ist, wõi kuidas nimetatakse seda poisikest, on sinust iska palju ilusam. Kui sina ei tahaj istuda teise laua juure, siis lähen mina. Tänaan sind maistuste ning puuwilja eest. Sellest aitab küll."

Ta tõusis püsti, wiskas pea kullasse ja kadus tantsijate sekka.

Tippamunil järgnes talle tüse ka-waaler.

Sing aõwardas mattuda Mängupallil. Igat sõna, mis oli kõnelnud tema kõrmal, oli ta selgesti kuulnud. Ja iga sõna oli nagu piitsahoop langenud tema pihta. Kuhu ta iganes waatas, kõikjal ümbritsejaid teda waenlased. Waenlased sel põhjusel, et ta teistigi nägi wälja kui nemad. Alki lerkis ta silme ette sipelgapefa, kus ta oli lamunud, kui wälte Lii oli tulnud tema juure. Need sipelgad olid sõbralikud, ei sõdinud üksteisega, ja seda ainult seepärast, et nad olid kõik sarnased üksteisele. Ei, enam ei tahtnud ta oodata filmapiltugi. Nüüd pidi paut kõlama läbi saali. Paut, mis kõige eest pidi tasuma kätte, mis tehtud temale ülekohtu.

Wäärastusena nägi ta järgnevat pilli. Neegrid wiskawad trummid kõrmale ja jooksawad rüfinaal saali. Tantsijad seisatawad hetkeks ning põgenewad siis uste poole. Ilus mees tema kõrmal langetas pea ning kukus raskelt põrandale. Walgele rinnaesisele imbus weripunane laik, mis jõudjasti juureneb, nagu oleks tinti walatud kuuwatus-

partelle. Selgesti tundis Mängupall, kuis kelnerid hoiawad tinni tema läsi-wartest.

Nüüd mängis neeger tangot. Sõp-matu kurbus hoowas neist toonidest läbi saali. Tundus, nagu puhuks mahe, soe tuul... Nüüd, mõttes Mängupall, nüüd teen ma seda. Just nende kurbade troostita helide sekka peab kostma paut. Ta mõttis rewolwri ja tõmbas selle piffamiisi tastu.

Mees kõrmallaua juures wiipas kelnerit. Mandlikult ruttas walgesse riietatut kutsu peale ja mõttis midagi ühest tume-dast niishest. Mis see oli, ei saanud Thomas näha, sest tõi hakkas teerlema ta silme ees. Kelner lükkas tooli tagasi, millel istus ilus wõõras ja kes end nüüd toetas tema õlale.

Sikumatuna istus Thomas. Piffamiisi ning hääletult libises rewolwer tasku tagasi.

Mees kõrmallaua juures toetus karkudele. Elutult jäid rippuma nende walele tema peenikesed jalad. Need ei jokinud sugugi ilusale ülemisele kehale, waid olid nagu kuidagi juhtmisi jatinunud sinna.

"Pea ma muresema auto, härra krahw?"

Kõnetaw jäi wiitwits seisma ning raputas pead.

"Ei, tänaan, ma tahaks pisut laia."

Kõsjeledes tuli wiimane sõna ta huntu-telt. Raskeli liikus halwatu mees uste poole. Talle järgnesid kaastundlikud pilgud.

Thomas wiskas raha lauale, tormas riiete hoiuruumi, tõmbas tasku õlgadele. Siis ruttas ta wälja. Weidi eemal kõmberdas wõõras karkudega. Taktis löid puuotsad tänawkiwilede. Sigist laetuna jooksis Thomas talle järele. Nüüd seisis ta halwatu kõrmal.

Tõmbas tsilindri peast:

"Minul... minul on teile midagi ütelda, palun teid!"

Dohtunult waatas härra alla.

"Arwan, et teid juba lusagil nägin. Kas polnud meie hiljuti naabrid?"

Mängupall noogutas pead.

"Ja. Teis istusite kõrmallaua juures ja mina..."

Ta tõmbas tasku rinna peal koomale.

"Pea teile tunnistama midagi hirm-sat, härra... Midagi kolebat on mul teile ütelda... Wõite minuga siis teha, mido tahate... lubage mind ainult kõneleba."

"Lohin ma küsida, kellega mul dieht au on?..."

Jesugune kolaw hääli oli jellel halwa-
tul.

„Wabandage... umustasin hoopis...“ Ko-
geles Thomas segajena. „Minu nimi on
Mängupall... Olen tirkus Hausfulze lii-
je... Koige suurem imeloom ilmas... üt...“

Ta wailis äkki.

Karludega mees waatas Mängupalli
õkselt ofta. Ei, jooanud polnud see wi-
gane läabus mitte, jeda tundis ta selgesti.
Et ta aga oli haruldastel äritatud oletus
oli ilmne. Kuid mis puutub siin asjasse
tema?

„Krahw Shmettow on minu nimi,“
ütles ta, „tui teil, härra... härra Mängu-
pall mulle tõesti midagi tungiwat on ütles-
da, wabest astufite siis homme enne louna-
at minu juurde. Mina elan...“

Seal segas end Mängupalli paluw hääli
wahahele.

„Ei, weel täna peab see olema. Rääbi...
siinamas... Ma ei wõiks oodata enam
ühiegi öö, kuni olen kergendanud oma sü-
dametunnistuse. Päästke mind mu pitna-
dest, härra krahw. Mina... olen... ju...
nii... wilets!“

Wiimased sõnad lohtsid mingisuguse tu-
meda lorinana.

Shmettow laalus pifut. Ühte awalik-
kuse lohta ei wõinud ta ometi minna selle
tirkusnimelega, see oli kindel. Kuid ta
pidi järelandma wigase pealekäimisele.

„Palun tulge siis minu korterisse. See
pole siit laugel.“

Oli weider pilt, kuis Thomas sammus
halwatu kõrwal. Nad läksid läbi paarist
elawa liikumilega tänawast ning jõudsid
siis wäikemasse ümbrusse. Hädetult lan-
ges pehmet lund. Juba olid lattunud
raagus puustad wahu walge lorraga.
Wäike, kuid moodkas stiilis ehitatud,
maja ees peatus halwatu. Ta surus elekt-
rinupule. Kohe awanes üts, ja nad as-
tusid ruumitasse estuppa, kus seisid rasked
niferdatud toolid. Kamina leegitises tuli
ning heitis tulijailt seintel weidraid warje.
Wana teener frakis ruttas teisel korral
trepi mööda alla. Ta teretas aupakkistult
krahwi ja waatas korral lohtunult Män-
gupalli poole.

„Palusin end wabandada mõneks il-
mabilgus,“ ütles krahw Shmettow Tho-
masele, „olen warsti teie teenistuses.“

Teener toetas oma ihandat, ja nad as-
tusid mõlemad pikkamisi trepist alla.

11.

Thomas waatas ringi. Kamina üle
rippus juur pilt raskes raamis. Seal
paistis hull loigusid wanamoodsetes wär-
willistes tiietes ja... ja igalks neist oli wi-

gane. Seal seisis üks puujalaga, seal waa-
tas pime lustunud filmaga maskile. Teis-
tel olid ebamäärastel suurend lohud, mõned
näisid lastarkudele toetudes maad mööda
edasi roomawat. Kõikide ees seisis aga
juure peaga täabus, tüür seljas. See tu-
letas elawalt meelde Mängupalli. Kõik
seal pildid landsid mingit märki. See oli
päris migaste loju. Thomas ei suutnud
pöörata pilku pildist, mida maalitud Pie-
ter Brueghel. Pikkamisi waigistus ta süda.
Arweus langes. Jälle tundis ta tastsus
lasteriista, millega ta lorda oleks saanud
rumala õnnetuse.

Trepilt lohtsid jälle lühikesed targu löu-
led. Krahw Shmettow oli omale selga
pannud loduse tuue ja tuli Mängupalli
poole. Temale järgnes teener, hõbefandi-
tul liidõripudelib, klaasid ning figaritarp.
Teener nihutas laua laminaale lähemale,
seadis laks tooli selle ümber. Siis heitis
ta kõhelede krahwile paar pilku, mis näi-
tas, et ta meeleldi oleks jäänud oma ihand
lähedale.

„Wõite magama heita, Friedrich, mul
pole teid enam waja.“

Tumma kumardusega, pilt itka weel
umbuskistult Thomase poole pöördub, es-
malduis teener.

Ühe ainja käelikutusega palus Shmet-
tow Mängupalli istuda. Siis walas ta
tahte kristallklaasi liidõri ja pattus Tho-
masele figari.

„Tõhiks ma rääbi paluda, jutustada
oma ärrituse põhjust?“

Thomas waatas Shmettowile otse filmi.

„Pean awaldama teile oma suure sa-
laduse, härra krahw. Mul oli nimelt la-
watus teid maha lasta.“

Rasketel kiwidena langesid need sõnad
ruumi.

üllatatuna wistas Shmettow pea tagasi.

„Mind... ja mitspära?“

Nagu mäcalikas, mille wesi tamme taga
pajunud ja äkki purustanud tõffe, hakkasid
woolama Mängupalli sõnad. Ta ju-
stustas oma elamustest nooruspõlwe, kõne-
les kõigist tagatuwamiziest ning pilgetest,
mille ohwriks ta langenud, ning loju pii-
narikkast ajast, mille ta weinud signor
Baldini rohelises wantris. Ta rääkis
Francois'ist, Piesedest, Minnast. Arjeldas
wiimast õhtut mademoiselle Biolette'i juu-
res ning tunnistas üles oma otjuse läte-
tasjuda eimejelle wastutulewale ilusale me-
hele. Thomas leidis äkki niisuguseid sõnu,
milliseid weel kunagi pole kibienud üle
tema huulte. Ta rääkis peaaegu mehaa-
niiselt, lordas nagu mõnd pähõpitud
tütti. Shmettow kuulatas huwitusega pealt.

Ta oli muutunud pisut lahvatumata, ja mida rohkem Thomas tõneles, seda sügavamaks läts lahvatust ta näol.

Mängupall waitis. Loas walitfes hääletu waitus, ainult üfstitud fädemed pudenefid praginal jöets muutuunud puuhalgudeft. Mängupall ootas, mida hakkab Shmettow tegema. Nüüd, nüüd armas ta teda tõuawat ning kufuwat politseid.

Kuid midagi jellast ei juhtunud. Halwatu imes oma sigarit edasi. Rasked suitsujupikwed ringlefid ümber tema pea. Siis walas ta wärisewa käega oma klaasi uuefti täis ning neelas selle fiju ühe föömuga alla.

„Teie kuul olefs peaaegu läinud wale-märkti,“ algas ta fiis. Haruldafelt farnane on olnud jeni meie elufäit. Wahe on waid jelles, et teie sunnitud olete ife endale raha teenima. Üfuge, ta minu wamenad olid õnnetatud, kui nad said niifugufe lapfe, nagu olen mina. Ifa unistuf wafuwafst faardiwäe-kirafstirift, olf kofku warifenuud minu efimese karjatufe järele. Tol wanabusel, mil teifed lapfed aafadel jootfid ning püüdfid liblikaid, foidutati mind ringi wanfrits. Sageli watas mulle ifa niifugufe pilguga ofsa, milles arwafin leidwat fõnatut etteheidet. Just temale, just temale pidi juhtuma sää-rane õnnetus. Raskawafin. Minu jugulafjed astufid kadetifkorpufse. Sageli tulid nad kannuftekolinal meile. Nii mõnigi kaafstundlik pilk riitwas mind. Kuid neif pilkudes peitus tihti ka põlgus. Tegewate, fuurte elufõulifte põlgus nõrgema kaafsinimese wastu. Waadate, ta minu käfi ei läi paremini. Just wastuofsa. Rääkifite peffumufteft naifste juures. Mina olen farnafefid peffumufsi weel rohkem üle elanud, pean ütlemä, weel palju libedamad. Tean wäga häfti, et mu nägu on ilus. Näen ka tärfawat naifste huwi enda wastu. Näen, kuidas nad mind imetlewad, mulle läheneda püüamad, kuid seda walufam on mulle nende ehmatuf, kui näewad, et olen wigane. Seni kui ifzun laua taga, lendamad mulle kõiit naifstefüdamed rüppe, tõufen ma aga püfti, pole ainufsti enam minu eeft hoolifsemas. Pean ütlemä, et ma weel jellegile nii awakif pole õlnud kui teile, hoolimatä meie lühifteft jpruufajafst. Kuid meid on tabanud üfs ja jeefamä faatus, meie mõiftame üfsteifst paremini. Siin pole

tasfide, tafwatufe ega waadete wafet. meie, kes oleme sunnitud kandmä Raini märkti, peame aru faama üfsteifst, kui meie elu fa ei tea kui palju erineb. Ühes punktis oleme ju farnafed. Ja igauhe lofus-tus, kes kuulub jellafte liiki, on aidata oma kaafst, nii palju, kui jõuab. Minu aine-line fefuford on parem. Mul on wõima-lus teile wastu firutada käfi ning teid pääs-ta jelleft ümbrufest, mis teile — teie oma fõnade järele wastif. Tunnen meie juu-rima firkufe direktorit wäga häfti, jefst and-fiu talle lord omast tallifst naeruwäärseft wäifse tafu eeft kaks head hobufst. Minul polnud nendega nii kui nii midagi peale hakata. Tahan rääkida homme jelle me-hega. Loodetawafsti mõtab ta teid fõof-famatel tingimufstel oma firkufesse, ja kui teil midagi waja peats olema, pööräte minu poole. Nüüd on faunis hilja. Ärritus on kahtlemata teile halba teinud, ja fa minus on ärganud kurbtus, mis juba laua ui-nunud.“

Mängupall tõufis püfti. Ta mõttis krahwi käe ning fuudles jeda, nagu ta fuu-delnud oli Francoifst tätt, kui jee efimeft lorda oli fiftanud tema pead.

Krahw Shmettow pidas oma fõna. Mõ-ni päew hiljem oli Thomas pealinnä juu-rima firkufe liige ja fai märkfa fuuremat pakka, kui warem. Ühtlafi lahtuf ta ka härra Möbnife juureft ja afus paremasfe mõõrafstemaifa, mis afus firkufe lähedal. Seal ei pilganud teda teegi. Wõif firkuf-tegelafed tulid talle lahfelt wastu, ja tema nafjadel oli hellitatud publiku juures fa-mafugune edu, nagu eeflinnas. Üks pilti-dega warufstunud afafiri tõi lord tema üleswõitte, mille alla oli firjutatud: „Män-gupall, wäike floun, kes iga õhtu Berg-manni firkufes efile kufjub tormilifi naeru-laginad.“

Biolette de Parme'iga Thomas juma-laga ei jätnud; fa teifstele oli ta pealif-kandseft fõowinud head aega, olles õnnelik, et mõis pakfida oma afju ning jõita ära.

Efimefel etteafstel oli ka krahw Shmet-tow ifzunud Bergmanni firkufe efimesef looffis ning Mängupalli ilmudes lahfelt pead noogutanud. Aga kui floun etendufe lõpul tahtis minna tänama krahwi, oli jee tabunud.

Thomas märkas, et inimesed tänawatel nüüd fagedamini waatafid temale järgi, kuid ta arwas nende pilkudes leidwat roh-tem huwitufst, kui alatuf uudifhimu ehf põlgufst. Temast fai piffamifsi kuuluf ifit. Eriit armafstafid teda lapfed, kes wanema-tega firkufesse tulnud. Need naerfid ja pläkfutafid käfa, nõnda et Thomas ifegi

jübamest naerma puhkes, kui ta kuulis nise-
jugust rõõmsat naerujäbinat.

Täna oli eiline lasteetendus, nagu neid
lorraldadi tats torda tuus pühapäeval pea-
le lõunat. Thomas isius omas garderoo-
bis ning pesti wärwi näolt. Hoolega kõr-
waldas ta kõite puudri jäänuseid ning hõõ-
rus nagu kui ta läsi pehme raswaga.

"Härra Mängupall", ütles wana teener,
tes kuulmatult sisse oli astunud, "seal on
tats inimest, kes soowivad teiega rääkida.
Üks mees ja üks naine." Wanate naeris
pijut põlglikult, lihas aga siis ustawalt
juurde:

"Need on nähtawasti maainimesed,
härta Mängupall!"

"Maainimesed?"

"Ja, wanemad juba. Ma ei tea tõesti,
mida nad soowivad teilt."

Thomas waldas äkki halb tunne. Ta
kiskus ufse päraani ja waatas pimedasse
garderoobitükku.

Seal filmas ta oma wanemaid, kes seis-
sid alandlikult ufse taga.

Wana Struž oli läinud päris halliks.
Ta habe oli peaacuga lumivalge. Ka ema
oli küüru wajanud, nagu sadandest woltest
läbi tõmmatud. Piikumatusena, läsi wälja
situtamata seis Mängupall ufse läwel.

Seal kõhatas wana Struž:

"Ah, seal ta ongi, meie härra poeg."

Ta wõttis Mängupalli õldest kinni,
kuid mitte nii larmilt nagu lapsepõlwes, ja
wiis ta hädalambi walgusesse, mis rippus
ufse kõrwal.

"Waata ema, misjugune härra on saa-
nud Thomasest. Seda poleks meie küll us-
kunud. Saime juhuslikelt teada, kus sina
ajud."

Proua Struž astus Thomasele lähes-
male ja wõttis ta lõuast kinni:

"Õled päris tore, pois. Rõõmustan
wäga, nähes sind jälle. Leidime ju sinu
pilbi ühes ajakirjas, seebärast mõtlesime, et
jul wahesti hea meel oleks, kui meid jälle
näeksid."

"Pead ju head raha teenima", lihas
wana Struž juurde. "Kuulus naistegija,
see on juba midagi. Ja kõige selle eest
wõlgneb ja ju lõpuks minule tänu."

Kolmat torda pidi juba Thomas kuul-
ma, et ta itka jälle kellegile tänu wõlgneb.
Esiteks oli juba ütelnud Baldini, siis Pie-
jede ja nüüd tema isa.

Thomas wõttis kofu terwe julguse.

"Õled ju omal ajal minuga juba teis-
tud head äri, isa. Baldini maksis ju mi-
nu eest."

Wana Struž tegi liigutuse, nagu ta-

gaks ta tõsta käe, mõttes aga järgi ning
katus naeratada lahkelt:

"Seats äriks ei wõi seda just nimetada.
Olen tõit jälle taawanud. Üldis halwad
wiija-aastad, rahesajud ning jellesarnast.
Kuid peasti on ju, et ja nende aastate kes-
tel, kus meie üksteist pole näinud, hästi
oled arenenud. Et ole, ema?"

Wana Struž oli taunis üllatatud. Wä-
ikelt oli Thomas küll wähe muutunud, mis
ju päris loomulik, kuid sijemalt näis ta
hoopis teijendina. Nüüd oleks wõimata te-
da weel kohelda, nagu tol ajal.

"Jätuge siia pingile", ütles Thomas
wanematele. "Panen endale rutu selga
teised riided, siis wõime koos minna tujä-
gile restoraani. Kell pool kahetja pean jälle
tagasi olema. Ohul on teine etendus. La-
sen teile anda tats kohta, et mind ta näha
wõite."

Wana Struž kiskus naeratada lahkelt,
kuid see oli ainult grimas:

"See on sinult kena. Rõõmustaksime
juba ette, näha sinu naljast..."

Thomas tellis weini. Nüüd istusid wa-
nased mõlemad tema waatas ja niituta-
sid aukturusega huuli. Struž näis tahtwat
midagi öelda oma pojale, kuid lihtas juba
itka tord-lorralt edasi. Palju ei kõnelnud,
sest see polnud üldse Stružide wiis.

Wana Struži pilk libises läbi jaali ning
peatus seintel rippuwatel piltidel, mis tu-
jutasid itseene Miibelungidest.

"Siin on küll hoopis teifiti, kui meil ko-
bus", noogutas ta heakskiitwast pead.
"Wõib itka tore olla, elada juurlinnas, et
ole, Thomas? Ja kui sul peale selle weel
kuhi raha on. Siis ei tahaks küll wahes-
tada kellegiga."

"Õled ja omale ta juba midagi togu-
nud?" küsis proua Struž luurawalt ja
waatas Thomasele kõrwal otja.

"Pole just palju. Paarjada marja lei-
dub wahest."

Wana Struž löi omale lahkudes põl-
wele:

"Pagana pihta, paarjada marja, see
oleks juba midagi! Ja sinu meelest pole
see palju? Mul oleks hädaasti waja uut
tatust. Wana ei kõlba enam tujägile, wi-
ma ajal on tõit toanurgad weit täis. Kol-
me-kuni neljajaja margaga oleks kõit
torras."

Ta waatas Thomasele pilufilmil otja.

"Ja, kolm-kuni neljajada marja. Sei
pole ju palju, nagu ise ütlesid."

Nüüd oli Thomasele tõit selge: Mitte
sellepärast polnud tulnud wanemad, et teda
näha hulga aastate pärast, nad jallisid teda

nüüd sama wähe, nagu enne, ja ta oli nende meelett ifka endine wilets, kel pole elu-õiguseid. Minult selleks olid nad tulnud, et saada temalt raha. Polets ta olnud Bergmanni tsirkuses, poleks kumbki temast wälja teinud. Kuid Kloun, kes teenis head raha, meelitas, tema palk weetles. Thomas ei imestanud aga sugugi wanemate üle, ta oli ammu laskanud imestamast millegi üle. Kõik näis temast nagu mööda libisewat. Teda ei rõõmistanud miski, ega haaranud ta. Ütski ast, ei hea ega halb, ei suutnud teda enam üllatada.

Thomas mõttis klaasi ja tõstis selle wanemate poole:

„Terwisets, ifa! Terwisets, emal! Wõite täna peale etendust saada raha. Muretten teile ta kohe lojusõidu piletid, sest homme tahate muidugi jälle tagasi jõta.“

Neid sõnu ütles Thomas mingisuguse erilise tooniga. Neis polnud pilget ega terawust. Kuid siiski waatas wana Strug lohtununa oma naisele otja. Poisil, kelle nad warem worminud olid nagu mõnd wahatükki, oli nüüd niisugune kindel hääl. Kuidagi ei suudetud temale enam wastu rääkida.

„Muidugi... muidugi tahame homme jälle ära jõta“, kogeles wana Strug pihut segajena. „Tahsime küll algul jääda pitematš ajaks siia, et sind sagedamini näha, luid...“

„See küll, raha ja piletid saate minult täna õhtul peale etendust“, ütles Thomas lühidalt ning kindlalt.

12.

Oli saabunud juwi. Raskena lebas kuumus Berliini tänavatel, masendata inimeste rindu ning mattis kinni hinge. Bergmanni tsirkust külastati juba väga loiuult, ja pidi waid festma weel mõni päew, kuni teda sumets lõpulikul suletakse.

Piffamisi õppis Thomas tundma linna ümbrust. Ta jõttis pühapäewiti enne lõunat rohelisse, lebas ilusate muinasjutuliste järwede kallastel ning waatas läbi selgete woogude alla põhja, kus snerdashid liiwid wõi julpatsas mõni hõbedane kalake. Kui siis tulid linnast wäljasõitnud, lärmitsema, ühtteist taga ajama, ning kiltama hakkasid, oli Thomasel, nagu oleks teda sellest riigist eemale peletatud, mille ainuwalitsejaks ta end tundis olewat. Ta põgenes ruttu eemale, peitis end pöösaste taha ning lamas

jeal päikese paister. Armastuspaare, kes üksteisele õrnu sõnu lojistasid, waatles ta kadestustundeta, kuid siiski teatud libedusega. Tuli teegi pööjast mööda, mille warjul lebas Thomas, pööras ta näo kõrwale, et mitte näha pilgu, mis teda haamaks. Kui siis warjud läksid pitematš, armastuspaarid lahtusid aasabelt, läts ta Thomas, tõmbas paar torba sügawalt hinge, et oja sellest puhast õhust kaasa wõtta maneeshi, surus end täiskõlulud omnibussi, mis teda wiis linna tagasi, kus ta end ruttu pidi riietama õhtujeks etenduseks.

See oli ta ühel pühapäewal, mil Mängupall lebas haljal aasal ning päikest waatles, kuni ta filmad hakkasid walutama. Ta sulgus nad, jäi wiinuts üsna rahule ning juitus magama. Järwelained lallutafid unelaulu, puud kohjesid, ja nõnda lamestles ta wormita kaljurahnuna test diiswaid lilli. Ta ärtas alles laste kjaast ning ajas end segajena püsti. Kari poisje ja tüdrukud olid üksteiselt kätest kinni wõtnud, sõõri teinud, ning laulsid nüüd tantfides laulu, mida üks neist luuletanud:

„Oh kääbus, oh kääbus,
Su selg ju päris kiuurus,
Su jalad nagu labidad
Pealt peenit sed, alt lamebad,
Ja käd nii wäitjed, armetud.
Kui leha külge haagitud.
Pea aga hiiglapallina
Sind tootab ümber liifata.
Oh, kääbus, oh kääbus,
Küll nuhelnud sind loodus!“

Thomas, weel liig unine, et õieti mõista sõnade siju, tahtis haarata ühe lapse kae, kuid see jooksis kiljudes wanemate juure, kes päitsewarju all jõid kohwi ning sõid kooki. Ka nemad waatafid Mängupalli poole ja naerfid. Thomas wiiskus uuesti rohusesse, käsi pea alla seades.

Ükki libises ta näo üle wari. Ta filmas wäikest punetawat näofest, mis oli kummarduanud tema poole. Käes hoidis see umbes kahelkaastane tüdruk lille ning ulatas selle Mängupallile.

„Ea ei tohi olla pahane, et laulsi enne nii inetut laulu. Säb, wõta see lill selle eest.“

Mängupall tõusis istukile, haaras aga ühes killega ka tütarlapse käekese. Tahmata tärkas talle meelde Lii, kes aga tol ajal juba aastat neli wõi wiis wanem wõis olla, kui see laps. Umbez samasugune juuks oli tal, samasugused silmad, sama loju.

„Mis laulu teie siis laulsite?“ Küsis Mängupall.

„Väike pööras kohmetult näo tõetvale: „Ah, ära kiisigi, see polnud fugugi ilus. Georg mõtles selle juba esimesel päeval wälja, mil sind nägime ja täna pidime ta sulle ette laulma.“

„Sa ei taha siis tõesti enam laulda? Sa nüüd mitte?“

Mängupall pistis käe tasku ja wõttis fealt wälja ilhe marga.

Raps kõheles, wõttis aga ruttu raha, ajas end sirgu ning laulis.

Lill, mida kääbus käes hoidnud, murdus ning langes kofkultsutuna rohusse.

„Mina tagasi teiste juure,“ ütles Mängupall ja tema hääles oli kõwa me-talline kõla.

Raha, raha ja ifka jälle rahal See meelitas kõiki ning tegi alandlikuks. Nje-gi jeda wäikest tüdrukut wõis juba ära osta, raha eest oli ta walimis tegema se-da, mida ta tahtitundes poleks teinud. Mängupalli läbistas jätkusejudin, ta wõttis kibara, tõusis püsti ning läks linna poole.

Linna sõites pidi ta ifka jälle mõt-tema Dii peale. Wäline sarnadus selle tütarlapse ja Dii wahel oli liig filma-torkaw. Kõikidest naissoletustest, jeda ta kunagi tunnud, oli Dii ainuke, kes ta waastu olnud tõesti hea ning lahke. Nüüd oli ta wiist ka juba suur, wõib olla, ifegi mehel.

Kui Mängupall maneesi astus, nägi ta ühes loofhis kedagi noort daami, kes istus sirge taskuga härra kõrwal ja teda filmitises hoolega läbi ooperiklaasi. Kuid etenduse ajal ei waadanud Tho-mas sinna poole, waid töötas harilikku innuga. Teel oma karderoobi tuli talle wastu daam kellegi härraga:

„Kas teie ei tunne mind enam, härra Mängupall?“

Thomas waatas kiisijale otša. Gää-l näis talle küll haruldaselt tuttatwana, kuid puuduliku walguse tõttu ei suutnud ta selgitada üksikuid näojooni.

„Kas teie ei mäleta enam wäikest Dii'd? Siin on minu mees, härra Berrens. Meie pole weel kunagi käinud kirjufes, jee pärast olin päris üllatatud, teid siit eest leides.“

Thomas tundis, kuis ta jüda hakkas floppina rõõmu pärast.

„Dii,“ ütles ta tafakesi, „see wäike Dii. Olen sageli mõtelnud teie peale.“

„See on möödunud palju aastaid,

mil lebasime koos karjamaal ning waat-lesime sipelgaid. Kui ma lähe päewa pärast sinna tagasi läksin, kuulsin, et teie olite läinud kaasa kirjufega. Olin tol korral wäga kurb. Mäletate weel, kuis pistsin jooksu, kui too mees kiisindriga ning kannustega küsis, kes mina olen?“

„Ja, rändasin kolm aastat Waldini kirjufega. Kena aeg polnud see just mitte.“

Dii abitaas, kes Thomast loogu aeg huwitufega filmitises, segas end nüüd jutu wahel.

„Kuid nüüd olete rahul, härra Män-gupall? Siin suures kirjufes käib teie käsi kindlasti paremini?“

Dii ja tema mees waatasid üksteisele otša. Nende pilkudes wõis lugeda suurt kaastunnet.

„Reiimine, ülehommene Viareggios'je,“ ütles Dii, „peate meid enne weel külas-tama. Enam pole ma nii rumal ega ütle, et elan ilusas majas punase wai-baga ning jätan seejuures nimetatama tänawa ja majanumbri. Täna juba lu-basime wälja minna, kuid homme peale etendust ootan teid tingimata. Meie elame Potsdami platfil nr. 3. Siis kõne-leme möödunud ajast. Mu mehel on wana head weini, see maikseb teile kind-lasti. Dotame teid. Nägemiseni, härra Mängupall!“

Dii ja tema abitaas ulatasid Tho-masele käti ja walge heleda laiguna ka-dus Dii karderoobe kätudesse, jättes wai-järgi küpresside õrna lõhna.

Thomas oli nagu uimane. Dii'd nä-hes, kes tõepoolest muutunud wäga wähe, tuli talle jälle kõit meelde, mida ta ille elanud. Kaleidoskoopiliselt wahelbuwid üksikud pilbid. Ta sulges filmad ning arwas tundawat nende killede lõhna, mis taskawid sipelgapesa läheduses. Ta ar-was tundawat jeda õrna puudutust, mil Dii oli filitanud tema inetur pead. Müüd oli jellest wäikest tüdrukust saanud ke-na, suursugune daam, tal oli mees, kes jeda nähtawasti jumaldas ja kellega ta suurlinna kuumusest sõidab jahedate me-teranalle.

See kohtamine oli nagu hele päikeses kiiir Mängupalli hallis igapäewuses. Ta kujutas omale, kuis möödub õhtu Dii juures. Ta istub wiist pehmel tugitoolid umbes samasuguses korteris, nagu krahw Schmetzowi oma. Seintel ripuvad ilu-sad maalid, põrandal lebatwad kallihin-nalised waiwad. Elektrilampide walguses

färvatvad kristallklaasid. Lii hääl polnud midagi laotanud tollest nõidusküfust peenest lõlast. See oli ifka toojama haruldane keelpill, millel mängis ofaw kunstnikkääpi.

Müüd wõtab ta uuesti wälja frakti, mille ta sellest õhtust peale polnud selga pannud, kus ta tundma oli õppinud krahwi Shmettowit. Pibulikuft tahtis ta end riie tada, et mitte Liile teha häbi.

Mööda pimedaid fänawaid toju poole sammudes, mõtles ta kogu aeg ootamata koh-tamije ning eelseisna üllatufe peale.

Seal pani teda äkki seisatama kartude taktiline kompimine. Ta tõstis pilgu ning nägi enda ees krahwi Shmettowit. Segasena tõstis ta kübara.

Krahw seisatas ning naeratas:

„Tere õhtut, Mängupall, pole ammu üks-teist näinud. Kuidas käsi käib?“

Thomas säras terwest näost.

„Tänan, härra krahw, mul läheb wäga hästi.“

„Kuulsin, et teil Bergmanni tširtufes juur edu on. Kõõmustan tõesti südamest.“

Mängupalli häältes oli erilijelt õnnelik toon.

„Mitte see üffi, härra krahw. Kohstafin täna üht noorpõlwe sõbrannat.“

„Noorpõlwe sõbrannat?“

„Ja. See wäike Lii, kellest teile jutustafin tol... tol õhtul. Üks neist kolmest, kes mulle head olnud. Lii, waene Francois ja teie, härra krahw. Homjekes olen sinna kut-jutud, sest ülehommie reisirwad nad juba kah-juts ära.“

„Ülehommie reisin ka mina. Jään wäga kauaks, armas Mängupall, sõit wiib mind taugetesse maadesse. Minu seisukohast on see ettemõte küll pijut toomiline, kuid olen alati tunnud igatjust troopikamaade järgi. Jään wähemalt ära taheljakst kuuts.“

Ta noogutas Mängupallile weel lahlelt pead ning ladus siis tänawnurga taha.

Thomas seisus weel tükk aega ja waatas talle mõttes järgi.

Jugematuid fordi oli Thomas järgmisel päewal waadanud kella. Õjut liikus nii pit-talbaselt, tigufammul nihkufid tunnid. Män-gupall ei teadnud, kuidas meeta aega kuni etendrüeni. Juba ammu enne algust istus ta karderoobis ja waatles frakti, mis rip-pus feinal. Loodan, et meeldin Liile, mõt-

tes ta. Ta wõttis ajalehe, katfas lugeda, kuid mistas selle warsti kõrwale. Sig juur oli rahutus temas. Ta oli liig tärfitu, et koguada mõtteid. Küllaskäit Lii juure wal-das kogu ta tundeid.

Mehaanilijest riietus ta, kuulis kuidas teijed tegelased askeldasid oma tubades. Põfufuwa südamega ootas ta märguannet.

Rii hõre polnud publik weel kunagi ol-nud tširtufes, kui tol õhtul. Seda ei wõibud ka inimestele panna pahaks, sest igauks ja-lutas meelfamint wärskes õhus, kui istus läpästunud tolmufes maneeshis. Mõned tširtuskliitmed olid juba paktinud omad koh-wrid, sest nad tahfifid kobe peale etendust ära sõita, sest see oli wiimane õhtu enne puh-kuft. Kõifidel näis lafufwat halvaw wäfi-mus. Tallmeiftril ja tallipoistel nõretas higi otjal, ja ifegi hobufed näifid wastu-meelt tammuwat lämmapastawas kuumufes.

Müüd oli järg Mängupalli käes.. Tants-lewail sammel astus ta daamikleidis fiske, efinene tallmeister oli kinnitanud haagi kõie külge, teda tõmmati üles ja warsti sei-fis ta hõbufe seljas. Nagu harilikult tegi ta käejuudlust, hoidis end kinni hobufe kae-last ning lastat, kuid seal tuli filmapill, mil teda tõmmati kõrgemale ning ta rippuma jäi taewa ning maa wahale. Sel hetkel walbas teda esmalordjelt, kus ta täitis seda numbrit, seletamata uimastuwiirg. Kõif läts mustats ta silme ees, kõrwus hakkas kohifema ning selga mööda libijes äkiline filmajudin. Mehaanilijelt tahtis ta haa-rata haagi, mis teda kinni pidas, kuid ta käpi kotas tühjas õhus, kuulbus nagu lastat kä-rinat ning siis fostis ta kõrtu nagu kufa-gilt eemast tuleto hele karjatus. Tundus nagu olefs keegi löönud hirmsa hooga temale millegiga wastu pead, siis oli kõi wainne.

Elutuna lebas Mängupall suures were-loigus maneeshi weerel. Haak oli kõifst lahti rebenenud, ja seepärast oli Thomas õige kõrgelt kuffunud alla. Tallmeiftri mõ-ratu rahu hoidis ära mefifitu paanika. Talli-poisid wiifid Thomast kõrwalruumi, warsti oli ka arst seal. Direktor Bergmann seisus selle kõrwal:

„On asi wäga tõfine, härra doktor?“

„Kas fiin just pealuu purunenud on, ei wõi ma teile praegu kindlats teha, kuid raske ajudepõrutus on kahlemata.“

Juba jõõstiski sanitaarauto tširtufe ette. Mängupall lebas fandraamil. Uudishimu-lised surufid end lähemale. Warsti lükati sõiduki üks kinni ning Thomas wiidi hai-gemajja.

Mitu nädalat lamas Thomas meelemärkufeta. Oli öid, kus palawit pea määratu kõrgele tõusis ning sealt jälle walgufiirujega lastus. Oli öid, mis olid täidetud tumedate, meelike häältega, hoigamiste ning sonimistega. Tumedad loorid olid tõmbunud Mängupalli moodi ümber, nii tumedad, et arstid maewalt uskusid, et need weel kunagi rebeneks. Kuid ometi hõrenesid need, kuni lõputis weel üksainus helehallina püsima jäi.

Tširustaabuse faatuselt wõtsid kõik oja. Arstid ja rawitsejannad tundsid tema meelikutest ronimistest fogu tema elu. ütsikutest, jageli segipaisjatud laulestest jaid nad teada kõik. Teati, et ta selle õhtu üle nii wäga oli rõõmustanud, mil juhtus õnnetus; teati, et ta elus nii wähe tundis head ning armastust.

Haiged kõrwalkubades pärisid alataja Mängupalli seisukorra üle, sest nii mõnigi neist oli teda näinud tširustes ning naernud tema üle.

Lahtunud näo ning terawa ninaga lebas Mängupall liikumatuna woodis. Side oli juba ammu ära, sest haaw oli paranenud, ainult lai tumepunane arm ulatas juuste juurest alla pikuti üle näo kuni pealmise huuleni. Selle oli jätnud maneesi teraw serw. Thomas wiibis nagu poolunes. Ta ei taibanud dieti midagi, mis sündis tema ümber. Panti rawitsejanna klaasi huultele, jäi ta. Kohendati tema woodit, lastis ta seda teha ning jäi lebama liikumatuna.

Kuulehed haigemajajas, wärsked ning rohkelised kui Mängupalli toodi rawitusele, kustusid nüüd subise põua tõttu koltunult maha. Kui äikemüürin atnaruute kiristas, kargas Thomas ehmunult istukili, waatas ringi, kuni halas-tajaõe pehme käsi teda patjadele surus tagasi.

Ülemarst ei kahelnud enam, et kufumise tagajärjed kaowad täiesti. Wiimasel nõupidamisel, mida peeti Mängupalli woodi juures, oisustati teda jätta weel mõneks ajaks haigemajja.

Siis saabus ometi päew, mil Mängupall rawitsejanna toetusel wõis paar korda käia üle toa. Ta tegi seda esialgu lühikeste, arglikude sammudega, astus ettewaatlikult warwaste peale, nagu kardaks, et tema ees awaneb äkki mingi kuristik ning neelab ta ära. Ebafindlast lobades tatsutas ta pikamisi edasi. Sinisekirju ülitõnd, mis temale

eriti oli õnneldud, lotendas liikmete ümber. Ta pisk oli tardunud, jügawalt ning liikumatuna lebasid tema wärsked filmad koobastes.

„Nüüd jätate meid warsti maha, härra Mängupall,“ naljatas rawitsejanna, „mõne aja pärast teete publikule jälle nalja. Inimesed rõõmustawad teid jälle nähes.“

Awajail waatas Thomas tiidrukule otja. Ta ei näanud mõistwat sõnade siu. „Muidugi olete jälle niisama lõbus, nagu enne,“ ärkas heasüdamline rawitsejanna ja talutas Thomase woodi juure tagasi.

„Majja hakkate tegema?“ kõhelebes oli tulnud iga sõna kääbuse huultelt. Näis, nagu tahaks ta otjida tähendusel sellele ütelsele, kuid see ei õnnestunud.

Neljateistkümnepäewa pärast oli Mängupall nii kaugele, et wõis lahtuda haigemajast. Arstid jätsid teda lahtel jomalaga, rawitsejannad surusid kätt ja waatasid, kuidas ta pargi laudu sammus warata poole.

„Selle masina parandamine süski hästi ära,“ ütles ülemarst oma eimesele abiliselle.

„Arwate, et seal tagajärgi ei tule?“ „Mugul kõhelesin ma küll, kuid nüüd usun peaaegu kindlasti, et ta jälle endisel järjel on. Ma poleks uskunud, et ta elawana lahtub siit majast.“

„Haruldaselt tugewa organismiga on need wigased. Terveid inimesi paistab wähest ümber kerge tuulepuhang, jarnastele aga ei tee tormgi häda.“

„Näib, nagu tahaks loodus selleläbi parandada oma wiga. Aga kuidas lähel muuseas haig. I woodist number 143?“

Asistent kehitas õlga.

„Arwan, et teise ilma warawad warstid awanewad tema ees.“

„Seda parem,“ wastas ülemarst pead noogutades.

Thomas seisis Bergmanni tširuse sisse käigul. Ta ei teadnud isegi, kuidas ta sinna oli sattunud. Suur uks oli suletud. Muidu oli ta enne lõunat peauks pärani seisnud, siia oli kostnud hobuse hirnumist ning piitjalõõke. Kõik kohad olid õlnud täis lärmi ja liikumist. Täna oli aga waitne. Mängupall ootas mõned minutid, tõstis siis kae ja koputas tajafesti uksele. Keegi ei tulnud awama. Thomas ootas jälle mõni aeg ning läts siis tagumise uste taha. Seal seisis ütskehoidja, wana Dkowsky, ja suitsetas pipu.

Ja, nõnda see oli. Väringi tänavatasklummend lahessa. Nüüd teadis ta üsna selgesti. Kuid kas polnud liig hilja sinna minna? Ei oli ju palunud tulla lohe peale etendust, nüüd oli see juba ammu mööda. Ei, ta peab ruttama. Võib olla on Iii pahane, et ta nii hiljaks jääb.

Ta pani end lorralikult riidesse. Sealhis hoolega kaelasid ning pani iskiindri pähe. Peeglisse vaadates ilmus ta nõole rahulolew muige. Siis tõmbas ta mantli selga ning läks trepist alla. Eelviimasel astmel tabas teda äkki pääpööritus. Ta seisatas, haaras kinni käspuust ning sulges silmad. Wärski oli tal jälle parem, ta seisis usse all ja wiipas autojuhti. See tummarõus tema poole alla.

„Kuhu, wäite härra?“

„Vähringi tänav, tasklummend lahessa.“

Sõit ei tahtnud lõppeda. Thomas imestas, et see ümbrus, kus elas Iii, sugugi lena pole. Mõniford tühjatus temas esile mälestus, talle näis, nagu oleks ta üht wõi teist maja kunagi näinud, kuid seal arwas ta jälle eksawat.

Auto peatus. Suure waewaga ronis Thomas sõidutist wälja ja maksis nõutud summa. Nüüd arwas ta üsna kindlasti tundwat seda maja. Wäitekaupmeeste filid, mis ripusid alumisel lorril, osid haruldaset tuttawad. Ka treppi arwas ta lord näinud olevat. Samm sammult läks ta edasi, iduvis ilka lõrgemale ja lõrgemale, kuni lõpuks perius lähe usse ees. Endalegi teadmata tõmbas ta kella:

„No noh?“

Selles lühikeses sõnas peitus lõpmata imeüsus. Seal seisis...

Seal seisis härra Piesede omas hommitulunees ning waatas Thomasele tardumult otša, nagu oleks ta mõni koduläija.

„Mängupall, olete see teie? Dõstii, inim-laps, seda poleks ma uskunud, et teie lohe peale paranemist minu juurde tulete. Us-tuge aga lähemale,“ ja tasalesti lijas ta juurde: „wõin teid siisse lasta, sest Min-nat pole kobus ja mu wanamoor on ta wälja läinud. Reed pole seda asja weel ilka unustanud ega suuda teile andeks anda. Aga tühja ta, mis sellest wanast supist unest joendada. Nagu kuulsin, olete ju nii palju wõdanud läbi tegema.“

Thomas ei liigutanud. Ta tõmbas nõo wõlku, aigas käega üle otša, nagu tahaks ta seletada piinawat, halba unenägü.

„Ma ei teagi, kuidas ma äkki teie juurde sattusin, härra Piesede. Tahsin ju...“

„Koh tulge, Mängupall, mis lometit teie siis mängite? Kuidas siia jaitte. Wuit-bugi oma wäitestel lõweratel jalgadel.“

Teie näete ju, kui rõõmus ma olen. Wõiks teile lohe näidata loqu Hollandi-India marle, mida täna sain. Torebad asjad, pean tõendama.“

„Kas teie elate siis wäite Püiga ühes?“ küsis Mängupall ja waatas tühjusesse.

Piesede haaras Thomase õlgadest kinni. „Kui ma teid ei tunnelt, Mängupall, arwaksin, et olete liig sugawasti woandanud mõne pudeli põhja. Mida mõtlete öietl, ta-hate määrdo mu ausat nime?“

„Tahisin külastada wäite Püid,“ ütles Mängupall, to elab ju Väringi tänaval tasklummendlahessa.“

„Mitab juba küll, Mängupall. Mul pole sugugi himu naljatada, äri lähed halwasti.“

Siis waatas ta Mängupallile terawalt silma:

„Teie näete ju päris tore wälja, noor-mees. Seda frakki tunnen ma, selles läi-fite ju minuga Haujuhulze tsirbuse elawa rel-laamina. Mäietate weel?“

Sõnalaujumata pöördus Mängupall ümber ja läks trepist alla.

Seal ei olnud lõit koostõlas. Väringi tänav ei wõinud olla õige loht. Siis oli wiist wäite Iii obilaasa nimi Väring.

Piltamist lensis ta tänavat mööda edasi, waatas poolsegasena igale wastu-tulejale näkku, arwas paaril lorril ära tundwat Püid, kuid nägi, et oli eksinud.

Kul laua ta nõnda oli läinud, ei teadnud ta. Tänavad läksid laiemaks, ilusamaks, peegitlaasid särasid, lõhnaõli pilwmed tõu-sid õhku. Üks lois lütkis end teise külge. Nüüd seisis Thomas wäite palee ees. Ka see näis talle haruldaset tuttawana. Wõib olla elab Iii siin, wõib olla, oli ta juba ford siin läinud, oli ainult unustanud. Ka siin tõmbas ta kella... Teener awas ust. Mängupall waatas ringi. Siin toas, mille seinal pilt hulga santiidega, oli ta ju ta lord läinud.

„Teie joowite?“ küsis teener wäga kü-malt. „Härra krahw on ära reisimud.“

„Härra krahw?“ küsis Mängupall.

„Ja, teie tahate ju, kui ma ei eksi, kü-lasiada härra krahwi? Mäletan, et teie lord temaga ühel õöl siia tulite. Mu isan-dat pole kodus. Ta läks juba tuu aja eest pikale reisule.“

Thomas wõttis tõkku lõit jõu, et mõtel-da. Seal lärikes üks loor. Ta nägi end seiswat walgustatud tänaval krahwi ees, arwas kuulwat larkude ühetoonilist lõm-pimist.

„Kõnelesin temaga ju eila õhtul weel. Üsna õige, ta ütles et tahad asuda pite-male reisle...“

Teener naeratas pillawalt.

„See ei mõinud olla eita õhtul, mu härra. Ütlestin juba kord teile, et härra krahw Schmettow ära on reisinud. Ta wiibib praegu Indias.“

Sõna India juures mõpatas Mängupall äkki. Ta silme ette kerkis äkki pythoa „Drahma“, keda ta alati tarinud. Üsna selgesti nägi ta selle hiiglateha paenduwat Arabella walge käsiwarre ümber.

„Indias“, lordas ta, „ah nii, wõi Indias.“

Teener tegi kärsttu liigutuse ning awas jälle ufse. Kahllemata tahab see toletis laenata krahwilt raha, mõttes ta, ma ei saa aru, kuidas minu isand jarnase mehega kofku on saanud ja mis neil hilja dõni omawahel kõnelda oli.

„Ma ei wõi teile ifegi ütelda, missuguses linnas härra krahw praegu on,“ jatkas teener kõnelust. „Teie ei saa talle kirjutadaagi.“

„Änan“, ütles Mängupall, jäi aga weel korraks seisma: „Kas ei mõiks teie minule ütelda, kus elab wäitene Lii?“

Kerge wärin libijes üle teenri suunurkade. Müüd arwas ta kindlasti teadwat, mis oli kofku juhatanud krahwi ning selle kääbuse. Kahllemata oli ta joowitanud Schmettowile mõnda tüdrulut ja tuli selle eest weel lord krahwilt raha nõudma.

„Ei, seda ma ei tea,“ wastas teener jämedalt.

Wiisakuse mast oli temalt langenud.

„Härra krahw ei ufalda mulle oma saladusi ja müüd palun ma...“

Ta näitas ufse poole.

Tänama nurgal seisatas Mängupall ning waatas tühjusse. Siis tõmbas ta juu walusalt kofku, pisarad tulid silma.

„Keegi ei taha mulle ütelda, kus elab wäite Lii,“ sofistias ta endamisi, „ei keegi. Kõik on minu wastu kurtjad ja ebamiisakad. Kuid ma pean ometi leidma Lii.“

Ta läts edasi...

Hilisel õhtutunnil leiti teda lordnitu poolt meelemärkufeta lebawat loomaata pingil.

14.

Müüd oli Thomas jälle täiesti terve. See oli olnud ajutine nähtus peale rasket ajude põrutust. et ta wahpeal sündinud asju jooiuses unustas. Ta mäletas waid neid juhumiisi, mis olid lühike aeg enne õnnetust.

Õsmatoradne esinemine peale haigust oli Thomasele tsirkuses suur wõidupäew. Ifegi külli oli ta saanud, ja wana Bergmann tõstis tema palka. Kuid ifta ei juudetud weel kindlaks teha, kuidas oli rebenenud haat, mille tõttu Thomas fuutus. Seda asja ei saanud üksti dieti keltetada ja seepärast jäid kõiit uurimused tagajärjeliks. Wainult tulipunane arm näol tuletas meelde lohutawat õnnetust.

Uwamisõhtul oli ta Lii oma mehega tsirkuses. Tal polnud aimugi Thomase kuffumiseft, sest kofe järgmigel päewal oli ta ära reisinud ja tema ega ta abitaas, kumbki polnud lugenud ajalehte. Nad olid ainult wäga imestanud, et Mängupall tol õhtul ei tulnud. Müüd oli Thomas juba mitu korda nerde korderis Potsdami plaftil wiibinud. Lõpuks ometi oli saanud tema frakt tarbeks ja kui Lii talle naeratades ütles, et ta ju päris elegant wälja näeb, oli tume puna langenud ta inetule näole.

Lii... kui kiffestaw ta ometi oli. Wäitese salebda linnuna lendles ta läbi tubade, ei läbenud paigal istuda filmapiltugi, igale poole jatkus tema armsast olewuseft. Doktor Berens jumaldas otse oma naist, kuid teeldus seda taktitudes näitamast kääbusele. Seft just see mõiks teda haawata wõratult.

Lii armastas sageli laulda peale õhtu-öödi, ning Berens saatis teda klaweril. Siis istus Mängupall alati toa nurgas, kuhu waewalt küünis walgus ainult seft wäite seft põlawast lambist, pani käed filmade ette ning kuulatas. Lii hääl polnud küll tungew, kuid selles ruumis kiiatki kõlaw ning eriliseft mahe. Mängupallile näis, nagu siilitaks see hääl teda jamuti nagu tol korral. Lii wäite õrn käsi teda karpjamaal oli puudutanud, kus ta üldise esimeft lorda oli tunnud naisolewuse lähedust. Thomas oli üks lemmiklaul, mida Lii alati laulma pidi, kui ta nende juures wiibis. See oli Richard Strauzi „Unelm hämaruses“. Lii lauldes näis Thomasele, kui lebas ta amawal lõhnawal aasal. Ringi õttjes hein ja ta arwas tundwat, kuid kblit lastus tema kaele, sputas tiibu ning hakkas imema oma pistilluse Londonitesega. Tema ümber jumises ning helises putukate tiimaldõlest. Puud kahi seft, wesi sulises, tunti ta tarakesti sadus pööfaste warju. Kõikjal oli elu, rõõmu. Kõik õttjes ning woogas. Maapind näis arawat, endast wälja paistawat walgeid käharaid pilwi, rohu kõrred elustufid, kõiitufid maheda tuule elemil, noored wärsked taimed pistufid omad peafesed tumedast sammetmaapinnast esile. Siis algas lindude orkester. Kõstis mefimagus laul ning fadin,

mille mõjul kegi sünged kastanofad awanesid ning saladuslikkude metsahädjate kuhu omandasid. Seal larnas tumedast puude-rohelisest wälja walge oraw, kelle seljas istus tema naine, walge lehmaw rüü seljas. Ta hoibus läes tuldannelt, ja sealt tulidki need hurmawad taewalikud wiisid. Siis näis Mängupallile jälle, nagu kõnnits ta õõpimebatel pilwetel laugele nägematule eesmärgile ja nagu langes ta näole raskeid wihmapiiske. Kuid tee jalge all hakkas pilkumisi saduma ja hälli nägi ta wõlnowat enda pea kohal wärwitulast witerkaari. Puudelt langes paar weepiista, kuid mõningatel lehtedel järeles tuba päite ning kuuwatas niiskust.

Kui lõpetades kulus ifta tüll aega, enne kui Thomas tõelilike tagasi jäi. Ta ei tanaanud, ei juutnud ütelda ainuiski sõna, maais Riile ja tema abitaasale tõsiselt otsa, ja need mõistsid ning tundsid loil, mida Thomas ei jaanud wäljendada. Nad tundsid kaasa waejele kirjusunimesele, kes nii ühildane ning põlatud oli ja lel polnud ainuiski hinge, kes oleks hoolitsenud tema eest. Nad tahtsid olla temale head, tahtsid olla sõbrad, ning soowisid, et nende maja oleks waejele lobutale alaliselt pelgupaigaks ning mugawaks nurgateiseks jelles külmas, õudses ilmas.

*

Uchel õhtul peale etendust läks Thomas jälle Potsdani plaissile. Kui tüdruk uske awas, kuulis ta Riid salongis laulwat. Ta palus tüdrukut ennaft mitte teatada, sest ta tahtis oodata laulu lõppu, et mitte segada. Ettewaatlikult awas ta doktor Berensi töötua uske ning astus sisse. See ruum oli pime, kuna salong täiesti walge oli. Berens mängis ja Riid seisis tema kõrwal ning laulis. Thomas läks fiktiivriwul läbi toa ja asetus atna alla. Sitt wõis ta selgesti näha Riidi. Kui tena, kui magus oli ta sel õhtul. Ta landis ilusat rullilille-sinist kleiti, mis eriliselt sobis tema juuksewärtwiga. Näed oli ta pannud seljataha, silmis lebas pühalik läige.

„Sa oled Orpeid, mu maa, mis hülgab laugelt . . .“

Ra feda laulu oli Mängupall sageli kuulnud, ja ehk ta küll sõnade mõistetest õieti aru ei jaanud, kütkestas teda siiski alati see pühalik wiis.

Müüd wailijid wiimased affordid. Berens nõiatas tagasi pea ning sules silmad.

„ . . . on turingaid, kes walnowad ju järgil“

Näis nagu oleks tuba meel täidetud muusikalise lunlega.

Riidi astus oma mehe selja taha ning filitas tema tumedat juust. Miski nagu armuladendus waldas Thomast. Ta ei liigutanud, waates waid tardununa awanewat pilti.

Doktor Berens sirutas oma käed ning tõmbas Riidi süle. Siis pani ta oma läsiwarre naise laela ümber, jurus õrnalt selle pea alla ning suudles teda.

„Kuis armastan ma sind, fina . . .“

Riidi wabastas end pillumisi ebamugawast asendist ning jurus pea mehe rinnale.

„Olen sinuga nii lõpmata õnnelik,“ ütles ta taha, „kunagi poleks ma uskunud, et wõisin olla nii õnnelik. Kõik, mida ja teed, on nii lõpmata hea.“

„Ma elan ju ainult sinule, ja minu wõike kallid Riidi!“

Jälle suudlesid nad üksteist.

Thomasele näis, nagu wilguks miski ta filme ees. Walgus hakkas wärtsima ning tõmbles keeruliste paeltena tumedal waibal. Et mitte karjatada, jurus Thomas küüned peopesadesse.

Ja, need mõlemad . . . need olid õnnelikud. Ja see mees seal . . . see mees weel eriti, kellele kuulus järnase naise armastus, nagu oli feda Riidi.

Mängupall kaalus ruttu: Riidi ta sisse astuma, mõlemaid panema piinlikku seisuforda. Ei, selle wastu tõrkus temas loil. Ta tahtis edasi waadata, kuidas nad üksteist suudlewad, hoolimata sellest, et ta süda weretas. Ta tahtis wõhemalt näha, kuidas üksteist nii soowitult armastatakse. Ükki tõusis ta filme ette Minna Piesede pillatu nägu. Ühest nurgast oleks nagu tema poole astunud. Violette de Parme. Kuid seal fõõstis seljatagant tugew „Achlesia Hertules“ ning pani oma karwase käe tema piha ümber.

Kõik, loil armastajid ning said waetu armastatud — ainult tema jäi wälja-heidetuks, pidi pealt waatama, kuis teiseid suudlewad ja õrnu sõnu üksteisele kõrwu fofistawad. Wõigile kaeti rikkalikult lauda, kuid temale ei antud raafugi, mida pühiti hoolitult pörandale. Tema oli ja jäi kõrwale kõigist, mis teqi elu ilusaks ning armsaks. Tema jäi wina-seks kirjusunimeseks, kelle üle inimese

Mängupall

22

Ühe tairkusinimese romaan.

ERWIN WEILL.

naerfid eht tundfid wastikust. Jah... wastikust... ainult wastikust...

Teratamini kuulatas ta edasi.

Berens ja Lii rääkisid sofinal, kuid ometi kuulis ta igat sõna, nagu oleks kõnelnud otse tema ees.

Berens tõusis püsti ja ütles Lii tugi-koosile. Ta ise istus tooli leenile, kuna Lii pehmele istmele lastus.

"Meie wäite majasöber pole juba ammu siin käinud," ütles Berens ja naeratas.

"Juba neliteist päewa mitte. Kui hirmus peab küll olema inimesi iga õhtu naerule ajada, liiategi kui sul niisugune wälimus, nagu sel waesel mehel..."

"Gimnus... Ja ometi ajub jelles wigases tehas niisugune tundeline hing. See on talle kõige raskem. Oleks ta jelles juhtes toorem, ei lööks elu talle nii sügawatid haawu. Mina pean teda küll sentimentaalselt ning üleliigagi tundeliseks."

Lii pani oma käe mehe käsiwarrele.

"Zahfin sult juba ammu küsida... Ujud ja, et oleks üks naine, kes... nõh, ja mõistad mind... üks naine, kes end mõiks nõnda moonutada, et näidata talle armastust... Sest armastust rindida... jeda ei ole jarnafel puhul, ei mõigi lihtsalt olla. Ainult kaastunnet on, sügawamat kaastunnet inimese wastu, sel nii raske saatus ofats saanud. Ainult selle tõttu mõib kannatada tema juuresolekut. Kuid armastus..."

"Seda ei mõiks mina ka kirjutada, et oleks jarnafst naitst. Muudugi on eht olnud mõned, kes talle teatud põhjustel ülesnäidanud poolehoidu... kuid mllist waetwa on see küll pidanud maksma neile... ja kui alatud mõitwad olla jarnafel... kui ükskõik mõib niisugustele olla kõi, kes kannatawad tema õrnust..."

Lii langetas pead.

"Zahfin sult midagi paluda. Mina... Mina ei tahaks enam näha Mängupalli..."

Murimatt waatas Berens Liile näkku. "Sa ei taha näha kääbust? Aga miks päraest mitte?"

Lii läts üleni punaselt. Vooritud filmega waatas ta laugusse ning lihtas wallandunud juuksefalgad otfalt.

"Mina... mina..."

"Mis sul siis on, Lii? Sa oled ju nii ärritud? On midagi..."

Lii tõusis püsti. Oma mehe ees seistes, näis ta äkki olewat firgunud. Endine lohmetus oli kadunud. Müüd ei seismud seal enam laps, mida Lii ju dieti wanabuse poolest oli. Sel filmapilgul oli ta täiesti küps ning teadlik naine.

"Kui ja mind ei taha mõista..."

Tunen end emana, Heinz. Ja see pärašt tahan näha ainult head ning ilusat. Kõik inetus ning kurbus jäägu eemale, Meie laps peab olema kena!"

"Lii!"

Karjatiades oli Berens hüüdnud jeda nime.

Siis tõmbas ta Lii enda wastu.

"Sina... sina... minu wäite, wäiki magus emale!"

Äkki lohtusid nad aga mõlemad.

Oli lohtunud tume prantsatus, peaaegu nagu püksifaaf.

"Mis see oli?" küsis Lii arglihtli ja furus end mehe wastu.

"Midagi, mu armsam, midagi," rahustas Berens, "küdnud tõmbas wiist wälisukse kõwasti kinni. Vähen kõhe wäetama..."

Ta awas ukse ja filmitfes wälja.

Kuid korridoris polnud kedagi näha.

15.

Erilise sekretär seisis direktori ees. Hära Bergmann lakkas käimast waas edasi-tagasi, istus kirjutuslaua taha ja löi rusitaga wastu lauda.

"Ma ei mõista lihtsalt terwet jeda janti. Ei jaa endale teha selget. Igatahes peame faristama poisji. Kirjutage wälja trahwisedel lahesaja marga peale. Wäsin temale weel peale kullumist, milles ta dieti ainult ise süüdi, sest wehkles ta ju tol õhtul nagu meeleu õhus, palka ja nüüd ei ilmu ta etendusele."

Prantsatades langes direktori rusikas lauale, nõnda et tint laiali paiskus.

"Küll mina teda juba õpetan... Wõib omale soowida õnne! See kääbus, kes mõib tänada jumalat, et teda üldse wastu mõtsin. Müüd näete, Heimide, mis on selle taju, kui ollakse wastutulelik. On mul waja wigajeid mõi kääbuseid? Ei, jumal tänatud, jeda mitte! Weil on muudki pakkuda! Ja kui ka inimesed tema üle naerfid, Ta lendab! Ja see..."

Sisjeastum teener lakkestas direktorit.

"Koh, kus on see poisitõmpitas?"

Teener kehitas õlgu.

„Päsin mõdrastemas, härra direktor. Kuid Mängupallik pole seal. Juba wara hommikul olewat ta ära läinud ja inimesed ei tea, kuhu. Eila õhtul olewat uksehoidja teda näinud loju tulewat. olewat olnud waga lahmatu ning pooslegane.“

Jälle lendas kirjuseidirektori rusikas lauale.

„Selle taga peitub kindlasti mõni armulugu, uskuge mind! Oh, need kääbused, ta neil on sellega tegemist! Wiisi on ta kottu puutunud sellegi naisega. Ies tebr tema sõrge palga tõttu soojaks kütab. Wõib olla, on ta temaga reisinud Harzi... sportima... juusatama... mäest alla lastma...“

Heineke hammustas huuli, et mitte pahwatada naerma. Mängupall juuskadel — see pidi wasti olema tore pilt. Omas wihas ei mõelnud Bergmann sugugi selle peale, kui mõimatu on see tegu. Direktoril oli küll liig laialtane kujutuswõime.

„Igatähes ütlege publikule. et Mängupall tänä haiguse tõttu esineba ei wõi. Wõtan ihe suure taltsutamisaakti oma peale ja siis mõib, minugi pärast, lorrats töötada „Darlingiga“.“

„Darling“ oli lastwult piisile tääl, Ies küllast saanud piitsahoobe, luni ta nii kaugele oli arenenud. et mõistis hüpata läbi põletawate rõngaste ja maneesi peidetud ninarääkikut üles orsida, jeda siis wõidurõõmsalt lenda hammaste wahel.

Heineke pidas oma kohustuseks ütelda Mängupallile eest paar head sõna.

„Wõib olla waldas teda jälle haigus-hoog, härra direktor, nagu tol lorrat, mil ta oli kaotanud mälu. Talle ei näi sugugi sobimat, et ta meelega etendusejt puudub. Minu arwates mõits loost teatada publikule. Wahejt on mõni lornuil teda kusa-gilt leidnud.“

„Reh, helistage siis minugi pärast!“

„Sekretär pan toru ära.“

„Senini ei teata temast midagi, aga mit pea kui nad leiawad tema jälgi, lubasid nad meile helistada.“

„Waga lenab inimesed.“ ütles direktor Bergmann wihaselt, „nüüd gn meil teda tarwis, mitte hiljem. Olen kindel, et publik standaalit teeb.“

Bergmann polnud loju omas elus tegutsenud loogikaga, ja see tuli nüüd täiesti selgest nähtawale. Mõne minuti eest tõendas ta, et ei rooja kääbuseid, ja nüüd lartits ta jälle publiku standaalit.

„Kiteian end ümber, Heineke. Peats wahapeal tulemo reakid, ande mulle tohe edasi.“

Pool tundi hiljem seisis Bergmann fraatis, läikiwates lakktingades maneesikas ja

saatis naeratades igale poole lahleid läe juudlusti.

Wäike lalmistu, kus oli maetud Francois, lebas waihes rahus palju lumetate all. Kästidel olid walged toumütisid ja pöösaes, mida tuul paljast raputanud, jädistasid warblased. Täpalesti lahiseid küpressid, mille orste wahel rippus udu walge liniluna.

Pikkamisi, tõhelebed amas Mängupall wätama. Dubjekt wingusid selle roostunud hinged. Puhus wastu kole tuul ning ajas Thomasele juutsjauud silma, mis seni lorratuna lipendajid ic higisel otjal. Raskest ning rutulijelt tõusis ja wajus ta rind. Tee külast jurnaaliale oli pikk ning täis-tuijamud. Sageli Thomas wajus põlwini isje. Hädawaemalt juutis ta end wadaba edasi. Ta kingad olid niistked, kontsabel kleepusid juured lumepatataid. Kusagil polnud näha inimhinge. Gemal haawatawaja majalehes imbities tuhmn walqus. Kõhifedes kraatjus üksil wares, ning kadus rasstel len-nul meisa poole.

Hauad... hauad... hauad... Dubjektena ning waihetena seisis nad reas ja sarnaneisid üksteisele. Nimed olid rääkidel ofalt kustunud, ofalt lartits neid walge lumi.

Thomas otis Francois hauba. Pikkamisi tõmberdas ta mööba peateed ning käänas siis paremale poole. Siin pidi ta olema. Ta tuletas meelde päewa, mil ta esimeist lorda seisis selle haua juures. Ka siis oli talw, samuti tõit walge, nagu nüüd. Francois'il on külm, oli ta mõelnud õhtul, kus ta teiste kirjuseidlastega oli istunud lõrksis. See oli jamal õhtul, mil ta „Don Alphonso“ seljas oli rakkutanud lõwipuuris... Ah et... see oli järgmil õhtul... Paljaste kättega tuhnis Mängupall lumes. Ta et hoolinud jellesti, et külma pärast hal-tasid walutana jõrmed. Küpressiofsteit pudenes alla walget lumitolmu, mis lastus ta ainja sõbra hauale.

Seal lebasid weel lilled, mida ta wiimati siia toonud. Üsna närsinud oli nad ning langes külmunud. Tema toobud lilled! Keegi muu pole mõelnud jurnu peale. Wõib olla on Baldini kirjuse nii mõnigi lorn siit mööba rännanud ja kättide majas etendust jõrmed, kuid sellegile pole meelde tulnud, külastada jurnu hauaküngast.

Pikkamisi nõõbis Thomas oma tuue eest lahiti. Raua lobaasid tema külmast langes-tunud jõrmed meisti kallal, tõid sealt lõ-puks wälja kulduuri, mille Francois kinkis.

Kui palju tunde oli see temale näidanud. Enamasti olid need tumedad, kurn-wad. wahje oli heledaid, rõõmsaid. Kuid lo

Mängupall

2

Ühe tirkusainimese romaan.

ERWIN WELL.

eredamate filmapillude järgi olid alati järgnenud õudsemad ning tühijemad, kui warem. Nüüd, nagu oleks miski wõim talle alati kättemaksnud, tui ta oli julgenud tergemalt waadata elule filmi.

Milksed tunnid tema elus olid olnud rõõmsad? Wahest neeb, kus ta oli oodanud Minna ilmumist, wõi siis, kui ta oli walmistusi teinud Violette de Parme'i juurde minekusa. Ehk wahest neeb, mil laulnud oli wäike Pii... Ja, wäike Pii. Pühile teraw walu sundis teda hoigama waljult. Pii: see oli weel kõige hirmjam. Pii, kes teda ei tahtnud näha, sest ta kandis südametall last, lühe mehe last, kes teda jumaldas. Ja seda last ei hohtinud rikkuda tema inetu wälimus.

Mitte wigasena, küüratana, wälksena ega wastikust äratawana ei hohtinud ta sündida ilmale.

Jälle tuhnis Mängupall lumes. Pühmeldas selle krouni hauast ära ning kaewas sinna sügawa augu. Sellesse mattis ta lõpuks uuri.

Beelford nägi ta metalli heledat sära tähena üles wistawat, siis ajas ta mulda peale. Ta oli Francois'le tagasi annud selle, mis ta lord temalt jaanud. Keegi ei tohi leida seda kella. Tormid peawad mäs-

sama tema üle, kuni kõik rattad roostunud ja muud järele pole jäänud, tui kuldsest wabahärta krooniga.

Mängupallid huuled liikusid, nagu tol korral, mil ta Arabellaga oli palunud Klouni laiba ees. Jästand, anna talle igawest rahu ja sinu walguks paisttu tema üle... Sest päewast peale polnud Thomas enam palunud. Aga nüüd tulid talle jälle meelde kõik süütuud lapsepalwed, mida ta wäikseno õppinud.

Õnnis rahu oli temas, tui ta end pikalamisi jalule ajas.

Siis pistis ta kae kuetastu ning wõttis rewolwri.

Waatles seda laua.

Ta arwas kuulmat metsslut muusikat restoraanis, kus ta oli esmalordselt näinud krahw Smettowi, kelle nägu kütkestas kõiti naasi.

Krahw Smettow... Minna... Proua Piesede... Violette de Parme... Pii... Kõik ferksid nad kõik ta silme ette ning harkasid keerlema meeletus rütmis. Pikkamisi, pikkamisi lähenesid nad tantsumammul, painutasid oma liitmeid ning ahwardasid teda ülesõstetud ruskataga.

Waljusti tarjatas Thomas ja pani ruttu rewolwri meelekohale.

Kõlas kõrwulruustaw paul.

Weel lord wabamalt hinge tõmmates langes Thomas näopidi Francois hauale...

Õnnumiku koitel leidis teda sealt surruatamahi.

(Lõpp.)

Nimekaart.

Paul Donhomme.

Emma Mandini suures oli neljapäewal külaliste wastuwõtti. Tema mees Alfred ei hoolinud palju daamidest, kes tema naise juure tulla olid tulnud, ja ta läks jalutama, selle ettekäände all, et daamide juut nii tui nii teda tööb ei laseks teha. Pealegi oli tal tarwis wälja minna.

Emma palus teda lord Wamasheuride juure sisse astuda, sest külaskäik sinna oli neil juba mõnda aega wõlgu. Emma andis talle isegi nimelaardid laasa, et ta neist lühe Wamasheuride postkasti laseks, tui Wamasheurid endid juurumisi ei peaks lodus olema.

Jäänawal nägi Alfred noort lena tüdru-

tut, kel karusmäis sügawaasi pähe oli tõmmatud. Mõddasõitew auto sundis teda Alfredi kõrwal seisma ja lõnniteele ootama jääma.

Ta hakkas tüdrukuga kõnelema ja weerand tundi hiljem meeldisid nad üksteisele juba nõnda, et nad mõlemad trostasje istusid, mis neid tundmatule saatusele pibi wastu sõidutama.

Alfredil oli alati teataw nõrkus wäikeste teatritüdrukute wastu ja ta seelord tänas ta head juhust. Nende kõneaine muutus juba õige hümmitawaks, tui korraga midagi hädaohutitlu lähenes, mis igasugu kõne katkestas. Üks auro sõitis neile ootamatalt